

آمار شاخص‌های کلان اقتصادی اندونزی ۲۰۲۵ (پولی - مالی و بانکی)

فهرست

مقدمه :آمار سال ۲۰۲۵ در یک نگاه

ارزش اعتبارات بانکی به روپیه و ارز خارجی بر اساس بخش اقتصادی(2022-2024)

اعتبارات بانکی به بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط اندونزی

آمار بدهی خارجی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ بر مبنای گروههای قرض کننده

آمار بدهی خارجی اندونزی بر اساس بستانکاران در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۲

آمار بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی اندونزی بر اساس نوع بدهی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

آمار بازپرداخت بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

آمار ذخایر ارزی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

آمار تورم سالانه اندونزی بر اساس گروه‌های هزینه‌ای در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴

آمار تورم ماهانه اندونزی در فاصله ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴

آمار تورم سال تقویمی اندونزی در فاصله ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴

نرخ رشد تولید ناخالص داخلی برخی کشورها بر اساس قیمت‌های ثابت(2020-2024)

نرخ رشد تولید ناخالص داخلی سرانه برخی کشورها بر اساس قیمت‌های ثابت(2020-2024)

بودجه درآمد و هزینه دولت اندونزی(2023-2025)

بودجه درآمدهای دولت اندونزی (2023-2025)

درآمدهای سال ۲۰۲۵

هزینه های سال ۲۰۲۵

وضعیت پولی، اعتباری و بانکی اندونزی ۲۰۲۶

مجموع اعتبارات بانکی اعطایی به بخش های اقتصادی (۲۰۲۶-۲۰۲۵)

مجموع اعتبارات موسسات ملی خرد ۲۰۲۵

آمار نرخ بهره ۲۰۲۵-۲۰۲۶

«نرخ سود سپرده های مدت دار بانک های تجاری اندونزی» را در دوره ۲۰۱۹ تا مارس ۲۰۲۶

مقدمه: آمار سال ۲۰۲۵ در یک نگاه

نرخ تورم

در مارس ۲۰۲۶، نرخ تورم ۰,۴۱ درصد بود. در همین حال، در مارس ۲۰۲۵، نرخ تورم ۱,۶۵ درصد ثبت شده بود. در این ماه، بیشتر گروه های هزینه ای با تورم مواجه شدند. گروه هایی که تورم را ثبت کردند شامل مواد غذایی، نوشیدنی ها و دخانیات (۱,۰۷ درصد)، حمل و نقل (۰,۴۱ درصد)، پوشاک و کفش (۰,۳۷ درصد)، خدمات غذا و نوشیدنی (۰,۱۷ درصد)، تفریح، ورزش و فرهنگ (۰,۱۶ درصد)، بهداشت (۰,۱۰ درصد)، مسکن، آب، برق و سوخت های خانگی (۰,۰۹ درصد)، اطلاعات، ارتباطات و خدمات مالی (۰,۰۶ درصد)، اثاثیه، تجهیزات خانگی و نگهداری معمول خانه (۰,۰۴ درصد) و آموزش (۰,۰۳ درصد) بودند. در مقابل، گروهی که کاهش قیمت (تورم منفی) را تجربه کرد، مراقبت شخصی و سایر خدمات (۰,۲۱ درصد-) بود.

شاخص مبادله کشاورزان

شاخص مبادله کشاورزان (NTP) نسبت میان شاخص قیمت های دریافتی کشاورزان و شاخص قیمت های پرداختی کشاورزان را اندازه گیری می کند. از ژانویه ۲۰۲۰، این شاخص با سال پایه ۲۰۱۸=۱۰۰ محاسبه می شود. در مارس ۲۰۲۶، از میان ۳۸ استان مورد بررسی، ۳۴ استان دارای NTP بالاتر از ۱۰۰ و ۴ استان

دارای NTP پایین‌تر از ۱۰۰ بودند. بالاترین NTP در استان بنگالو با ۲۰۳,۹۴ و پایین‌ترین NTP در استان مالوکو با ۹۳,۱۴ ثبت شد.

سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی

در سه‌ماهه چهارم سال ۲۰۲۵، تعداد ۳۱۸,۲۸۹ پروژه سرمایه‌گذاری داخلی (PMDN) با ارزش کل ۲۴۰,۶۱ تریلیون روپیه محقق شد. بخش عمده این سرمایه‌گذاری داخلی در بخش حمل‌ونقل، انبارداری و مخابرات (۱۴,۳۹ درصد) جذب شد. پس از آن، بخش مسکن، شهرک‌های صنعتی و خدمات ساختمان‌های اداری (۹,۷۸ درصد) و بخش سایر خدمات (۹,۳۸ درصد) قرار داشتند.

در همین دوره، تعداد ۱۰۰,۰۹۹ پروژه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (PMA) با ارزش کل ۱۶,۰۲ میلیارد دلار آمریکا محقق شد. از نظر بخشی، سرمایه‌گذاری خارجی عمدتاً در بخش صنایع فلزات پایه و محصولات فلزی ساخته‌شده (به‌جز ماشین‌آلات و تجهیزات) با سهم ۲۴,۰۹ درصد متمرکز بود. پس از آن بخش برق، گاز و آب (۸,۴۵ درصد) و بخش صنایع کاغذ، محصولات کاغذی و چاپ (۸,۲۱ درصد) قرار داشتند.

حجم پول در گردش

حجم پول در گردش در مارس ۲۰۲۶ به ۳,۴۲۳,۶۷ تریلیون روپیه رسید که از این میزان ۳۵ درصد اسکناس و مسکوک در گردش و ۶۵ درصد سپرده‌های دیداری بود. این رقم نسبت به ماه قبل ۲,۴۸ درصد افزایش داشت. اسکناس و مسکوک در گردش ۴,۰۱ درصد و سپرده‌های دیداری ۱,۶۸ درصد افزایش یافتند. در مقایسه با مارس ۲۰۲۵، حجم پول ۲۰,۴۴ درصد افزایش یافت که شامل رشد ۱۰,۷۸ درصدی اسکناس و مسکوک در گردش و رشد ۲۶,۴۴ درصدی سپرده‌های دیداری بود.

صادرات اندونزی

صادرات اندونزی در مارس ۲۰۲۶ شامل نفت و گاز و بدون نفت و گاز، به ترتیب ۲۲,۵۳ میلیارد دلار و ۲۱,۲۵ میلیارد دلار بود، در حالی که واردات به ترتیب ۱۹,۲۱ میلیارد دلار و ۱۶,۰۴ میلیارد دلار ثبت شد. در نتیجه، تراز تجاری در مارس ۲۰۲۶ با احتساب نفت و گاز مازاد ۳,۳۲ میلیارد دلاری و بدون نفت و گاز مازاد ۵,۲۱ میلیارد دلاری را نشان داد. در مقایسه با مارس ۲۰۲۵، صادرات با احتساب نفت و گاز ۳,۱۰ درصد کاهش و صادرات غیرنفتی ۲,۵۲ درصد کاهش یافت. بر اساس کشور مقصد، مهم‌ترین مقاصد

صادرات غیرنفتی در مارس ۲۰۲۶ عبارت بودند از چین (۶,۰۴ میلیارد دلار)، ایالات متحده آمریکا (۲,۲۹ میلیارد دلار) و ژاپن (۱,۲۱ میلیارد دلار).

واردات اندونزی

در همین حال، واردات با احتساب نفت و گاز نسبت به مارس ۲۰۲۵ حدود ۱,۵۱ درصد افزایش و واردات غیرنفتی حدود ۱,۵۴ درصد افزایش یافت. واردات در مارس ۲۰۲۶ همچنان تحت سلطه مواد اولیه و واسطه‌ای بود که ارزش آن به ۱۳,۷۷ میلیارد دلار رسید و نسبت به واردات مشابه در مارس ۲۰۲۵ که ۱۳,۴۸ میلیارد دلار بود، حدود ۲,۱۵ درصد افزایش داشت.

تولید ناخالص داخلی (GDP) اندونزی

تولید ناخالص داخلی (GDP) اندونزی در سه‌ماهه نخست سال ۲۰۲۶ بر اساس قیمت‌های ثابت سال ۲۰۱۰ به ۳,۴۴۷,۶۸ تریلیون روپیه رسید. این رقم نسبت به سه‌ماهه نخست سال ۲۰۲۵ ۵,۶۱ درصد رشد سالانه (y-on-y) داشت، اما نسبت به سه‌ماهه قبل ۰,۷۷ درصد کاهش فصلی (q-to-q) را نشان داد. بر اساس مقایسه فصلی، بخش اداره عمومی، دفاع و تأمین اجتماعی اجباری با رشد ۱۳,۰۴ درصدی بالاترین رشد را در سه‌ماهه نخست ۲۰۲۶ ثبت کرد و پس از آن بخش کشاورزی، جنگلداری و شیلات با رشد ۹,۵۶ درصدی قرار گرفت. در همین حال، تولید ناخالص داخلی بر اساس قیمت‌های جاری در سه‌ماهه نخست ۲۰۲۶ به ۶,۱۸۷,۱۶ تریلیون روپیه رسید. بیشترین سهم در GDP متعلق به صنعت تولیدی (۱۹,۰۷ درصد) بود و پس از آن تجارت عمده و خرده‌فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت (۱۳,۲۸ درصد) و کشاورزی، جنگلداری و شیلات (۱۲,۶۷ درصد) قرار داشتند. از منظر هزینه‌ای، GDP سه‌ماهه نخست ۲۰۲۶ عمدتاً توسط مصرف خانوارها (۵۴,۳۶ درصد) هدایت شد، در حالی که تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (۲۸,۲۹ درصد) و صادرات کالاها و خدمات (۲۱,۲۲ درصد) نیز سهم قابل توجهی داشتند.

۱- ارزش اعتبارات بانکی به روپیه و ارز خارجی بر اساس بخش اقتصادی (2022-2024)

ساختار اعتبارات بانکی اندونزی در فاصله ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهد نظام بانکی این کشور طی این دوره به شکل محسوسی بزرگ‌تر شده و تمرکز اعتبارات به سمت بخش‌های تولیدی، تجارت، معدن، خدمات مالی و حمل‌ونقل حرکت کرده است. کل اعتبارات بانکی اندونزی از ۶,۴۲۳,۵۶۴ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به

۷,۸۲۷,۱۴۸ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده است. این یعنی طی دو سال حدود ۱,۴۰۳ تریلیون روپیه به حجم وام‌های بانکی افزوده شده و رشد کلی حدود ۲۱,۸ درصدی ثبت شده است. از این رقم در سال ۲۰۲۴، حدود ۶,۶۸۳,۶۸۴ میلیارد روپیه به روپیه و ۱,۱۴۳,۴۶۴ میلیارد روپیه به ارز خارجی بوده است. بنابراین حدود ۸۵ درصد کل اعتبارات به پول ملی و حدود ۱۵ درصد به ارز خارجی پرداخت شده است. این موضوع نشان می‌دهد با وجود حضور سرمایه‌گذاری خارجی، نظام اعتباری اندونزی هنوز عمدتاً بر پایه روپیه عمل می‌کند.

بخش «وام‌های بر پایه فعالیت‌های صنعتی و اقتصادی» یا همان وام‌های مرتبط با تولید و کسب‌وکار، بزرگ‌ترین سهم را دارد. این بخش از ۴,۶۵۱,۲۳۲ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۵,۶۸۸,۴۲۳ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده و حدود ۷۲,۷ درصد کل اعتبارات بانکی را در اختیار دارد. در مقابل، وام‌های «غیرتولیدی» از ۱,۷۷۲,۳۳۱ به ۲,۱۳۸,۷۲۵ میلیارد روپیه رسیده‌اند. در میان همه بخش‌ها، صنعت فرآوری و تولیدی بزرگ‌ترین دریافت‌کننده اعتبار بانکی در سال ۲۰۲۴ بوده است. این بخش ۲۲۴,۱۳۶,۱ میلیارد روپیه وام دریافت کرده که حدود ۱۵,۶ درصد کل اعتبارات بانکی کشور را شامل می‌شود. رشد این بخش نسبت به ۲۰۲۲ حدود ۱۴,۸ درصد بوده است. نکته مهم این است که حدود یک‌سوم اعتبارات این بخش ارزی است؛ موضوعی که نشان می‌دهد صنایع تولیدی اندونزی همچنان به واردات ماشین‌آلات، مواد اولیه یا زنجیره تأمین خارجی وابستگی دارند. پس از آن، بخش تجارت عمده و خرده‌فروشی با ۱,۱۸۶,۸۵۴ میلیارد روپیه قرار دارد. این بخش نیز حدود ۲۰ درصد رشد نسبت به ۲۰۲۲ ثبت کرده و عمدتاً از اعتبارات روپیه‌ای استفاده می‌کند. این روند نشان می‌دهد مصرف داخلی و تجارت همچنان ستون مهم اقتصاد اندونزی باقی مانده‌اند.

یکی از مهم‌ترین تحولات جدول، رشد سریع بخش معدن و استخراج است. اعتبارات این بخش از ۲۳۷,۳۹۰ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۳۷۸,۵۰۸ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده که حدود ۵۹,۴ درصد رشد دارد و یکی از سریع‌ترین نرخ‌های رشد میان بخش‌های اقتصادی می‌باشد. تقریباً بیش از نیمی از این اعتبارات ارزی است. این مسئله نشان می‌دهد توسعه صنایع معدنی، به‌ویژه نیکل و مواد معدنی راهبردی، شدیداً به تأمین مالی خارجی، فناوری وارداتی و پروژه‌های سرمایه‌بر متکی است. بخش حمل‌ونقل، انبارداری و ارتباطات نیز رشد بسیار بالایی داشته و از ۳۱۳,۰۵۲ به ۴۴۴,۹۸۰ میلیارد روپیه رسیده است؛ یعنی حدود ۴۲ درصد رشد. این روند با توسعه زیرساخت، تجارت الکترونیک، لجستیک و پروژه‌های اتصال منطقه‌ای همخوانی دارد. اعتبارات بخش واسطه‌گری مالی نیز از ۳۰۵,۷۸۷ به ۴۴۸,۹۸۰ میلیارد روپیه افزایش یافته و حدود ۴۶,۸ درصد رشد داشته است. رشد سریع این بخش می‌تواند نشانه گسترش خدمات بانکی، مالی دیجیتال و توسعه بازارهای مالی باشد. بخش املاک، خدمات

کسب و کار و اجاره هم از ۳۱۴،۵۸۴ به ۳۷۱،۷۴۸ میلیارد روپیه افزایش یافته است. این رشد نسبتاً ملایم‌تر از بخش معدن و حمل و نقل بوده و نشان می‌دهد بازار املاک در حال رشد است اما موتور اصلی اعتبارات بانکی نیست.

در بخش انرژی یعنی برق، گاز و آب نیز اعتبارات از ۱۶۲،۳۲۷ به ۲۲۰،۲۹۰ میلیارد روپیه رسیده است. بیش از نیمی از وام‌های این بخش ارزی‌اند که نشان می‌دهد پروژه‌های نیروگاهی و زیرساختی وابستگی بالایی به تجهیزات و سرمایه خارجی دارند. در مقابل، بخش ساخت و ساز تقریباً درجا زده است. اعتبارات این بخش از ۳۹۶،۵۸۳ در ۲۰۲۲ به ۳۹۵،۱۷۸ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده و عملاً تغییری نکرده است. این مسئله می‌تواند نشانه کند شدن پروژه‌های ساختمانی یا احتیاط بانک‌ها در تأمین مالی این بخش باشد.

بخش کشاورزی، جنگلداری و شکار نیز رشد متوسطی داشته و از ۴۵۸،۳۲۵ به ۵۲۳،۷۸۴ میلیارد روپیه رسیده است. با وجود اهمیت امنیت غذایی، سهم این بخش هنوز پایین‌تر از صنعت، تجارت و خدمات است. بخش اقامت و غذا که مستقیماً با گردشگری مرتبط است، از ۱۲۳،۶۲۰ به ۱۳۷،۳۵۲ میلیارد روپیه افزایش یافته و رشد نسبتاً محدودتری داشته است. این موضوع نشان می‌دهد گردشگری هنوز به سطح جهش اعتباری بخش‌های صنعتی و معدنی نرسیده است. در حوزه خدمات اجتماعی، بخش سلامت و فعالیت‌های اجتماعی رشد قابل توجهی داشته و از ۳۱،۵۲۲ به ۴۶،۶۷۵ میلیارد روپیه رسیده است. اعتبارات بخش آموزش نیز از ۱۴،۸۹۳ به ۱۷،۹۱۴ میلیارد روپیه افزایش یافته است، اما سهم این دو بخش در کل نظام بانکی هنوز بسیار کوچک است. بخش دولت، دفاع و تأمین اجتماعی اجباری نیز از ۴۳،۸۲۹ به ۹۶،۶۹۰ میلیارد روپیه رسیده و بیش از دو برابر شده است. نکته مهم این است که بخش عمده رشد این حوزه از محل وام‌های ارزی بوده است.

در مجموع، داده‌ها نشان می‌دهد ساختار اعتباری اندونزی در سال‌های اخیر به سمت بخش‌های دارای پیوند با صنعتی‌سازی، استخراج مواد معدنی، لجستیک، خدمات مالی، انرژی، و تجارت داخلی حرکت نموده است. در مقابل، بخش‌هایی مانند ساخت و ساز، شیلات، آموزش و خدمات اجتماعی سهم نسبتاً محدودتری از رشد اعتبارات داشته‌اند. همچنین سهم بالای وام‌های ارزی در معدن، انرژی و صنعت نشان می‌دهد بسیاری از پروژه‌های راهبردی اندونزی همچنان به زنجیره‌های مالی و سرمایه‌گذاری بین‌المللی وابسته هستند.

۲- اعتبارات بانکی به بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط اندونزی

مانده اعتبارات بانکی به بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط اندونزی (UMKM/MSMEs) از ۱,۳۴۸,۸۱۳ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۱,۵۰۶,۲۹۱ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده است. یعنی طی دو سال حدود ۱۵۷,۴۷۸ میلیارد روپیه افزایش داشته و رشد آن حدود ۱۱,۷ درصد بوده است. بخش عمده وام‌های UMKM در اندونزی به فعالیت‌های اقتصادی واقعی اختصاص یافته و در ردیف «بر اساس زمینه فعالیت Industrial Origin/ثبت شده است. در سال ۲۰۲۴، کل اعتبارات این بخش ۱,۵۰۶,۲۹۱ میلیارد روپیه بوده و تقریباً همه آن در بخش‌های مشخص اقتصادی توزیع شده است.

بزرگ‌ترین دریافت‌کننده اعتبارات UMKM، بخش تجارت عمده و خرده‌فروشی است. این بخش از ۶۵۶,۴۱۸ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۶۹۲,۴۴۰ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده است. سهم این بخش در سال ۲۰۲۴ حدود ۴۶ درصد کل اعتبارات UMKM بوده است. این نشان می‌دهد بنگاه‌های کوچک و متوسط اندونزی به شدت در حوزه تجارت، خرده‌فروشی، توزیع کالا و فعالیت‌های مصرفی متمرکز هستند. دومین بخش مهم، کشاورزی، شکار و جنگلداری است که اعتبارات آن از ۲۱۴,۱۹۸ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۲۶۱,۸۸۳ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده است. سهم این بخش در سال ۲۰۲۴ حدود ۱۷,۴ درصد بوده و رشد آن طی دو سال حدود ۲۲,۳ درصد است. این رشد نشان می‌دهد تأمین مالی بنگاه‌های خرد و کوچک در بخش کشاورزی برای اندونزی، به‌ویژه در پیوند با امنیت غذایی و اقتصاد روستایی اهمیت زیادی دارد.

بخش صنعت فرآوری نیز از ۱۳۵,۶۱۹ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۱۴۹,۵۰۴ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ افزایش یافته است. سهم این بخش در سال ۲۰۲۴ حدود ۹,۹ درصد است. رشد آن مثبت اما محدودتر از کشاورزی بوده و نشان می‌دهد بخش تولیدی در میان UMKM هنوز به اندازه تجارت و کشاورزی سهم بالایی ندارد.

بخش خدمات اجتماعی، فرهنگی، سرگرمی و خدمات فردی رشد قابل توجهی داشته و از ۶۹,۷۱۱ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۸۷,۷۵۵ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده است؛ یعنی حدود ۲۵,۹ درصد رشد. این بخش حدود ۵,۸ درصد از کل اعتبارات UMKM در سال ۲۰۲۴ را گرفته است.

بخش اقامت و غذا نیز که به گردشگری، رستوران‌ها، کافه‌ها و خدمات خوراکی مرتبط است، از ۶۱,۳۹۳ میلیارد روپیه به ۷۱,۶۴۲ میلیارد روپیه افزایش یافته است. رشد حدود ۱۶,۷ درصدی این بخش نشان می‌دهد کسب‌وکارهای کوچک مرتبط با غذا و اقامت پس از دوره رکود کرونا دوباره در حال تقویت هستند.

بخش حمل‌ونقل، انبارداری و ارتباطات از ۴۵،۲۶۸ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۵۸،۳۲۸ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده است؛ یعنی حدود ۲۸،۸ درصد رشد. این یکی از رشدهای قابل توجه جدول است و می‌تواند با گسترش لجستیک، تجارت آنلاین، خدمات تحویل و نیاز بنگاه‌های کوچک به حمل‌ونقل مرتبط باشد. در مقابل، بخش ساخت‌وساز رشد بسیار محدودی داشته و از ۵۲،۲۶۴ میلیارد روپیه به ۵۴،۴۰۴ میلیارد روپیه رسیده است. این یعنی طی دو سال فقط حدود ۴،۱ درصد رشد داشته و سهم آن در سال ۲۰۲۴ حدود ۳،۶ درصد است.

بخش معدن و استخراج از ۷،۰۸۰ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۹،۶۹۰ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده و رشد حدود ۳۶،۹ درصدی داشته، اما سهم آن در کل اعتبارات UMKM همچنان بسیار کوچک است؛ کمتر از ۱ درصد. بنابراین برخلاف کل اقتصاد اندونزی که معدن نقش بزرگی در سرمایه‌گذاری دارد، در سطح بنگاه‌های خرد و کوچک، معدن سهم محدودی دارد.

بخش آموزش از ۸،۵۵۴ میلیارد روپیه به ۹،۷۹۲ میلیارد روپیه رسیده و رشد ملایمی داشته است. بخش سلامت و فعالیتهای اجتماعی نیز از ۱۲،۵۳۷ میلیارد روپیه به ۱۵،۵۷۲ میلیارد روپیه رسیده و حدود ۲۴ درصد رشد کرده است، اما سهم هر دو بخش در کل اعتبارات UMKM پایین است.

از نظر نوع استفاده از اعتبار، بخش عمده وام‌های UMKM برای سرمایه در گردش بوده است. در سال ۲۰۲۴، از کل ۱،۵۰۶،۲۹۲ میلیارد روپیه اعتبار UMKM، حدود ۱،۰۵۶،۰۱۸ میلیارد روپیه برای سرمایه در گردش و ۴۵۰،۲۷۴ میلیارد روپیه برای سرمایه‌گذاری بوده است. یعنی حدود ۷۰ درصد وام‌ها برای سرمایه در گردش و حدود ۳۰ درصد برای سرمایه‌گذاری اختصاص یافته است. این نکته بسیار مهم است، چون نشان می‌دهد بخش بزرگی از بنگاه‌های خرد و کوچک اندونزی وام را بیشتر برای ادامه فعالیت روزمره، خرید کالا، تأمین موجودی، پرداخت هزینه‌های عملیاتی و چرخاندن کسب‌وکار و نه الزاماً برای توسعه بلندمدت یا سرمایه‌گذاری جدید استفاده می‌کنند.

از نظر اندازه بنگاه، در سال ۲۰۲۴ بیشترین اعتبار به بنگاه‌های خرد؛ (۶۶۹،۰۰۵ میلیارد روپیه) رسیده است. پس از آن، بنگاه‌های کوچک با ۴۹۴،۵۷۸ میلیارد روپیه و بنگاه‌های متوسط با ۳۴۲،۷۱۰ میلیارد روپیه قرار دارند. سهم بنگاه‌های خرد از کل اعتبارات UMKM در سال ۲۰۲۴ حدود ۴۰۴ درصد، سهم بنگاه‌های کوچک حدود ۳۲،۸ درصد و سهم بنگاه‌های متوسط حدود ۲۲،۸ درصد است. این ترکیب نشان می‌دهد سیاست اعتباری بانکی در بخش UMKM بیشتر به سمت واحدهای خرد و کوچک متمایل است.

روند سه‌ساله نیز مهم است؛ اعتبارات بنگاه‌های خرد از ۵۳۲،۶۹۸ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۶۶۹،۰۰۵ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ رسیده و رشد قابل توجهی داشته است. اما اعتبارات بنگاه‌های متوسط از ۳۴۹،۵۷۳ میلیارد روپیه در ۲۰۲۲ به ۳۴۲،۷۱۰ میلیارد روپیه در ۲۰۲۴ کاهش یافته است. یعنی تمرکز اعتباری از بنگاه‌های متوسط به سمت بنگاه‌های خرد و کوچک حرکت کرده است.

در مجموع، جدول نشان می‌دهد اعتبارات UMKM اندونزی در سال‌های ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۴ رشد داشته، اما این رشد بیشتر در بخش‌های تجارت، کشاورزی، خدمات، غذا و اقامت، حمل‌ونقل و کسب‌وکارهای خرد متمرکز بوده است. ساختار وام‌ها نیز نشان می‌دهد بنگاه‌های کوچک اندونزی بیشتر برای سرمایه در گردش تأمین مالی می‌شوند تا برای سرمایه‌گذاری بلندمدت. این یعنی UMKM ها نقش مهمی در حفظ فعالیت اقتصادی روزمره، اشتغال و مصرف داخلی دارند، اما برای تبدیل شدن به موتور صنعتی‌سازی و رشد بهره‌وری، نیاز به افزایش سهم وام‌های سرمایه‌گذاری و تقویت بخش تولیدی دارند.

۳-آمار بدهی خارجی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ بر مبنای گروه‌های قرض کننده

آمار بدهی خارجی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهد این کشور پس از دوره فشارهای ناشی از کرونا و نوسانات اقتصاد جهانی، دوباره وارد مسیر افزایش بدهی خارجی شده است. مجموع بدهی خارجی اندونزی از حدود ۴۱۶،۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به حدود ۴۲۴،۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. هرچند این رشد در ظاهر محدود به نظر می‌رسد، اما روند داخلی ارقام نشان می‌دهد ترکیب بدهی‌ها و نقش بازیگران مختلف در اقتصاد اندونزی تغییر کرده است.

مهم‌ترین تحول، افزایش قابل توجه بدهی بخش دولت و بانک مرکزی است. بدهی این بخش از حدود ۱۹۵،۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ به بیش از ۲۳۰،۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. این رشد نشان می‌دهد دولت اندونزی در سال‌های اخیر برای تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی، حمایت از رشد اقتصادی، توسعه پایتخت جدید (IKN)، تقویت بودجه عمومی و حفظ ثبات اقتصادی به سمت استقراض خارجی بیشتر حرکت کرده است. در واقع پس از کاهش بدهی در دوره پسا کرونا، دولت دوباره حجم استقراض خارجی خود را افزایش داده است.

بدهی مستقیم دولت مرکزی بخش اصلی این افزایش را تشکیل می‌دهد. بدهی دولت از حدود ۱۸۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ به بیش از ۲۰۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. این روند نشان می‌دهد دولت پرابوو و همچنین دولت پیشین جوکوی همچنان بر توسعه زیرساخت، پروژه‌های صنعتی، انتقال پایتخت و سرمایه‌گذاری دولتی به عنوان ابزار رشد اقتصادی تکیه دارند. اندونزی برخلاف برخی کشورهای در حال توسعه، هنوز تلاش می‌کند بدهی خود را در سطحی قابل مدیریت حفظ کند، اما افزایش مجدد بدهی دولتی نشان می‌دهد فشار مالی پروژه‌های توسعه‌ای در حال بیشتر شدن است.

در همین حال، نقش بانک مرکزی اندونزی در بدهی خارجی جهش بسیار بزرگی داشته است. بدهی بانک مرکزی از حدود ۹,۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ به حدود ۲۷,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. این رشد بسیار قابل توجه نشان می‌دهد بانک مرکزی برای مدیریت بازار ارز، ثبات مالی، کنترل نقدینگی و حفظ ذخایر ارزی احتمالاً از ابزارهای مالی خارجی و توافقات بین‌المللی بیشتری استفاده کرده است. افزایش بدهی بانک مرکزی معمولاً نشانه‌ای از تلاش برای تقویت توان مداخله ارزی و محافظت از روپیه در برابر فشارهای خارجی، به‌ویژه در شرایطی که نرخ بهره جهانی بالا باقی مانده و خروج سرمایه از بازارهای نوظهور یک ریسک جدی محسوب می‌شود.

در مقابل، بدهی خارجی بخش خصوصی روندی نزولی داشته است. بدهی بخش خصوصی از حدود ۲۰۷,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به حدود ۱۹۴,۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ کاهش یافته است. این مسئله یکی از مهم‌ترین نکات این آمار است و نشان می‌دهد شرکت‌های خصوصی اندونزی نسبت به گذشته محتاط‌تر شده‌اند و وابستگی کمتری به وام‌های خارجی دارند. بخشی از این روند به تجربه بحران‌های مالی گذشته آسیا بازمی‌گردد که وابستگی بیش از حد بخش خصوصی به بدهی دلاری را به یک ریسک بزرگ تبدیل کرده بود.

در داخل بخش خصوصی، بدهی شرکت‌های غیرمالی همچنان بیشترین سهم را دارد. بدهی این بخش در سال ۲۰۲۴ حدود ۱۵۶ میلیارد دلار بوده است. هرچند نسبت به سال‌های قبل کاهش یافته، اما همچنان نشان می‌دهد صنایع، شرکت‌های معدنی، تولیدی، انرژی و زیرساختی اندونزی وابستگی قابل توجهی به تأمین مالی خارجی دارند. با این حال روند کاهشی بیانگر آن است که بسیاری از شرکت‌ها تلاش کرده‌اند ساختار مالی خود را محافظه‌کارانه‌تر کنند و وابستگی به ارز خارجی را کاهش دهند.

بدهی بانک‌ها نیز نسبتاً ثابت باقی مانده و از حدود ۳۳,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به حدود ۳۳,۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. این ثبات نشان می‌دهد نظام بانکی اندونزی نسبت به گذشته محتاط‌تر عمل می‌کند و از انباشت بدهی خارجی پرریسک پرهیز کرده است. پس از بحران مالی آسیا در دهه ۱۹۹۰، مقررات بانکی اندونزی به شدت سخت‌گیرانه‌تر شد و همین مسئله باعث شده بانک‌های این کشور در مقایسه با برخی اقتصادهای نوظهور دیگر آسیب‌پذیری کمتری داشته باشند.

بدهی مؤسسات مالی غیربانکی نیز از حدود ۹,۶ میلیارد دلار به حدود ۴,۸ میلیارد دلار کاهش یافته است. این مسئله می‌تواند نشان‌دهنده کاهش اتکای شرکت‌های مالی و سرمایه‌گذاری به منابع خارجی یا محدودتر شدن دسترسی به تأمین مالی خارجی باشد.

در مجموع، ساختار بدهی خارجی اندونزی نشان می‌دهد ریسک اصلی بدهی اکنون بیشتر به سمت دولت منتقل شده و بخش خصوصی در حال کاهش اهرم مالی خارجی خود است. این تغییر از یک سو می‌تواند

مثبت تلقی شود، زیرا احتمال بحران ناشی از بدهی شرکت‌های خصوصی را کاهش می‌دهد، اما از سوی دیگر نشان می‌دهد بار تأمین مالی رشد اقتصادی و پروژه‌های بزرگ ملی بیشتر بر دوش دولت قرار گرفته است.

نکته مهم دیگر این است که اندونزی در مقایسه با بسیاری از کشورهای در حال توسعه هنوز سطح بدهی نسبتاً کنترل‌شده‌ای دارد و بخش بزرگی از بدهی آن بلندمدت است. علاوه بر این، رشد صادرات مواد معدنی، نیکل، روغن پالم و توسعه صنایع فرآوری باعث شده توان ارزی کشور نسبت به گذشته تقویت شود. با این حال، افزایش بدهی دولتی و بدهی بانک مرکزی نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی همچنان در برابر شوک‌های خارجی مانند افزایش نرخ بهره آمریکا، کاهش قیمت کالاهای صادراتی یا خروج سرمایه آسیب‌پذیر است.

در واقع داده‌ها نشان می‌دهد مدل توسعه اقتصادی اندونزی در سال‌های اخیر بیش از پیش بر ترکیب «سرمایه‌گذاری خارجی + بدهی دولتی + توسعه صنعتی مبتنی بر منابع طبیعی» استوار شده است. این مدل تاکنون رشد اقتصادی نسبتاً پایداری ایجاد کرده، اما در بلندمدت نیازمند مدیریت دقیق بدهی، کنترل کسری بودجه و حفظ ثبات ارزی خواهد بود تا از تبدیل شدن بدهی خارجی به یک ریسک ساختاری جلوگیری شود.

۴- آمار بدهی خارجی اندونزی بر اساس بستانکاران در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

آمار بدهی خارجی اندونزی بر اساس بستانکاران در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهد ساختار مالی خارجی این کشور همچنان به شدت وابسته به کشورهای آسیایی، نهادهای چندجانبه و اقتصادهای بزرگ توسعه‌یافته است. مجموع بدهی خارجی اندونزی در سال ۲۰۲۴ به حدود ۴۲۴٫۸ میلیارد دلار رسیده که نسبت به سال‌های قبل افزایش یافته است. این افزایش عمدتاً ناشی از رشد دوباره استقراض دولتی، نیاز به تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی و افزایش نقش بانک مرکزی در مدیریت ثبات مالی و ارزی بوده است. در میان کشورهای بستانکار، سنگاپور همچنان بزرگ‌ترین طلبکار خارجی اندونزی است. بدهی اندونزی به سنگاپور در سال ۲۰۲۴ به بیش از ۵۷ میلیارد دلار رسیده است. این رقم بسیار بالا نشان می‌دهد سنگاپور نه فقط شریک سرمایه‌گذاری، بلکه مهم‌ترین مرکز مالی منطقه‌ای برای اقتصاد اندونزی محسوب می‌شود. بخش عمده‌ای از تأمین مالی شرکت‌های اندونزیایی، بانک‌ها، سرمایه‌گذاری‌های خارجی و تراکنش‌های مالی از طریق سنگاپور انجام می‌شود. همچنین بسیاری از شرکت‌های بین‌المللی دفاتر منطقه‌ای خود را در سنگاپور مستقر کرده‌اند و تأمین مالی پروژه‌های اندونزی را از آنجا مدیریت می‌کنند. به همین دلیل، وابستگی مالی اندونزی به سیستم مالی سنگاپور بسیار عمیق است.

ژاپن دومین بستانکار بزرگ اندونزی باقی مانده است، هرچند روند بدهی به ژاپن طی سال‌های اخیر کاهش یافته است. بدهی اندونزی به ژاپن از حدود ۲۸٫۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به حدود ۲۱ میلیارد دلار در

سال ۲۰۲۴ رسیده است. این کاهش نشان می‌دهد نقش ژاپن در تأمین مالی سنتی پروژه‌های اندونزی نسبت به گذشته تا حدی کاهش یافته، اگرچه توکیو همچنان یکی از مهم‌ترین شرکای مالی و توسعه‌ای جاکارتا است. ژاپن سال‌ها تأمین‌کننده اصلی وام‌های توسعه‌ای، پروژه‌های زیربنایی، حمل‌ونقل و انرژی اندونزی بوده و هنوز نیز در پروژه‌های مترو، بنادر، نیروگاه‌ها و صنایع تولیدی حضور پررنگی دارد.

چین نیز جایگاه خود را به عنوان یکی از مهم‌ترین بستانکاران اندونزی تقویت کرده است. بدهی اندونزی به چین در سال ۲۰۲۴ به حدود ۲۲,۹ میلیارد دلار رسیده که نسبت به سال‌های قبل افزایش یافته است. رشد نقش چین نشان می‌دهد همکاری اقتصادی دو کشور دیگر صرفاً محدود به سرمایه‌گذاری مستقیم نیست و پکن به یکی از تأمین‌کنندگان اصلی مالی پروژه‌های صنعتی و زیرساختی اندونزی تبدیل شده است. پروژه‌های مرتبط با نیکل، صنایع فولاد، قطار سریع‌السیر جاکارتا-باندونگ و توسعه صنعتی مناطق معدنی تا حد زیادی با منابع مالی و اعتباری چین پشتیبانی شده‌اند. این مسئله نشان می‌دهد نفوذ اقتصادی چین در اندونزی اکنون هم در حوزه سرمایه‌گذاری و هم در حوزه بدهی خارجی رو به گسترش است.

ایالات متحده آمریکا نیز یکی از بستانکاران مهم اندونزی است و بدهی جاکارتا به آمریکا در سال ۲۰۲۴ حدود ۲۷ میلیارد دلار بوده است. هرچند این رقم اندکی نسبت به سال‌های قبل کاهش یافته، اما همچنان نشان می‌دهد بازارهای مالی و نهادهای آمریکایی نقش مهمی در تأمین مالی اقتصاد اندونزی دارند. بخش بزرگی از این بدهی‌ها احتمالاً مربوط به اوراق قرضه دلاری، بانک‌های بین‌المللی و مؤسسات مالی آمریکایی است. در عین حال، وابستگی به دلار و نظام مالی آمریکا همچنان یکی از نقاط حساس اقتصاد اندونزی محسوب می‌شود، زیرا هرگونه افزایش نرخ بهره آمریکا می‌تواند فشار شدیدی بر هزینه تأمین مالی اندونزی وارد کند.

هنگ‌کنگ نیز با حدود ۱۸,۵ میلیارد دلار بدهی، یکی از مهم‌ترین کانال‌های مالی مرتبط با چین برای اندونزی محسوب می‌شود. همانند سنگاپور، هنگ‌کنگ نقش واسطه مالی منطقه‌ای را ایفا می‌کند و بسیاری از سرمایه‌ها و وام‌های مرتبط با شرکت‌های چینی از طریق این منطقه وارد اقتصاد اندونزی می‌شوند.

کره جنوبی نیز جایگاه مهمی در میان بستانکاران اندونزی دارد و بدهی اندونزی به این کشور به بیش از ۸,۳ میلیارد دلار رسیده است. همکاری گسترده در حوزه فولاد، باتری، صنایع خودروسازی و پتروشیمی باعث شده سؤال نقش پررنگ‌تری در اقتصاد اندونزی پیدا کند.

در میان کشورهای اروپایی، آلمان، بریتانیا و هلند نقش نسبتاً مهمی دارند، اما سهم آنها در مقایسه با بازیگران آسیایی محدودتر است. بدهی به آلمان در سال ۲۰۲۴ حدود ۵ میلیارد دلار و به بریتانیا بیش از ۴ میلیارد دلار بوده است. این بدهی‌ها عمدتاً به پروژه‌های توسعه‌ای، مالی و صنعتی مربوط می‌شود.

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های ساختار بدهی خارجی اندونزی، نقش بالای نهادهای مالی بین‌المللی است. مجموع بدهی به سازمان‌های بین‌المللی در سال ۲۰۲۴ به حدود ۴۵,۴ میلیارد دلار رسیده است. در میان این نهادها، بانک جهانی (IBRD) بزرگ‌ترین طلبکار چندجانبه اندونزی محسوب می‌شود و بدهی اندونزی به آن به بیش از ۲۱ میلیارد دلار رسیده است. این موضوع نشان می‌دهد بانک جهانی همچنان نقش بسیار مهمی در تأمین مالی پروژه‌های توسعه‌ای، زیرساختی، اجتماعی و اصلاحات اقتصادی اندونزی دارد.

بانک توسعه آسیایی (ADB) نیز یکی دیگر از بازیگران اصلی است و بدهی اندونزی به این نهاد حدود ۱۱ میلیارد دلار است. ADB در پروژه‌های زیرساختی، انرژی، حمل‌ونقل و توسعه منطقه‌ای اندونزی نقش مهمی ایفا می‌کند.

صندوق بین‌المللی پول (IMF) در سال‌های اخیر کاهش قابل توجهی در مطالبات خود از اندونزی داشته است. بدهی اندونزی به IMF از حدود ۹ میلیارد دلار در ۲۰۲۱ به حدود ۸,۴ میلیارد دلار در ۲۰۲۴ کاهش یافته است. این موضوع نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی در مقایسه با دوران بحران‌های گذشته وابستگی کمتری به کمک‌های اضطراری IMF دارد و توانسته ثبات بیشتری ایجاد کند.

یکی از نکات مهم این آمار، افزایش دوباره بخش «سایر بدهی‌ها» در سال ۲۰۲۴ است که به حدود ۱۷۷ میلیارد دلار رسیده است. این بخش معمولاً شامل انواع وام‌های تجاری، اوراق قرضه، بدهی شرکت‌ها و تعهدات مالی متنوع است. رشد این بخش نشان می‌دهد بازارهای مالی جهانی و سرمایه‌گذاران خصوصی همچنان نقش مهمی در تأمین مالی اقتصاد اندونزی دارند.

در مجموع، ساختار بستانکاران خارجی اندونزی نشان می‌دهد اقتصاد این کشور به شدت در شبکه مالی آسیا ادغام شده است. سنگاپور، چین، هنگ‌کنگ، ژاپن و کره جنوبی اکنون مهم‌ترین بازیگران مالی مرتبط با اندونزی هستند. هم‌زمان، نهادهای چندجانبه مانند بانک جهانی و بانک توسعه آسیایی همچنان نقش کلیدی در توسعه زیرساخت‌ها و تأمین مالی پروژه‌های ملی ایفا می‌کنند. این ساختار به اندونزی امکان داده منابع مالی گسترده‌ای برای توسعه اقتصادی جذب کند، اما در عین حال وابستگی بالایی به شرایط مالی جهانی، نرخ بهره آمریکا و ثبات بازارهای آسیایی ایجاد کرده است.

۵- آمار بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی اندونزی بر اساس نوع بدهی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

آمار بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی اندونزی بر اساس نوع بدهی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهد ساختار تأمین مالی خارجی این کشور به تدریج از وام‌های سنتی به سمت استفاده گسترده‌تر از

¹ زیرمجموعه بانک جهانی است International Bank for Reconstruction and Development

اوراق بدهی و ابزارهای مالی بین‌المللی تغییر کرده است. مجموع بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی از حدود ۲۰۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به بیش از ۲۳۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. این روند بیانگر آن است که دولت اندونزی در سال‌های اخیر برای تأمین مالی پروژه‌های توسعه‌ای، مدیریت بودجه و حفظ ثبات اقتصاد کلان به شکل فزاینده‌ای به بازارهای مالی بین‌المللی و ابزارهای بدهی متکی شده است.

بدهی دولت مرکزی همچنان بخش اصلی بدهی خارجی اندونزی را تشکیل می‌دهد و در سال ۲۰۲۴ به بیش از ۲۰۳ میلیارد دلار رسیده است. نکته مهم این است که سهم عمده این بدهی دیگر صرفاً وام‌های مستقیم نیست، بلکه اوراق بدهی دولتی نقش بسیار پررنگ‌تری پیدا کرده‌اند. این تحول نشان می‌دهد اندونزی به تدریج از مدل سنتی وام‌گیری دوجانبه و چندجانبه به سمت استفاده گسترده‌تر از بازارهای سرمایه جهانی حرکت کرده است.

در بخش وام‌های دولتی، کل وام‌ها از حدود ۵۹,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به حدود ۶۳,۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته است. اما در داخل این بخش تغییرات مهمی دیده می‌شود. وام‌های دوجانبه از حدود ۲۳,۶ میلیارد دلار به حدود ۱۶,۶ میلیارد دلار کاهش یافته‌اند. این روند نشان می‌دهد دولت اندونزی وابستگی خود به وام‌های مستقیم کشورها را کاهش داده است. در مقابل، وام‌های تجاری یا Commercial Loans جهش بزرگی داشته و از حدود ۳ میلیارد دلار به نزدیک ۱۰ میلیارد دلار رسیده‌اند. این موضوع نشان می‌دهد دولت بیشتر به سمت منابع مالی بازارمحور و تأمین مالی تجاری حرکت کرده است.

وام‌های چندجانبه همچنان بخش مهمی از ساختار بدهی اندونزی هستند و در سال ۲۰۲۴ به حدود ۳۷ میلیارد دلار رسیده‌اند. این بدهی‌ها عمدتاً مربوط به نهادهایی مانند بانک جهانی، بانک توسعه آسیایی و سایر مؤسسات توسعه‌ای بین‌المللی است. تداوم سطح بالای وام‌های چندجانبه نشان می‌دهد دولت اندونزی همچنان برای پروژه‌های زیربنایی، انرژی، حمل‌ونقل، توسعه منطقه‌ای و برنامه‌های اجتماعی از منابع توسعه‌ای بین‌المللی استفاده می‌کند.

اما مهم‌ترین بخش ساختار بدهی خارجی دولت، اوراق بدهی یا Debt Securities است. ارزش این اوراق در سال ۲۰۲۴ حدود ۱۳۹,۶ میلیارد دلار بوده و بخش عمده کل بدهی خارجی دولت را تشکیل می‌دهد. این موضوع نشان می‌دهد اندونزی اکنون بیش از هر زمان دیگری به بازارهای اوراق قرضه بین‌المللی وابسته شده است. دولت از طریق انتشار اوراق قرضه دلاری و سایر ابزارهای بدهی توانسته منابع مالی عظیمی جذب کند، اما در مقابل حساسیت اقتصاد کشور به شرایط بازارهای مالی جهانی نیز افزایش یافته است.

اوراق بدهی بین‌المللی دولت در سال ۲۰۲۴ به حدود ۸۵,۳ میلیارد دلار رسیده است. این رقم بسیار بالا نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران خارجی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و بازارهای مالی جهانی نقش بسیار مهمی در تأمین مالی دولت اندونزی دارند. این ساختار به دولت اجازه می‌دهد منابع مالی کلان جذب کند، اما در

عین حال باعث می‌شود هرگونه افزایش نرخ بهره جهانی یا کاهش اعتماد بازارها مستقیماً بر هزینه تأمین مالی اندونزی تأثیر بگذارد.

اوراق بدهی داخلی که در اختیار سرمایه‌گذاران خارجی قرار دارند نیز حدود ۵۴ میلیارد دلار بوده‌اند. این مسئله نشان می‌دهد حتی بازار اوراق داخلی اندونزی نیز تا حد زیادی به سرمایه‌گذاران خارجی وابسته است. حضور سرمایه‌گذاران خارجی در بازار اوراق داخلی مزایایی مانند افزایش نقدشوندگی و تأمین مالی بیشتر دارد، اما می‌تواند اقتصاد را در برابر خروج ناگهانی سرمایه آسیب‌پذیر کند. در دوره‌هایی که دلار تقویت می‌شود یا نرخ بهره آمریکا بالا می‌رود، معمولاً بازار اوراق کشورهای نوظهور از جمله اندونزی تحت فشار قرار می‌گیرد.

در بخش بانک مرکزی، تغییرات حتی چشمگیرتر است. بدهی خارجی بانک مرکزی از حدود ۲,۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به بیش از ۲۰,۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته است. این جهش بزرگ نشان می‌دهد بانک اندونزی برای مدیریت ثبات ارزی و نقدینگی نقش فعال‌تری در استفاده از ابزارهای مالی خارجی پیدا کرده است.

بخش مهم این افزایش مربوط به اوراق بدهی بانک مرکزی است که از صفر در سال‌های ابتدایی به حدود ۱۳,۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. این تحول بسیار مهم است زیرا نشان می‌دهد بانک مرکزی اکنون به طور مستقیم از ابزارهای بازار سرمایه برای مدیریت نقدینگی، جذب ارز خارجی و کنترل ثبات مالی استفاده می‌کند. این روند معمولاً در اقتصادهایی دیده می‌شود که تلاش می‌کنند انعطاف‌پذیری بیشتری در سیاست پولی و ارزی ایجاد کنند.

سپرده‌های ارزی و ذخایر نقدی بانک مرکزی نیز رشد شدیدی داشته و از فقط ۱۸ میلیون دلار در سال ۲۰۲۰ به بیش از ۵,۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. این مسئله احتمالاً به تقویت ذخایر ارزی، افزایش عملیات ارزی بانک مرکزی و تلاش برای محافظت از روپیه در برابر نوسانات جهانی مربوط می‌شود.

یکی از بخش‌های مهم ساختار بدهی بانک مرکزی، تخصیص حق برداشت ویژه صندوق بین‌المللی پول یا SDR Allocation است. این بخش در سال ۲۰۲۴ حدود ۸,۴ میلیارد دلار بوده است. در دوران کرونا، صندوق بین‌المللی پول برای کمک به اقتصاد جهانی حجم بزرگی از SDR را میان کشورها توزیع کرد و اندونزی نیز از این منابع استفاده کرده است. این ابزار به تقویت ذخایر ارزی و توان مالی بانک مرکزی کمک کرده است.

در مجموع، داده‌ها نشان می‌دهد ساختار بدهی خارجی اندونزی به طور فزاینده‌ای بازارمحور شده است. دولت و بانک مرکزی اکنون بیشتر از گذشته به انتشار اوراق بدهی، ابزارهای مالی بین‌المللی و بازارهای

سرمایه جهانی وابسته هستند. این روند مزایایی مانند دسترسی به منابع مالی بزرگ‌تر و انعطاف بیشتر در سیاست‌گذاری دارد، اما هم‌زمان حساسیت اقتصاد اندونزی را نسبت به شوک‌های خارجی افزایش می‌دهد.

افزایش بدهی اوراقی به این معناست که ثبات اقتصاد اندونزی اکنون بیش از گذشته به اعتماد سرمایه‌گذاران جهانی، نرخ بهره آمریکا، جریان سرمایه خارجی و شرایط بازارهای مالی بین‌المللی وابسته شده است. در شرایطی که اقتصاد جهانی بی‌ثبات‌تر شده و رقابت ژئوپلیتیکی افزایش یافته، مدیریت این ساختار بدهی برای دولت و بانک مرکزی اندونزی اهمیت بسیار بالایی پیدا کرده است.

۶- آمار بازپرداخت بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

آمار بازپرداخت بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهد فشار تعهدات خارجی این کشور به‌ویژه در سال ۲۰۲۴ به شکل محسوسی افزایش یافته است. مجموع پرداخت‌های بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی از حدود ۱۳,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به بیش از ۲۵,۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده که تقریباً دو برابر شده است. این جهش بزرگ بیانگر ورود اندونزی به دوره‌ای است که در آن بار بازپرداخت بدهی‌های انباشته‌شده سال‌های گذشته به طور جدی در حال افزایش است.

بخش عمده این بازپرداخت‌ها مربوط به دولت مرکزی است. پرداخت‌های دولت از حدود ۱۳,۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به بیش از ۱۷,۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. اگرچه رشد بدهی دولت طی این سال‌ها تدریجی بوده، اما اکنون تعهدات بازپرداخت اصل و بهره بدهی‌ها به شکل فزاینده‌ای بر بودجه دولت فشار وارد می‌کند. این مسئله به‌ویژه در شرایطی اهمیت دارد که دولت اندونزی همچنان پروژه‌های بزرگ زیرساختی، توسعه صنعتی و انتقال پایتخت جدید را دنبال می‌کند و هم‌زمان باید منابع کافی برای بازپرداخت بدهی نیز تأمین کند.

در ساختار پرداخت‌های دولت، سهم اصل بدهی بسیار بالاتر از بهره است. بازپرداخت اصل بدهی دولت در سال ۲۰۲۴ به حدود ۱۱,۴ میلیارد دلار رسیده، در حالی که پرداخت بهره حدود ۵,۷ میلیارد دلار بوده است. این موضوع نشان می‌دهد بخش مهمی از بدهی‌های قبلی اکنون وارد مرحله سررسید شده‌اند و دولت باید اصل وام‌ها و اوراق بدهی را بازپرداخت یا مجدداً تأمین مالی کند.

روند افزایشی پرداخت بهره نیز اهمیت زیادی دارد. بهره بدهی دولت از حدود ۴,۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به حدود ۵,۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. این افزایش نشان می‌دهد هزینه تأمین مالی خارجی اندونزی در حال بیشتر شدن است. بخشی از این مسئله به افزایش نرخ بهره جهانی، به‌ویژه سیاست‌های انقباضی فدرال رزرو آمریکا، مربوط می‌شود. در سال‌های اخیر تقریباً همه اقتصادهای نوظهور با افزایش هزینه استقراض خارجی مواجه شده‌اند و اندونزی نیز از این روند مستثنی نیست.

اما مهم‌ترین تحول مربوط به بانک مرکزی اندونزی است. بازپرداخت بدهی خارجی بانک مرکزی در سال ۲۰۲۴ به بیش از ۸,۴ میلیارد دلار جهش کرده، در حالی که این رقم در سال‌های قبل بسیار ناچیز بود. این جهش ناگهانی نشان می‌دهد بانک مرکزی در سال‌های اخیر استفاده گسترده‌تری از ابزارهای مالی خارجی، اوراق بدهی و توافقات ارزی داشته و اکنون بخشی از این تعهدات وارد مرحله بازپرداخت شده‌اند.

در داخل این بخش، تقریباً تمام افزایش مربوط به بازپرداخت اصل بدهی است. اصل بدهی بانک مرکزی در سال ۲۰۲۴ به حدود ۸,۲ میلیارد دلار رسیده، در حالی که پرداخت بهره فقط حدود ۱۹۶ میلیون دلار بوده است. این موضوع احتمالاً به سررسید برخی اوراق بدهی یا ابزارهای مالی کوتاه‌مدت بانک مرکزی مربوط می‌شود. افزایش نقش بانک مرکزی در بازارهای مالی خارجی نشان می‌دهد این نهاد برای حفظ ثبات روپیه، مدیریت ذخایر ارزی و کنترل نقدینگی از منابع خارجی بیشتری استفاده کرده است.

رشد شدید پرداخت‌های بانک مرکزی یک نکته مهم درباره ساختار مالی اندونزی را آشکار می‌کند: بانک مرکزی اکنون نسبت به گذشته نقش فعال‌تری در مدیریت شوک‌های خارجی و تأمین ثبات مالی دارد. در دوره‌های بی‌ثباتی جهانی، بانک مرکزی اندونزی برای جلوگیری از فشار بر روپیه و کنترل خروج سرمایه ناچار شده مداخلات گسترده‌تری انجام دهد و این مسئله استفاده از ابزارهای مالی خارجی را افزایش داده است.

مجموع بازپرداخت اصل بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی در سال ۲۰۲۴ به حدود ۱۹,۷ میلیارد دلار رسیده است. این رقم نشان می‌دهد بخش قابل توجهی از درآمدهای ارزی کشور باید صرف بازپرداخت تعهدات قبلی شود. در اقتصادی مانند اندونزی که همچنان برای توسعه صنعتی، زیرساختی و واردات فناوری به ارز خارجی نیاز دارد، افزایش فشار بازپرداخت بدهی می‌تواند بر تراز پرداخت‌ها و ذخایر ارزی اثرگذار باشد.

پرداخت بهره نیز در سال ۲۰۲۴ به حدود ۵,۹ میلیارد دلار رسیده است. اگرچه اندونزی هنوز در مقایسه با بسیاری از اقتصادهای نوظهور در وضعیت بحرانی بدهی قرار ندارد، اما افزایش هزینه بهره به این معناست که بخشی از منابع بودجه‌ای و ارزی کشور صرف هزینه‌های مالی می‌شود، نه سرمایه‌گذاری توسعه‌ای. این مسئله در بلندمدت می‌تواند انعطاف‌پذیری مالی دولت را کاهش دهد.

نکته مهم دیگر این است که جهش بازپرداخت‌ها در سال ۲۰۲۴ احتمالاً تنها آغاز یک دوره فشار بیشتر است. با توجه به رشد بدهی اوراقی دولت در سال‌های اخیر، به‌ویژه انتشار اوراق بین‌المللی، احتمالاً در سال‌های آینده نیز حجم سررسیدها و بازپرداخت‌ها بالا باقی خواهد ماند. این مسئله دولت را ناچار می‌کند بخشی از بدهی‌های قبلی را مجدداً تأمین مالی کند؛ یعنی برای بازپرداخت بدهی‌های قدیمی، بدهی‌های جدید منتشر شود. چنین وضعیتی در بسیاری از اقتصادهای نوظهور رایج است اما در دوره نرخ بهره بالا می‌تواند ریسک مالی را افزایش دهد.

در مجموع، داده‌ها نشان می‌دهد اندونزی هنوز توان مدیریت بدهی خارجی خود را حفظ کرده، اما فشار بازپرداخت‌ها به‌ویژه از سال ۲۰۲۴ به بعد به شکل محسوسی در حال افزایش است. اقتصاد این کشور اکنون بیش از گذشته به درآمدهای صادراتی، ثبات جریان سرمایه خارجی و حفظ اعتماد بازارهای مالی جهانی وابسته شده است. هرگونه شوک در بازارهای جهانی، افت قیمت کالاهای صادراتی یا خروج سرمایه می‌تواند هزینه مدیریت این بدهی‌ها را برای جاکارتا سنگین‌تر کند.

۷- آمار ذخایر ارزی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

آمار ذخایر ارزی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهد این کشور توانسته علی‌رغم افزایش بدهی خارجی، فشارهای ناشی از نرخ بهره جهانی، نوسانات بازارهای مالی و بی‌ثباتی اقتصاد جهانی، سطح ذخایر ارزی خود را در وضعیت نسبتاً قدرتمندی حفظ کند. مجموع ذخایر ارزی اندونزی از حدود ۱۳۵,۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به حدود ۱۵۵,۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته است. این روند نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی در سال‌های اخیر توانسته از محل صادرات کالاهای پایه، ورود سرمایه خارجی و مدیریت ارزی بانک مرکزی، پشتوانه مالی خارجی خود را تقویت کند.

بزرگ‌ترین بخش ذخایر ارزی اندونزی همچنان به اوراق بهادار خارجی اختصاص دارد. ارزش این بخش در سال ۲۰۲۴ به حدود ۹۸ میلیارد دلار رسیده است. این مسئله نشان می‌دهد بانک مرکزی اندونزی بخش عمده ذخایر خود را در قالب دارایی‌های مالی بین‌المللی مانند اوراق خزانه‌داری، اوراق دولتی خارجی و ابزارهای مالی کم‌ریسک نگهداری می‌کند. هرچند این بخش نسبت به سال ۲۰۲۰ کاهش داشته، اما همچنان ستون اصلی ساختار ذخایر ارزی کشور محسوب می‌شود. کاهش نسبی سهم اوراق بهادار احتمالاً ناشی از تنوع‌بخشی بیشتر دارایی‌ها و نیاز بانک مرکزی به نقدشوندگی بالاتر در شرایط بی‌ثباتی جهانی بوده است.

یکی از مهم‌ترین تغییرات این دوره، رشد شدید بخش ارز و سپرده‌ها است. ارزش این بخش از حدود ۱۰,۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به بیش از ۴۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته است. این جهش بسیار بزرگ نشان می‌دهد بانک مرکزی اندونزی در سال‌های اخیر تمایل بیشتری به نگهداری دارایی‌های نقد و سریع‌الوصول پیدا کرده است. در شرایطی که بازارهای جهانی نوسان زیادی داشته‌اند و فشار بر ارزهای اقتصادهای نوظهور افزایش یافته، نگهداری ذخایر نقدی بیشتر به بانک مرکزی امکان مداخله سریع‌تر در بازار ارز و حمایت از روپیه را می‌دهد.

افزایش سهم سپرده‌ها و دارایی‌های نقدی همچنین نشان می‌دهد بانک مرکزی احتمالاً برای مدیریت جریان خروج سرمایه و مقابله با نوسانات ناشی از افزایش نرخ بهره آمریکا آمادگی بیشتری ایجاد کرده است. در

سال‌های اخیر بسیاری از بانک‌های مرکزی کشورهای نوظهور تلاش کرده‌اند ترکیب ذخایر خود را به سمت دارایی‌های نقدتر تغییر دهند تا در شرایط بحران بتوانند سریع‌تر واکنش نشان دهند.

ذخایر طلای پولی اندونزی نیز روند افزایشی قابل توجهی داشته است. ارزش ذخایر طلا از حدود ۴,۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به بیش از ۶,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ رسیده است. این افزایش نشان می‌دهد بانک مرکزی اندونزی همانند بسیاری از کشورهای جهان، به تدریج سهم طلا را در ترکیب ذخایر ارزی خود افزایش داده است. طلا در سال‌های اخیر به دلیل افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیکی، بی‌ثباتی مالی و نگرانی درباره وابستگی بیش از حد به دلار، دوباره اهمیت بیشتری در ذخایر بانک‌های مرکزی پیدا کرده است.

با این حال، سهم طلا در مقایسه با کل ذخایر اندونزی همچنان نسبتاً محدود باقی مانده و ساختار ذخایر این کشور هنوز عمدتاً مبتنی بر دارایی‌های دلاری و اوراق مالی است. این موضوع نشان می‌دهد اندونزی همچنان به نظام مالی بین‌المللی مبتنی بر دلار وابستگی بالایی دارد.

حق برداشت ویژه صندوق بین‌المللی پول یا SDR نیز بخش مهمی از ذخایر اندونزی را تشکیل می‌دهد. این بخش در سال ۲۰۲۴ حدود ۷,۲ میلیارد دلار بوده است. اوج این ذخایر در سال ۲۰۲۱ رخ داد، زمانی که صندوق بین‌المللی پول برای مقابله با بحران کرونا تخصیص گسترده SDR انجام داد. از آن زمان تاکنون این رقم اندکی کاهش یافته اما همچنان نقش مهمی در تقویت پشتوانه ارزی کشور دارد.

ذخایر مربوط به موقعیت ذخیره در صندوق بین‌المللی پول نسبتاً ثابت باقی مانده و حدود ۱ میلیارد دلار است. این بخش سهم کوچکی از کل ذخایر را تشکیل می‌دهد اما همچنان بخشی از دارایی‌های رسمی خارجی اندونزی محسوب می‌شود.

در مجموع، رشد ذخایر ارزی اندونزی در شرایطی رخ داده که بدهی خارجی کشور نیز افزایش یافته است. این مسئله اهمیت زیادی دارد، زیرا نشان می‌دهد اندونزی تلاش کرده هم‌زمان با افزایش تعهدات خارجی، توان بازپرداخت و پشتوانه ارزی خود را نیز تقویت کند. در واقع ذخایر ارزی نقش اصلی را در حفظ اعتماد بازارها، ثبات روپیه و توان بازپرداخت بدهی خارجی ایفا می‌کنند.

اگر ذخایر ارزی اندونزی با بدهی خارجی این کشور مقایسه شود، مشخص می‌شود که هرچند ذخایر در حال رشد هستند، اما هنوز فاصله قابل توجهی با کل بدهی خارجی دارند. ذخایر ۱۵۵ میلیارد دلاری در برابر بدهی خارجی بیش از ۴۲۴ میلیارد دلاری نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی همچنان به جریان مداوم صادرات، سرمایه‌گذاری خارجی و دسترسی به بازارهای مالی جهانی وابسته است. به بیان دیگر، ذخایر ارزی برای مدیریت کوتاه‌مدت ثبات مالی کافی به نظر می‌رسند، اما در صورت وقوع شوک‌های شدید خارجی، فشار بر ذخایر می‌تواند افزایش یابد.

یکی از نقاط قوت اندونزی در این زمینه، رشد صادرات مواد معدنی، نیکل، روغن پالم و توسعه صنایع فرآوری است که به تقویت درآمدهای ارزی کمک کرده‌اند. همچنین ورود گسترده سرمایه‌گذاری خارجی، به‌ویژه در صنایع معدنی و باتری خودروهای برقی، باعث افزایش جریان ارز به کشور شده است. این عوامل به بانک مرکزی امکان داده‌اند سطح ذخایر را تقویت کند.

در عین حال، ساختار ذخایر نشان می‌دهد بانک مرکزی اندونزی به شکل فزاینده‌ای نگران بی‌ثباتی جهانی و نوسانات مالی است. افزایش سهم دارایی‌های نقدی و طلا نشان می‌دهد سیاست‌گذاران پولی کشور تلاش می‌کنند انعطاف‌پذیری بیشتری در برابر شوک‌های خارجی ایجاد کنند. این موضوع به‌ویژه در شرایطی اهمیت دارد که اقتصاد جهانی همچنان با ریسک‌هایی مانند تنش ژئوپلیتیکی، نرخ بهره بالا، نوسانات قیمت کالاها و رقابت قدرت‌های بزرگ روبه‌رو است.

۸- آمار تورم سالانه اندونزی بر اساس گروه‌های هزینه‌ای در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴

آمار تورم سالانه اندونزی بر اساس گروه‌های هزینه‌ای در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ نشان می‌دهد اقتصاد این کشور وارد مرحله‌ای از کاهش محسوس فشارهای تورمی شده است. نرخ تورم عمومی از ۲٫۶۱ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۱٫۵۷ درصد در سال ۲۰۲۴ کاهش یافته که یکی از پایین‌ترین سطوح تورم در سال‌های اخیر محسوب می‌شود. این مسئله نشان می‌دهد دولت و بانک مرکزی اندونزی توانسته‌اند تا حد زیادی شوک‌های تورمی پساکرونا، نوسانات قیمت جهانی انرژی و فشارهای ناشی از زنجیره تأمین را کنترل کنند. در مقایسه با بسیاری از اقتصادهای نوظهور که همچنان با تورم بالا دست‌وپنجه نرم می‌کنند، اندونزی موفق شده ثبات قیمتی نسبتاً بالایی ایجاد کند.

مهم‌ترین عامل کاهش تورم در سال ۲۰۲۴ افت شدید فشار قیمت مواد غذایی بوده است. تورم گروه غذا، نوشیدنی و دخانیات از بیش از ۶ درصد در سال ۲۰۲۳ به حدود ۱٫۹ درصد در سال ۲۰۲۴ سقوط کرده است. این کاهش اهمیت بسیار زیادی دارد، زیرا مواد غذایی سهم بالایی در سبد مصرفی خانوارهای اندونزیایی دارند و در گذشته یکی از اصلی‌ترین منابع بی‌ثباتی تورمی کشور بوده‌اند. کنترل قیمت برنج، روغن پالم، شکر و سایر کالاهای اساسی احتمالاً نقش مهمی در این روند داشته است. همچنین بهبود تولید کشاورزی و مدیریت واردات مواد غذایی توسط دولت نیز می‌تواند از عوامل مؤثر باشد.

کاهش تورم مواد غذایی از نظر سیاسی نیز اهمیت بالایی برای دولت پرابوو دارد، زیرا افزایش قیمت مواد غذایی مستقیماً بر طبقات متوسط و کم‌درآمد تأثیر می‌گذارد. دولت اندونزی در سال‌های اخیر به شدت بر ثبات قیمت کالاهای اساسی تمرکز کرده و حتی در برخی موارد از مداخله مستقیم، واردات و کنترل توزیع برای مهار قیمت‌ها استفاده کرده است.

در بخش حمل و نقل، تورم به محدوده منفی رسیده و از ۱,۲۷ درصد در سال ۲۰۲۳ به منفی ۰,۳۰ درصد در ۲۰۲۴ کاهش یافته است. این موضوع نشان می‌دهد فشار هزینه‌های سوخت و حمل و نقل نسبت به سال‌های قبل به طور محسوسی کاهش یافته است. کاهش نسبی قیمت انرژی جهانی، ثبات نرخ ارز و سیاست‌های یارانه‌ای دولت احتمالاً در این روند نقش داشته‌اند. حمل و نقل یکی از بخش‌هایی است که معمولاً اثر دومینویی بر سایر قیمت‌ها دارد، بنابراین کاهش فشار این بخش به کنترل تورم عمومی کمک کرده است.

بخش اطلاعات، ارتباطات و خدمات مالی نیز تورم منفی ثبت کرده است. نرخ تورم این گروه از ۰,۲۰ درصد به منفی ۰,۲۷ درصد کاهش یافته که نشان‌دهنده رقابت شدید در بازار خدمات دیجیتال، اینترنت، مخابرات و خدمات مالی است. رشد سریع اقتصاد دیجیتال اندونزی باعث شده بسیاری از خدمات فناوری و ارتباطی ارزان‌تر و در دسترس‌تر شوند. رقابت میان پلتفرم‌های دیجیتال، اپراتورهای مخابراتی و شرکت‌های فناوری احتمالاً فشار نزولی بر قیمت‌ها ایجاد کرده است.

در مقابل، برخی بخش‌ها همچنان فشار تورمی بالایی را تجربه می‌کنند. مهم‌ترین مورد، گروه مراقبت شخصی و سایر خدمات است که تورم آن از ۳,۵۵ درصد در سال ۲۰۲۳ به بیش از ۷ درصد در سال ۲۰۲۴ جهش کرده است. این بالاترین نرخ تورم در میان تمام گروه‌هاست و نشان می‌دهد هزینه خدمات شخصی، آرایشی، بهداشتی و برخی خدمات غیرضروری به سرعت در حال افزایش است. رشد طبقه متوسط شهری و افزایش مصرف خدمات سبک زندگی احتمالاً عامل اصلی این روند است. همچنین هزینه‌های نیروی کار در بخش خدمات شهری نیز ممکن است افزایش یافته باشد.

بخش رستوران و خدمات غذایی نیز تورم نسبتاً بالایی را ثبت کرده و از حدود ۲ درصد به حدود ۲,۵ درصد رسیده است. این موضوع نشان می‌دهد اگرچه قیمت مواد غذایی خام کاهش یافته، اما هزینه خدمات غذایی، رستوران‌ها و مصرف بیرون از خانه همچنان در حال افزایش است. رشد گردشگری، افزایش مصرف طبقه متوسط و هزینه‌های عملیاتی کسب و کارها می‌تواند علت این روند باشد.

تورم بخش آموزش تقریباً ثابت و نزدیک به ۲ درصد باقی مانده است. این نشان می‌دهد هزینه‌های آموزشی در اندونزی همچنان روند افزایشی تدریجی دارند اما جهش شدیدی تجربه نکرده‌اند. در بخش سلامت نیز تورم تقریباً بدون تغییر و حدود ۱,۹ درصد بوده که نشان‌دهنده ثبات نسبی هزینه‌های درمان و خدمات پزشکی است.

بخش مسکن، آب، برق و سوخت خانگی نیز تورم پایینی داشته و حدود ۰,۶ درصد ثبت کرده است. این موضوع اهمیت زیادی دارد زیرا نشان می‌دهد دولت همچنان توانسته قیمت انرژی و خدمات عمومی را تا حدی کنترل کند. در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، جهش قیمت انرژی یکی از عوامل اصلی تورم بوده، اما اندونزی با استفاده از یارانه‌های انرژی و مدیریت قیمت‌ها توانسته فشار این بخش را محدود نگه دارد.

تورم پوشاک و کفش اندکی افزایش یافته و به حدود ۱,۱ درصد رسیده است، اما همچنان در سطح پایین باقی مانده است. این مسئله نشان می‌دهد بازار کالاهای مصرفی سبک همچنان رقابتی است و فشار تقاضای بیش از حد در این بخش وجود ندارد.

در مجموع، ترکیب تورمی اندونزی در سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد اقتصاد این کشور وارد مرحله‌ای از ثبات نسبی قیمت‌ها شده است. برخلاف بسیاری از کشورها که تورم آنها ناشی از تقاضای بیش از حد یا بحران انرژی است، تورم اندونزی اکنون بیشتر در بخش خدمات و مصرف شهری متمرکز شده و فشار کالاهای اساسی تا حد زیادی مهار شده است.

این وضعیت برای بانک مرکزی اندونزی یک مزیت مهم محسوب می‌شود، زیرا کاهش تورم به سیاست‌گذاران امکان می‌دهد فشار کمتری برای افزایش نرخ بهره داشته باشند. در عین حال، تورم پایین می‌تواند به حفظ قدرت خرید خانوارها، تقویت مصرف داخلی و حمایت از رشد اقتصادی کمک کند.

با این حال، بخشی از کاهش تورم ممکن است ناشی از کند شدن تقاضای داخلی نیز باشد. اگر رشد اقتصادی یا مصرف خانوارها تضعیف شود، تورم پایین لزوماً نشانه مثبت کامل نخواهد بود. بنابراین دولت و بانک مرکزی باید میان حفظ ثبات قیمتی و حفظ رشد اقتصادی تعادل ایجاد کنند.

به طور کلی، داده‌ها نشان می‌دهد اندونزی در مقایسه با بسیاری از اقتصادهای نوظهور آسیایی موفق شده تورم را به سطحی نسبتاً کنترل شده برساند و ثبات اقتصاد کلان خود را حفظ کند. این موضوع یکی از مهم‌ترین نقاط قوت اقتصاد اندونزی در جذب سرمایه‌گذاری و حفظ اعتماد بازارهای مالی محسوب می‌شود.

۹-آمار تورم ماهانه اندونزی در فاصله ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴

آمار تورم ماهانه اندونزی در فاصله ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهد اقتصاد این کشور طی چهار سال گذشته از یک دوره نوسانات نسبتاً بالا و فشارهای تورمی ناشی از پساکرونا به سمت ثبات بیشتر و کنترل قیمتی حرکت کرده است. الگوی ماهانه تورم به خوبی نشان می‌دهد چگونه شوک‌های جهانی انرژی، اختلال زنجیره تأمین، تغییرات قیمت مواد غذایی و سیاست‌های داخلی دولت بر رفتار تورمی اقتصاد اندونزی اثر گذاشته‌اند.

سال ۲۰۲۱ هنوز تحت تأثیر شرایط پساکرونا قرار داشت و تورم ماهانه در بیشتر ماه‌ها نسبتاً پایین و کنترل شده بود. در این سال حتی در برخی ماه‌ها مانند ژوئن و سپتامبر تورم منفی ثبت شد که نشان می‌داد تقاضای داخلی هنوز کاملاً احیا نشده است. تورم ماهانه عمدتاً در محدوده نزدیک به صفر تا ۰,۳ درصد نوسان می‌کرد و تنها در دسامبر به حدود ۰,۵۷ درصد رسید. این وضعیت بیانگر آن بود که اقتصاد اندونزی در مرحله بازیابی تدریجی قرار داشت و فشار تقاضای شدید هنوز شکل نگرفته بود.

اما در سال ۲۰۲۲ وضعیت به شکل محسوسی تغییر کرد. این سال عملاً اوج شوک تورمی جهانی برای اندونزی بود. جنگ اوکراین، جهش قیمت انرژی، افزایش قیمت مواد غذایی و اختلال زنجیره تأمین جهانی

باعث شد تورم ماهانه در چندین مقطع به شدت افزایش یابد. در آوریل ۲۰۲۲ تورم ماهانه به حدود ۰٫۹۵ درصد رسید و در سپتامبر به ۱٫۱۷ درصد جهش کرد که بالاترین رقم در کل جدول محسوب می‌شود. این جهش بزرگ به طور مستقیم با تصمیم دولت اندونزی برای تعدیل قیمت سوخت و کاهش بخشی از یارانه‌های انرژی مرتبط بود. افزایش قیمت سوخت معمولاً در اندونزی اثر زنجیره‌ای گسترده‌ای بر حمل‌ونقل، مواد غذایی و هزینه‌های عمومی دارد. در سال ۲۰۲۲ نوسانات تورمی بسیار بیشتر از سال‌های دیگر بود. برخی ماه‌ها تورم منفی ثبت شد، اما در مجموع روند کلی نشان‌دهنده بی‌ثباتی بیشتر قیمت‌ها بود. افزایش تورم در آن سال بازتابی از فشار جهانی بر اقتصادهای نوظهور بود و اندونزی نیز مانند بسیاری از کشورها ناچار شد میان حفظ یارانه‌ها و کنترل کسری بودجه تعادل ایجاد کند.

سال ۲۰۲۳ آغاز دوره مهار تدریجی تورم بود. تقریباً تمام ماه‌های این سال تورم مثبت اما نسبتاً کنترل‌شده داشتند و عمدتاً در محدوده ۰٫۱ تا ۰٫۴ درصد قرار گرفتند. در مقایسه با ۲۰۲۲، نوسانات شدید کمتر شد و اقتصاد وارد مرحله‌ای از ثبات نسبی شد. این موضوع نشان می‌دهد سیاست‌های بانک مرکزی و دولت برای کنترل قیمت‌ها، تثبیت نرخ ارز و مدیریت بازار مواد غذایی تا حد زیادی موفق بوده‌اند. در سال ۲۰۲۳ تورم ماهانه دیگر جهش‌های بزرگ سال قبل را تجربه نکرد و روند قیمت‌ها آرام‌تر شد. با این حال، ماه‌هایی مانند نوامبر و دسامبر همچنان تورم نسبتاً بالاتری داشتند که احتمالاً به افزایش تقاضای فصلی، تعطیلات پایان سال و رشد مصرف خانوار مربوط بوده است.

سال ۲۰۲۴ نشان‌دهنده ورود اقتصاد اندونزی به مرحله‌ای از تورم بسیار پایین و حتی در برخی ماه‌ها تورم منفی بود. در چندین ماه از سال مانند مه، ژوئن، ژوئیه، اوت و سپتامبر تورم ماهانه منفی ثبت شده است. این موضوع اهمیت زیادی دارد زیرا نشان می‌دهد فشارهای قیمتی ناشی از انرژی و مواد غذایی تا حد زیادی فروکش کرده‌اند. تورم منفی ماهانه در اقتصاد اندونزی لزوماً به معنای بحران نیست، بلکه بیشتر نشان‌دهنده کاهش فشار هزینه‌ها و موفقیت دولت در کنترل قیمت کالاهای اساسی است. با این حال، اگر تداوم پیدا کند می‌تواند نشانه ضعف تقاضای داخلی نیز باشد. در اقتصادهایی که رشد مصرف خانوار کند می‌شود، معمولاً تورم نیز افت می‌کند. الگوی ۲۰۲۴ نشان می‌دهد تورم اندونزی اکنون عمدتاً فصلی و محدود شده است. در ابتدای سال تورم پایین اما مثبت بود، در میانه سال چندین ماه کاهش قیمت ثبت شد و در پایان سال دوباره تورم اندکی افزایش یافت. این رفتار نشان می‌دهد شوک‌های ساختاری شدید مانند بحران انرژی ۲۰۲۲ دیگر وجود ندارند و اقتصاد به شرایط عادی‌تری بازگشته است.

یکی از نکات مهم این جدول، کاهش شدید دامنه نوسانات تورم در سال ۲۰۲۴ است. در حالی که در ۲۰۲۲ تورم ماهانه تا بالای ۱ درصد جهش کرده بود، در ۲۰۲۴ بیشتر ارقام در محدوده منفی ۰٫۱ تا مثبت ۰٫۵ درصد قرار دارند. این موضوع نشان می‌دهد بانک مرکزی اندونزی توانسته ثبات پولی نسبتاً موفقی ایجاد کند و انتظارات تورمی را کنترل نماید.

کاهش تورم ماهانه همچنین با تقویت ارزش نسبی روپیه، کاهش قیمت جهانی انرژی و ثبات بیشتر بازار مواد غذایی ارتباط دارد. اندونزی به عنوان صادرکننده مهم کالاهایی مانند زغال سنگ، روغن پالم و نیکل از برخی تحولات بازار جهانی سود برده و همین مسئله به ثبات ارزی و کاهش فشار واردات کمک کرده است. در عین حال، تورم پایین تر به دولت پرابوو فضای بیشتری برای اجرای برنامه های اقتصادی و اجتماعی می دهد. زمانی که تورم کنترل شود، فشار سیاسی ناشی از افزایش قیمت مواد غذایی و سوخت نیز کاهش پیدا می کند. این موضوع در کشوری با جمعیت بسیار بالا و طبقه متوسط در حال رشد اهمیت زیادی دارد. اما از سوی دیگر، تورم بسیار پایین می تواند نشانه ای از کاهش قدرت تقاضا نیز باشد. اگر مصرف خانوارها ضعیف شود یا رشد اقتصادی کند گردد، تورم پایین ممکن است به معنای کاهش پویایی اقتصادی باشد. بنابراین چالش اصلی سیاست گذاران اندونزی در سال های آینده حفظ تعادل میان رشد اقتصادی و ثبات قیمت ها خواهد بود.

در مجموع، داده های ماهانه نشان می دهد اندونزی از مرحله شوک تورمی شدید سال ۲۰۲۲ عبور کرده و اکنون وارد دوره ای از ثبات نسبی قیمت ها شده است. این روند یکی از مهم ترین عوامل تقویت اعتماد سرمایه گذاران خارجی و حفظ ثبات اقتصاد کلان اندونزی در سال های اخیر محسوب می شود.

۱۰- آمار تورم سال تقویمی اندونزی در فاصله ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴

آمار تورم سال تقویمی اندونزی در فاصله ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴ به خوبی نشان می دهد اقتصاد این کشور چگونه از مرحله فشارهای تورمی شدید جهانی به سمت ثبات نسبی و کنترل تورم حرکت کرده است. روند تجمعی تورم از ابتدای هر سال تا پایان سال نشان می دهد سال ۲۰۲۲ نقطه اوج بحران تورمی اندونزی بوده، در حالی که سال ۲۰۲۴ یکی از آرام ترین دوره های تورمی سال های اخیر محسوب می شود.

در سال ۲۰۲۱ تورم سالانه تجمعی اندونزی در پایان سال فقط به حدود ۱,۸۷ درصد رسید. این سطح پایین تورم بازتاب مستقیم شرایط پسا کرونا بود. اقتصاد هنوز به طور کامل احیا نشده بود، مصرف داخلی به سطح عادی بازنگشته بود و فشار تقاضا محدود باقی مانده بود. در بیشتر ماه های این سال، تورم تجمعی بسیار آرام حرکت کرد و حتی در میانه سال کاهش هایی مشاهده شد. این وضعیت نشان می داد اقتصاد اندونزی در حال خروج تدریجی از رکود ناشی از همه گیری است و هنوز با مشکل داغ شدن اقتصاد یا افزایش شدید قیمت ها مواجه نشده است.

اما در سال ۲۰۲۲ وضعیت کاملاً تغییر کرد. تورم تجمعی با سرعت بسیار بیشتری رشد کرد و در پایان سال به حدود ۵,۵۱ درصد رسید که بالاترین سطح در میان چهار سال مورد بررسی است. روند ماه به ماه این سال نشان می دهد فشارهای تورمی تقریباً در تمام طول سال در حال انباشت بوده اند. تورم تجمعی تا سپتامبر به حدود ۴,۸۴ درصد رسید و تا پایان سال همچنان افزایش یافت. مهم ترین عامل این جهش، شوک جهانی قیمت انرژی و مواد غذایی پس از جنگ اوکراین بود. افزایش قیمت نفت، گاز، غلات و حمل و نقل جهانی

مستقیماً بر اقتصاد اندونزی اثر گذاشت. علاوه بر این، تصمیم دولت برای تعدیل قیمت سوخت و کاهش بخشی از یارانه‌های انرژی باعث شد موج تورمی جدیدی در نیمه دوم سال ایجاد شود. در اندونزی، افزایش قیمت سوخت معمولاً اثر دومینویی بر هزینه حمل‌ونقل، توزیع کالا، مواد غذایی و خدمات دارد و همین مسئله باعث شد تورم تجمعی به سرعت بالا برود. سال ۲۰۲۲ در واقع سخت‌ترین دوره مدیریت تورم برای دولت و بانک مرکزی اندونزی در سال‌های اخیر بود. بانک مرکزی ناچار شد سیاست پولی انقباضی تری اتخاذ کند و دولت نیز هم‌زمان باید میان کنترل کسری بودجه و حفظ یارانه‌ها تعادل برقرار می‌کرد. با این حال، تورم اندونزی در مقایسه با برخی اقتصادهای دیگر همچنان در سطح نسبتاً قابل کنترل باقی ماند و به محدوده‌های بحرانی دو رقمی نرسید.

سال ۲۰۲۳ آغاز روند مهار تورم بود. تورم تجمعی در پایان سال به حدود ۲,۶۱ درصد کاهش یافت؛ یعنی تقریباً نصف سطح سال ۲۰۲۲. روند ماهانه این سال نشان می‌دهد رشد تورم بسیار آرام‌تر و باثبات‌تر شده بود. تا اواسط سال تورم تجمعی فقط حدود ۱,۲ تا ۱,۴ درصد بود و در پایان سال نیز افزایش شدیدی مشاهده نشد. این کاهش نشان می‌دهد سیاست‌های دولت و بانک مرکزی برای تثبیت قیمت‌ها مؤثر بوده‌اند. ثبات نرخ ارز، کاهش نسبی قیمت جهانی انرژی، مدیریت واردات مواد غذایی و کنترل بازار کالاهای اساسی نقش مهمی در این روند داشته‌اند. همچنین کاهش فشار زنجیره تأمین جهانی پس از بحران‌های سال ۲۰۲۲ به آرام‌تر شدن تورم کمک کرد.

سال ۲۰۲۴ حتی آرام‌تر از ۲۰۲۳ بوده است. تورم تجمعی در پایان سال فقط حدود ۱,۵۷ درصد ثبت شده که پایین‌ترین سطح در کل دوره مورد بررسی محسوب می‌شود. روند تجمعی تورم در این سال بسیار کند و کنترل‌شده بوده است. تا سپتامبر تورم تجمعی فقط حدود ۰,۷۴ درصد بود و حتی در پایان سال نیز افزایش قابل توجهی مشاهده نمی‌شود. این وضعیت نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی اکنون وارد مرحله‌ای از ثبات قیمتی شده است. برخلاف سال ۲۰۲۲ که تقریباً هر ماه موج جدیدی از فشار تورمی وجود داشت، در ۲۰۲۴ قیمت‌ها بسیار آرام‌تر حرکت کرده‌اند و حتی در برخی ماه‌ها تورم ماهانه منفی ثبت شده است.

کاهش تورم تجمعی در سال ۲۰۲۴ تا حد زیادی ناشی از افت شدید فشار مواد غذایی و حمل‌ونقل بوده است. دولت اندونزی در سال‌های اخیر تمرکز زیادی بر کنترل قیمت برنج، روغن پالم، شکر و سوخت داشته و این سیاست‌ها به کاهش تورم کمک کرده‌اند. همچنین ثبات نسبی روپیه و رشد صادرات مواد خام و معدنی به تقویت وضعیت ارزی کشور کمک کرده و فشار وارداتی بر قیمت‌ها را کاهش داده است.

یکی از نکات مهم این آمار، کاهش شدید شتاب تورم در میانه سال ۲۰۲۴ است. در حالی که در ۲۰۲۲ تورم تجمعی تا سپتامبر به حدود ۴,۸ درصد رسیده بود، در ۲۰۲۴ این رقم فقط ۰,۷۴ درصد بوده است. این تفاوت نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی از فاز تورم ناشی از شوک‌های جهانی عبور کرده و اکنون بیشتر با تورم خدماتی و مصرف داخلی مواجه است، نه تورم ناشی از بحران انرژی یا مواد غذایی.

تورم پایین برای دولت و بانک مرکزی اندونزی مزایای مهمی دارد. این وضعیت فشار اجتماعی ناشی از گرانی را کاهش می‌دهد، قدرت خرید خانوارها را حفظ می‌کند و فضای بیشتری برای رشد اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری ایجاد می‌کند. همچنین تورم پایین به بانک مرکزی امکان می‌دهد فشار کمتری برای افزایش نرخ بهره داشته باشد.

با این حال، تورم بسیار پایین همیشه نشانه مثبت کامل نیست. اگر کاهش تورم ناشی از کند شدن تقاضای داخلی باشد، می‌تواند نشانه ضعف مصرف خانوارها و کاهش پویایی اقتصاد باشد. بنابراین سیاست‌گذاران اندونزی باید میان کنترل تورم و حفظ رشد اقتصادی تعادل ایجاد کنند.

در مجموع، روند تورم تجمعی اندونزی طی این چهار سال نشان می‌دهد این کشور توانسته از یک دوره شوک تورمی جهانی نسبتاً موفق عبور کند و دوباره به سطحی از ثبات اقتصاد کلان بازگردد. کنترل تورم یکی از مهم‌ترین عوامل تقویت اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی، حفظ ثبات مالی و ادامه رشد اقتصادی اندونزی در سال‌های اخیر بوده است.

۱۱- نرخ رشد تولید ناخالص داخلی برخی کشورها بر اساس قیمت‌های ثابت (2020-2024)

نرخ رشد اقتصادی تعدادی از کشورهای جهان را در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ و تصویری مقایسه‌ای از عملکرد اقتصادهای مختلف پس از شوک کرونا، بحران انرژی، جنگ اوکراین و نوسانات اقتصاد جهانی (داده‌ها بر اساس قیمت‌های ثابت و به درصد ثبت شده‌اند، بنابراین رشد واقعی اقتصادها را نشان می‌دهند، نه رشد ناشی از تورم) نشان می‌دهد سال ۲۰۲۰ تقریباً برای همه کشورها سال رکود بود، زیرا همه‌گیری کرونا اقتصاد جهانی را متوقف کرد. آمریکا در ۲۰۲۰ حدود ۲٫۲ درصد کوچک شد، ژاپن ۴٫۴ درصد، آلمان ۴٫۱ درصد، بریتانیا ۱۰٫۳ درصد و هند ۵٫۸ درصد افت اقتصادی را تجربه کردند. برخی کشورها مانند اسپانیا و بریتانیا از شدیدترین رکودها آسیب دیدند. اندونزی نیز در ۲۰۲۰ حدود ۲٫۱ درصد کوچک شد که نخستین رکود جدی این کشور طی سال‌های طولانی بود.

اما از ۲۰۲۱ اقتصاد جهانی وارد فاز بازیابی شد. آمریکا رشد ۶٫۱ درصدی ثبت کرد، هند ۷٫۹ درصد، بریتانیا ۸٫۶ درصد، فرانسه ۶٫۸ درصد و ایتالیا ۸٫۹ درصد رشد داشتند. اندونزی نیز در ۲۰۲۱ به رشد ۳٫۷ درصدی بازگشت. این رشد بیشتر ناشی از بازگشایی اقتصادها، بازگشت مصرف، تزریق محرک‌های مالی و افزایش تجارت جهانی بود.

در سال ۲۰۲۲ بسیاری از کشورها هنوز رشد نسبتاً بالایی داشتند، اما آثار جنگ اوکراین، بحران انرژی و تورم جهانی شروع به فشار آوردن کرد. عربستان سعودی با رشد ۷٫۵ درصد یکی از سریع‌ترین اقتصادهای جهان بود که عمدتاً ناشی از جهش قیمت نفت بود. هند رشد ۷ درصدی ثبت کرد و ویتنام نیز با حدود ۸٫۱ درصد یکی از موفق‌ترین اقتصادهای آسیا بود. اندونزی در ۲۰۲۲ حدود ۵٫۱ درصد رشد کرد که یکی از

بهترین عملکردهای اقتصادهای بزرگ جهان محسوب می‌شد. این رشد عمدتاً ناشی از صادرات کالاهای معدنی، نیکل، زغال‌سنگ و روغن پالم بود.

در ۲۰۲۳ رشد اقتصاد جهانی کندتر شد. آمریکا رشد ۲,۹ درصدی داشت، چین حدود ۵,۳ درصد، هند ۸,۲ درصد و اندونزی حدود ۵ درصد رشد ثبت کردند. بسیاری از اقتصادهای اروپایی تقریباً وارد رکود شدند. آلمان رشد منفی ۰,۳ درصد داشت، هلند تقریباً صفر شد و سوئد نیز وارد رشد منفی شد. دلیل اصلی این وضعیت بحران انرژی، نرخ بهره بالا و تورم شدید در اروپا بود.

در ۲۰۲۴ نیز روند مشابهی ادامه پیدا کرد. هند با رشد ۷ درصد همچنان یکی از سریع‌ترین اقتصادهای بزرگ جهان باقی ماند. ویتنام حدود ۶,۱ درصد رشد ثبت کرد و فیلیپین ۵,۸ درصد. چین رشد ۴,۸ درصدی داشت که نسبت به دهه‌های قبل کندتر محسوب می‌شود اما همچنان بالا است. اندونزی نیز در ۲۰۲۴ حدود ۵ درصد رشد اقتصادی ثبت کرده که نشان می‌دهد اقتصاد این کشور پس از کرونا وارد دوره‌ای از ثبات نسبی شده است.

رشد حدود ۵ درصدی اندونزی در ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ نکته بسیار مهمی است، زیرا بسیاری از اقتصادهای بزرگ جهان در همین دوره با رکود یا رشد بسیار ضعیف روبه‌رو بودند. اقتصاد اندونزی نسبت به اروپا عملکرد بسیار قوی‌تری داشته و حتی در مقایسه با برخی اقتصادهای توسعه‌یافته آسیایی نیز وضعیت بهتری نشان می‌دهد. این مسئله عمدتاً ناشی از سه عامل صادرات قوی مواد خام، رشد مصرف داخلی و سرمایه‌گذاری در صنایع معدنی و زنجیره خودروهای برقی است.

ویتنام نیز یکی از موفق‌ترین اقتصادها است. این کشور پس از رشد ۸,۱ درصدی در ۲۰۲۲، در ۲۰۲۴ نیز حدود ۶,۱ درصد رشد داشته که نشان‌دهنده تبدیل شدن ویتنام به یکی از مراکز اصلی تولید صنعتی و صادراتی آسیاست.

هند در کل دوره یکی از سریع‌ترین اقتصادهای جهان باقی مانده است. پس از افت ۵,۸ درصدی در کرونا، این کشور تقریباً هر سال رشد بالای ۷ درصد ثبت کرده و اکنون به یکی از موتورهای اصلی رشد اقتصاد جهانی تبدیل شده است.

چین اگرچه همچنان رشد بالایی دارد، اما روند آن نسبت به گذشته کندتر شده است. رشد چین در ۲۰۲۴ حدود ۴,۸ درصد ثبت شده، در حالی که در دهه‌های قبل رشدهای دو رقمی برای این کشور عادی بود. این کاهش نشان‌دهنده بحران بازار مسکن، کاهش جمعیت و تغییر ساختار اقتصاد چین است.

اروپا ضعیف‌ترین عملکرد را در جدول دارد. آلمان در ۲۰۲۴ تقریباً بدون رشد مانده، فنلاند رشد منفی داشته و فرانسه، ایتالیا و هلند نیز رشدهای بسیار ضعیفی ثبت کرده‌اند. بحران انرژی، هزینه‌های بالای تولید و نرخ بهره بالا فشار زیادی بر اقتصادهای اروپایی وارد کرده است.

کشورهای نفتی نیز نوسانات شدیدی داشته‌اند. عربستان در ۲۰۲۲ رشد فوق‌العاده ۷,۵ درصدی ثبت کرد، اما در ۲۰۲۳ به فقط ۰,۸ درصد و در ۲۰۲۴ به حدود ۱,۵ درصد کاهش یافت. این مسئله نشان می‌دهد اقتصادهای وابسته به نفت به شدت تحت تأثیر قیمت جهانی انرژی قرار دارند.

در مجموع، مرکز ثقل رشد اقتصاد جهانی به سمت آسیا منتقل شده است. هند، ویتنام، اندونزی، فیلیپین و تا حدی چین اکنون موتورهای اصلی رشد جهانی هستند، در حالی که بسیاری از اقتصادهای اروپایی وارد دوره‌ای از رشد ضعیف و رکود ساختاری شده‌اند. اندونزی در این میان موقعیت نسبتاً مطلوبی دارد و توانسته پس از کرونا رشد باثبات حدود ۵ درصدی را حفظ کند؛ رشدی که عمدتاً بر پایه صادرات مواد خام، سرمایه‌گذاری معدنی و مصرف داخلی استوار است.

از منظر اندونزی و کل آسه‌آن، رشد اقتصادی ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهد که جنوب شرق آسیا توانسته خود را به‌عنوان یکی از پایدارترین و مقاوم‌ترین مناطق رشد جهان پس از کرونا تثبیت کند. در حالی که بسیاری از اقتصادهای اروپایی و حتی برخی اقتصادهای پیشرفته آسیایی با رکود، رشد ضعیف یا بحران انرژی روبه‌رو شدند، اقتصادهای آسه‌آن به‌ویژه اندونزی، ویتنام، فیلیپین و تا حدی مالزی توانستند نرخ رشد نسبتاً بالا و باثباتی حفظ کنند. این مسئله نشان می‌دهد مرکز ثقل رشد اقتصادی جهان به تدریج به آسیا و به‌ویژه آسه‌آن منتقل می‌شود.

برای اندونزی، رشد حدود ۵ درصدی در ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۴ اهمیت راهبردی دارد، زیرا این کشور پس از شوک کرونا نه تنها وارد رکود طولانی نشد، بلکه توانست با اتکا به صادرات مواد خام، مصرف داخلی و سرمایه‌گذاری خارجی، دوباره به موتور رشد منطقه تبدیل شود. در واقع مدل اقتصادی اندونزی در این دوره بر سه ستون اصلی استوار بوده است: صادرات کالاهای معدنی و انرژی، توسعه صنایع پایین‌دستی، و بازار مصرف داخلی بسیار بزرگ. افزایش قیمت جهانی نیکل، زغال‌سنگ و روغن پالم پس از بحران اوکراین به اندونزی کمک کرد درآمد ارزی و رشد اقتصادی خود را حفظ کند.

از دید آسه‌آن، اندونزی اکنون نقش «لنگر ثبات اقتصادی منطقه» را بازی می‌کند. برخلاف اقتصادهای کوچک‌تر آسه‌آن که شدیداً به صادرات وابسته‌اند، اندونزی به دلیل بازار داخلی بزرگ‌تر، در برابر شوک‌های خارجی مقاوم‌تر است. به همین دلیل در سال‌هایی که تجارت جهانی ضعیف شد، اقتصاد اندونزی همچنان توانست رشد حدود ۵ درصدی داشته باشد. این موضوع باعث شده اندونزی درون آسه‌آن به بازیگر اصلی جذب سرمایه‌گذاری و هدایت زنجیره صنعتی منطقه تبدیل شود.

ویتنام در جدول یکی از موفق‌ترین کشورهای منطقه است و این برای آسه‌آن اهمیت بسیار زیادی دارد. رشد بالای ویتنام نشان می‌دهد جنوب شرق آسیا به مرکز جدید تولید صنعتی جهان تبدیل می‌شود. شرکت‌های بین‌المللی برای کاهش وابستگی به چین، بخشی از زنجیره تولید خود را به کشورهای آسه‌آن منتقل کرده‌اند؛ فرآیندی که معمولاً با عنوان China+1 شناخته می‌شود. ویتنام در الکترونیک و صادرات صنعتی،

تایلند در خودرو و قطعات، مالزی در نیمه‌رساناها و اندونزی در صنایع معدنی و باتری نقش‌های مکمل پیدا کرده‌اند. این یعنی آسه‌آن کم‌کم به یک شبکه صنعتی منطقه‌ای تبدیل می‌شود، نه فقط مجموعه‌ای از اقتصادهای جداگانه.

اندونزی در این میان مسیر متفاوتی نسبت به بسیاری از اعضای آسه‌آن انتخاب کرده است. برخلاف سنگاپور یا ویتنام که بیشتر بر صادرات صنعتی نهایی تمرکز دارند، اندونزی روی «پایین‌دستی‌سازی منابع طبیعی» سرمایه‌گذاری کرده است. ممنوعیت صادرات نیکل خام و توسعه صنایع باتری و فولاد ضدزنگ باعث شد اندونزی به یکی از مهم‌ترین مقصدهای سرمایه‌گذاری صنعتی در جهان تبدیل شود. رشد پایدار ۵ درصدی اقتصاد در این جدول تا حد زیادی نتیجه همین راهبرد است.

از منظر ژئوپلیتیکی، آسه‌آن در حال بهره‌برداری از رقابت چین و آمریکا است. رشد نسبتاً خوب اندونزی، ویتنام و فیلیپین در سال‌هایی رخ داده که سرمایه‌گذاری خارجی از چین به جنوب شرق آسیا منتقل شده است. بسیاری از شرکت‌های غربی و آسیایی اکنون آسه‌آن را جایگزین یا مکمل چین می‌بینند. این مسئله به‌ویژه برای اندونزی اهمیت دارد، زیرا این کشور تلاش می‌کند خود را به مرکز تولید خودروهای برقی و صنایع باتری در منطقه تبدیل کند.

همچنین رشد نسبتاً بالای اقتصادهای آسه‌آن در مقایسه با اروپا نشان می‌دهد مزیت جمعیتی و مصرف داخلی منطقه اهمیت زیادی پیدا کرده است. اروپا با بحران سالمندی جمعیت، هزینه انرژی و رشد ضعیف مواجه است، اما کشورهای آسه‌آن هنوز جمعیت جوان، شهرنشینی سریع و بازار مصرف رو به رشد دارند. اندونزی به‌تنهایی بیش از ۲۸۰ میلیون نفر جمعیت دارد و همین بازار داخلی بزرگ یکی از دلایل اصلی مقاومت اقتصادی کشور محسوب می‌شود.

برای اندونزی، این وضعیت فرصتی تاریخی ایجاد کرده است. دولت پرابوو و دولت‌های قبل تلاش کرده‌اند از موقعیت ژئوپلیتیکی کشور، منابع معدنی عظیم و بازار بزرگ داخلی برای تبدیل اندونزی به قدرت صنعتی جدید آسیا استفاده کنند. رشد باثبات حدود ۵ درصدی در این جدول نشان می‌دهد اندونزی تاکنون در حفظ ثبات کلان اقتصادی نسبتاً موفق بوده، اما در عین حال این رشد هنوز تا حد زیادی به صادرات کالاهای خام و سرمایه‌گذاری خارجی وابسته است. بنابراین چالش اصلی آینده اندونزی و آسه‌آن این خواهد بود که آیا می‌توانند از مرحله «مرکز تولید ارزان و صادرکننده مواد خام» عبور کنند و به اقتصادهای مبتنی بر فناوری و ارزش افزوده بالا تبدیل شوند یا خیر.

۱۲- نرخ رشد تولید ناخالص داخلی سرانه برخی کشورها بر اساس قیمت‌های ثابت (2020-2024)

رشد GDP سرانه یعنی رشد اقتصادی پس از در نظر گرفتن جمعیت؛ بنابراین اگر اقتصاد رشد کند اما جمعیت سریع‌تر افزایش یابد، رشد سرانه پایین می‌ماند. از منظر اندونزی و آسه‌آن، جنوب شرق آسیا نه فقط در حال رشد اقتصادی، بلکه در حال افزایش تدریجی سطح رفاه واقعی مردم است.

برای اندونزی، رشد GDP سرانه پس از سقوط ۳,۳ درصدی در دوران کرونا، در ۲۰۲۱ به ۲,۸ درصد، در ۲۰۲۲ به ۴,۲ درصد، در ۲۰۲۳ به ۳,۹ درصد و در ۲۰۲۴ به حدود ۴ درصد رسیده است. این مسئله بسیار مهم است، زیرا نشان می‌دهد رشد حدود ۵ درصدی اقتصاد اندونزی فقط ناشی از افزایش جمعیت نیست، بلکه درآمد و تولید واقعی به ازای هر فرد نیز در حال افزایش است. از دید دولت اندونزی، این یعنی طبقه متوسط در حال گسترش است و قدرت خرید جامعه نسبت به دوران کرونا بهبود پیدا کرده است.

اما نکته مهم‌تر این است که رشد سرانه اندونزی هنوز از برخی اقتصادهای موفق آسیایی پایین‌تر است. برای مثال ویتنام در ۲۰۲۴ حدود ۵,۶ درصد رشد سرانه داشته و هند حدود ۶ درصد. این موضوع نشان می‌دهد اگرچه اندونزی رشد باثباتی دارد، اما سرعت افزایش رفاه فردی در برخی رقبای آسیایی بیشتر است. دلیل این مسئله تا حدی به ساختار اقتصادی اندونزی برمی‌گردد که هنوز وابستگی زیادی به صادرات مواد خام و صنایع کم‌ارزش‌تر دارد.

از منظر آسه‌آن، منطقه توانسته پس از کرونا بازگشت نسبتاً موفقی در رفاه سرانه داشته باشد. ویتنام، فیلیپین، کامبوج و اندونزی همگی پس از بحران کرونا وارد مسیر رشد مثبت سرانه شده‌اند. این موضوع اهمیت زیادی دارد، زیرا در بسیاری از اقتصادهای پیشرفته جهان رشد سرانه تقریباً متوقف شده است.

ویتنام در این جدول یکی از ستاره‌های اصلی منطقه است. این کشور در ۲۰۲۲ حدود ۷,۱ درصد و در ۲۰۲۴ حدود ۵,۶ درصد رشد سرانه ثبت کرده است. این یعنی شهروندان ویتنامی به‌طور متوسط سریع‌تر از بسیاری از کشورهای جهان در حال افزایش درآمد واقعی هستند. علت اصلی این موفقیت، تبدیل شدن ویتنام به مرکز تولید صنعتی، صادرات الکترونیک و جذب سرمایه‌گذاری خارجی است.

هند نیز رشد سرانه بسیار بالایی دارد و در ۲۰۲۴ حدود ۶ درصد ثبت کرده است. این مسئله نشان می‌دهد اقتصادهای آسیایی با جمعیت جوان همچنان ظرفیت رشد بالایی دارند. در مقابل، بسیاری از کشورهای اروپایی رشد سرانه بسیار ضعیف یا حتی منفی داشته‌اند.

اروپا در این جدول وضعیت نسبتاً نگران‌کننده‌ای دارد. آلمان در ۲۰۲۳ رشد سرانه منفی ۱,۱ درصد ثبت کرده و در ۲۰۲۴ فقط حدود ۰,۴ درصد رشد داشته است. فنلاند و برخی کشورهای اروپایی حتی رشد منفی ثبت کرده‌اند. این یعنی با وجود ثبات اقتصادی، سطح رفاه واقعی مردم تقریباً متوقف شده است. دلیل اصلی این وضعیت، بحران انرژی، تورم، سالمندی جمعیت و رشد پایین بهره‌وری است.

از منظر آسه‌آن، این وضعیت یک فرصت تاریخی ایجاد می‌کند. در حالی که اقتصادهای غربی با رشد ضعیف و جمعیت پیر مواجه‌اند، کشورهای جنوب شرق آسیا هنوز جمعیت جوان، بازار مصرف رو به رشد و شهرنشینی سریع دارند. این مزیت جمعیتی باعث می‌شود رشد سرانه در منطقه همچنان نسبتاً بالا باقی بماند.

سنگاپور در جدول وضعیت خاصی دارد. این کشور پس از رشد بسیار بالای سرانه در ۲۰۲۱، در ۲۰۲۳ رشد منفی ۳٫۷ درصد و در ۲۰۲۴ حدود ۲٫۲ درصد رشد ثبت کرده است. اقتصاد سنگاپور به تجارت جهانی و خدمات مالی وابسته است و بنابراین بیشتر از نوسانات اقتصاد جهانی تأثیر می‌گیرد. اما در سطح درآمد واقعی همچنان بسیار جلوتر از دیگر کشورهای آسه‌آن باقی مانده است.

فیلیپین نیز پس از سقوط شدید ۱۱٫۱ درصدی در کرونا، در ۲۰۲۴ حدود ۴٫۶ درصد رشد سرانه ثبت کرده است. این موضوع نشان می‌دهد اقتصادهای مصرف‌محور آسه‌آن توانسته‌اند پس از کرونا دوباره بازیابی شوند.

برای اندونزی، مسئله اصلی این است که آیا می‌تواند رشد سرانه را از محدوده ۴ درصد به سطوح بالاتر برساند یا نه. دولت اندونزی می‌داند رشد ۵ درصدی برای تبدیل کشور به اقتصاد توسعه‌یافته کافی نیست. به همین دلیل سیاست پایین‌دستی‌سازی نیکل، توسعه خودروهای برقی، دیجیتالی‌سازی و جذب سرمایه‌گذاری صنعتی دنبال می‌شود. هدف این است که اقتصاد از صادرات مواد خام به سمت صنایع با ارزش افزوده بالاتر حرکت کند تا درآمد سرانه سریع‌تر رشد کند.

۱۳- بودجه درآمد و هزینه دولت اندونزی (2023-2025)

بودجه درآمد و هزینه یکی از مهم‌ترین جداول کلان اقتصادی اندونزی است، زیرا ساختار واقعی مالی دولت، منابع درآمدی، الگوی هزینه‌کرد، کسری بودجه و شیوه تأمین مالی دولت را نشان می‌دهد. داده‌ها بر حسب میلیارد روپیه هستند و تصویری روشن از اولویت‌های اقتصادی و سیاسی دولت پرابوو و روند مالی دولت اندونزی ارائه می‌کنند.

کل درآمد و کمک‌های دولت از حدود ۲٫۴۶۳ تریلیون روپیه در سال ۲۰۲۳ به حدود ۳٫۰۰۵ تریلیون روپیه در سال ۲۰۲۵ افزایش یافته است. این رشد بزرگ نشان می‌دهد دولت انتظار دارد اقتصاد بزرگ‌تر شود، درآمدهای مالیاتی افزایش یابد و درآمد منابع طبیعی همچنان بالا باقی بماند. بخش عمده درآمد دولت از درآمدهای داخلی تأمین می‌شود که در ۲۰۲۵ به بیش از ۳٫۰۰۴ تریلیون روپیه رسیده است.

مهم‌ترین منبع درآمد دولت مالیات است. درآمد مالیاتی از حدود ۲٫۰۲۱ تریلیون روپیه در ۲۰۲۳ به حدود ۲٫۳۹۱ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ افزایش یافته است. این مسئله نشان می‌دهد دولت به تدریج وابستگی خود را به درآمدهای کالایی کاهش داده و بیشتر روی گسترش پایه مالیاتی، دیجیتالی‌سازی مالیات و افزایش مصرف داخلی حساب می‌کند. مالیات داخلی بخش اصلی این درآمد است و در ۲۰۲۵ به بیش از ۲٫۴۳۳

تریلیون روپیه می‌رسد. در مقابل، مالیات تجارت بین‌الملل نسبتاً کوچک باقی مانده و حدود ۵۷ تریلیون روپیه است که نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی هنوز به شدت بر درآمد تعرفه‌ای متکی نیست.

درآمدهای غیرمالیاتی نیز نقش مهمی دارند و از حدود ۴۴۱ تریلیون روپیه در ۲۰۲۳ به حدود ۵۱۳ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ افزایش یافته‌اند. بخش مهمی از این درآمدها از منابع طبیعی می‌آید. درآمد حاصل از نفت، گاز، زغال‌سنگ و سایر منابع طبیعی در ۲۰۲۵ حدود ۲۱۸ تریلیون روپیه برآورد شده است. این نشان می‌دهد اگرچه دولت تلاش می‌کند اقتصاد را متنوع کند، اما منابع طبیعی هنوز ستون مهم بودجه کشور باقی مانده‌اند.

درآمد شرکت‌ها و دارایی‌های دولتی نیز سهم مهمی دارد. سود شرکت‌های دولتی و دارایی‌های عمومی در ۲۰۲۵ حدود ۹۰ تریلیون روپیه پیش‌بینی شده است. این مسئله اهمیت شرکت‌های دولتی بزرگ اندونزی مانند Pertamina، PLN و بانک‌های دولتی را نشان می‌دهد. همچنین درآمد نهادهای خدمات عمومی (BLU) حدود ۷۸ تریلیون روپیه است که بیانگر گسترش نقش نهادهای عمومی در اقتصاد است.

در سمت هزینه‌ها، کل مخارج دولت از حدود ۳,۰۶۱ تریلیون روپیه در ۲۰۲۳ به بیش از ۳,۶۲۱ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ افزایش یافته است. این رشد هزینه‌ها نشان می‌دهد دولت همچنان سیاست مالی انبساطی و توسعه محور را دنبال می‌کند. دولت اندونزی برخلاف بسیاری از کشورها که پس از کرونا سیاست ریاضتی اتخاذ کردند، همچنان هزینه‌های توسعه‌ای و اجتماعی را افزایش داده است.

بخش عمده هزینه‌ها مربوط به مخارج دولت مرکزی است که در ۲۰۲۵ به حدود ۲,۷۰۱ تریلیون روپیه می‌رسد. هزینه وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی بیش از ۱,۱۶۰ تریلیون روپیه است که نشان‌دهنده گسترش پروژه‌های زیرساختی، صنعتی، نظامی و اجتماعی دولت جدید است. هزینه سایر نهادها نیز بیش از ۱,۵۴۱ تریلیون روپیه است.

انتقال بودجه به مناطق و دولت‌های محلی نیز بخش مهمی از ساختار مالی اندونزی است. در ۲۰۲۵ حدود ۹۲۰ تریلیون روپیه به مناطق اختصاص یافته است. این مسئله به ساختار غیرمتمرکز اندونزی مربوط می‌شود، زیرا پس از اصلاحات سیاسی، دولت‌های استانی و محلی نقش مهمی در اداره کشور پیدا کرده‌اند. بخش بزرگی از این انتقال‌ها شامل صندوق‌های درآمد مشترک، بودجه عمومی مناطق و بودجه ویژه توسعه است.

یکی از مهم‌ترین بخش‌های جدول، تراز اولیه و کسری بودجه است. تراز اولیه دولت در کل دوره منفی باقی مانده و در ۲۰۲۵ حدود منفی ۶۳ تریلیون روپیه پیش‌بینی شده است. کسری کلی بودجه نیز از حدود ۵۹۸ تریلیون روپیه در ۲۰۲۳ به بیش از ۶۱۶ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ افزایش می‌یابد. این یعنی دولت همچنان

بیش از درآمد خود هزینه می‌کند و برای حفظ رشد اقتصادی و پروژه‌های توسعه‌ای به استقراض وابسته است.

تأمین مالی خالص دولت در ۲۰۲۵ حدود ۶۱۶ تریلیون روپیه پیش‌بینی شده که تقریباً معادل کسری بودجه است. مهم‌ترین ابزار تأمین مالی، انتشار اوراق بدهی است. تأمین مالی از طریق بدهی از حدود ۶۹۶ تریلیون روپیه در ۲۰۲۳ به حدود ۷۷۶ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ افزایش یافته است. این نشان می‌دهد بازار اوراق قرضه دولتی اکنون ستون اصلی تأمین مالی دولت اندونزی است. در مقابل، تأمین مالی سرمایه‌گذاری منفی شده است؛ یعنی دولت بخشی از سرمایه‌گذاری‌های قبلی را کاهش داده یا دارایی‌هایی را نقد می‌کند. همچنین تضمین‌های وام و تعهدات دولتی نسبتاً کوچک باقی مانده‌اند.

۱۴- بودجه درآمدهای دولت اندونزی (2023-2025)

کل درآمد دولت از حدود ۲,۴۶۳ تریلیون روپیه در سال ۲۰۲۳ به حدود ۳,۰۰۵ تریلیون روپیه در سال ۲۰۲۵ افزایش یافته است. این رشد بزرگ نشان می‌دهد دولت انتظار دارد اقتصاد، مصرف داخلی، سرمایه‌گذاری و درآمدهای مالیاتی همچنان رشد کنند. تقریباً تمام این درآمد از منابع داخلی تأمین می‌شود و وابستگی اندونزی به کمک خارجی بسیار ناچیز است. کمک‌ها و هدایای خارجی فقط حدود ۵۸۱ میلیارد روپیه در ۲۰۲۵ بوده که در مقایسه با کل بودجه تقریباً بی‌اهمیت است. این موضوع نشان‌دهنده استقلال مالی نسبی دولت اندونزی است.

بخش اصلی درآمد دولت از مالیات تأمین می‌شود. درآمد مالیاتی از حدود ۲,۰۲۱ تریلیون روپیه در ۲۰۲۳ به حدود ۲,۴۹۱ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ افزایش یافته است. این یعنی دولت به تدریج بیشتر به سمت اقتصاد مالیات‌محور حرکت می‌کند و تلاش دارد وابستگی بودجه به نوسانات کالاهای خام را کاهش دهد. در میان مالیات‌ها، مالیات داخلی مهم‌ترین بخش است و در ۲۰۲۵ به حدود ۲,۴۳۳ تریلیون روپیه می‌رسد. مهم‌ترین جزء این بخش مالیات بر درآمد است که در ۲۰۲۵ حدود ۱,۲۰۹ تریلیون روپیه برآورد شده است. اما نکته مهم این است که درآمد مالیات بر درآمد بخش غیرنفت و گاز بسیار بیشتر از نفت و گاز است. مالیات بخش غیرنفتی در ۲۰۲۵ حدود ۶۲۸ تریلیون روپیه بوده، در حالی که مالیات نفت و گاز حدود ۱۱۴ تریلیون روپیه است. این نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی به تدریج از اتکای کامل به نفت فاصله گرفته و بخش‌های غیرنفتی اهمیت بیشتری پیدا کرده‌اند.

مالیات بر ارزش افزوده، فروش کالاها و خدمات و مالیات کالاهای لوکس نیز ستون مهم دیگری از درآمد دولت است. این بخش در ۲۰۲۵ حدود ۹۴۵ تریلیون روپیه درآمد ایجاد می‌کند. این رقم بسیار مهم است، زیرا نشان می‌دهد مصرف داخلی و طبقه متوسط بزرگ اندونزی اکنون موتور اصلی درآمد مالیاتی دولت هستند. هرچه مصرف مردم بیشتر شود، درآمد دولت نیز افزایش پیدا می‌کند. مالیات زمین و ساختمان حدود ۲۷ تریلیون روپیه و مالیات‌های غیرمستقیم و عوارض حدود ۲۴۴ تریلیون روپیه برآورد شده‌اند. این

ارقام نشان می‌دهد دولت همچنان از تجارت، ساخت‌وساز و فعالیت‌های اقتصادی روزمره نیز درآمد قابل توجهی به دست می‌آورد. مالیات تجارت بین‌الملل سهم نسبتاً کوچکی دارد و در ۲۰۲۵ حدود ۵۷ تریلیون روپیه است. در این میان درآمد حاصل از مالیات واردات حدود ۵۳ تریلیون روپیه بوده، اما مالیات صادرات فقط حدود ۴،۵ تریلیون روپیه است. این موضوع اهمیت زیادی دارد، زیرا نشان می‌دهد اندونزی برخلاف برخی اقتصادهای در حال توسعه دیگر، به درآمد تعرفه‌ای وابستگی شدید ندارد و اقتصاد نسبتاً بازتری دارد.

درآمدهای غیرمالیاتی نیز بخش بسیار مهمی از ساختار مالی دولت را تشکیل می‌دهند. این درآمدها از حدود ۴۴۱ تریلیون روپیه در ۲۰۲۳ به حدود ۵۱۳ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ افزایش یافته‌اند. بخش بزرگی از این درآمدها از منابع طبیعی حاصل می‌شود. درآمد منابع طبیعی در ۲۰۲۵ حدود ۲۱۸ تریلیون روپیه برآورد شده است. مهم‌ترین بخش آن نفت خام با حدود ۸۹ تریلیون روپیه، گاز طبیعی با حدود ۳۲ تریلیون روپیه و معدن عمومی با حدود ۸۷ تریلیون روپیه است. این رقم بالا برای بخش معدن نشان می‌دهد زغال‌سنگ، نیکل و مواد معدنی اکنون نقش بسیار مهمی در بودجه دولت دارند. این مسئله مستقیماً به سیاست پایین‌دستی‌سازی مواد معدنی و رونق صادرات نیکل مربوط است. درآمد بخش جنگلداری حدود ۵،۷ تریلیون روپیه و شیلات حدود ۱،۶ تریلیون روپیه است که نسبت به نفت و معدن بسیار کوچک‌تر هستند. درآمد زمین‌گرمایی نیز حدود ۲،۲ تریلیون روپیه برآورد شده که نشان می‌دهد انرژی‌های تجدیدپذیر هنوز سهم کوچکی در بودجه دولت دارند.

یکی از بخش‌های مهم، درآمد دارایی‌ها و شرکت‌های دولتی است. درآمد حاصل از دارایی‌های دولتی و شرکت‌های وابسته به دولت در ۲۰۲۵ حدود ۹۰ تریلیون روپیه برآورد شده است. این مسئله اهمیت عظیم شرکت‌های دولتی اندونزی را نشان می‌دهد. شرکت‌هایی مانند PT PLN، PT Pertamina، بانک‌های دولتی و شرکت‌های معدنی نقش کلیدی در تأمین بودجه دارند. درآمد نهادهای خدمات عمومی (BLU) نیز حدود ۷۸ تریلیون روپیه است. این نهادها شامل دانشگاه‌ها، بیمارستان‌ها و مؤسسات خدماتی نیمه‌دولتی هستند که بخشی از درآمد خود را مستقل کسب می‌کنند.

۱۵- درآمد های سال ۲۰۲۵

بر اساس «تحقق درآمدهای دولت اندونزی، ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۵»، کل درآمدها و کمک‌های بلاعوض دولت از ۱،۶۴۷،۷۸ تریلیون روپیه در سال ۲۰۲۰ به ۲،۸۶۵،۵۰ تریلیون روپیه در برآورد ۲۰۲۵ رسیده است؛ یعنی در این دوره حدود ۷۳،۹ درصد افزایش داشته، اما رشد آن در سال ۲۰۲۵ نسبت به ۲۰۲۴ بسیار محدود و فقط حدود ۰،۵ درصد بوده است. مهم‌ترین منبع درآمدی دولت همچنان

درآمدهای مالیاتی است که از ۱,۲۸۵,۱۴ تریلیون روپیه در ۲۰۲۰ به ۲,۳۸۷,۲۸ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ افزایش یافته و در سال ۲۰۲۵ حدود ۸۳,۳ درصد کل درآمد دولت را تشکیل می‌دهد. در مقابل، درآمدهای غیرمالیاتی دولت از ۵۸۴,۳۸ تریلیون روپیه در ۲۰۲۴ به ۴۷۷,۲۳ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ کاهش یافته و افتی حدود ۱۸,۳ درصد ثبت کرده است؛ بنابراین افزایش درآمد دولت در سال ۲۰۲۵ بیشتر از محل مالیات و نه درآمدهای غیرمالیاتی تأمین شده. است در بخش مالیات، مالیات بر درآمد با رقم ۱,۰۵۱,۶۶ تریلیون روپیه همچنان بزرگ‌ترین جزء است، اما نسبت به ۲۰۲۴ اندکی کاهش یافته است؛ در حالی که مالیات بر ارزش افزوده و مالیات فروش کالاهای لوکس از ۸۲۸,۴۴ تریلیون روپیه به ۸۹۰,۹۵ تریلیون روپیه رسیده و رشد حدود ۷,۵ درصدی داشته است. درآمدهای نفت و گاز در بخش مالیات بر درآمد از ۶۵,۱۱ تریلیون روپیه در ۲۰۲۴ به ۵۴,۱۴ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ کاهش یافته که نشان‌دهنده افت سهم نفت و گاز در درآمد مالیاتی است. در بخش تجارت بین‌الملل، درآمد مالیات‌های تجاری از ۷۳,۸۶ تریلیون روپیه به ۸۱,۶۶ تریلیون روپیه افزایش یافته که عمدتاً ناشی از رشد عوارض صادراتی از ۲۰,۸۹ به ۲۷,۸۹ تریلیون روپیه است. در بخش درآمدهای غیرمالیاتی، درآمد منابع طبیعی تقریباً ثابت مانده و از ۲۲۸,۹۳ به ۲۳۰,۰۹ تریلیون روپیه رسیده، اما درآمد حاصل از دارایی‌های دولتی تفکیک‌شده به شدت از ۸۶,۳۹ به ۱۱,۸۳ تریلیون روپیه کاهش یافته که عامل اصلی افت درآمدهای غیرمالیاتی در ۲۰۲۵ است. همچنین کمک‌های بلاعوض از ۳۴,۳۹ تریلیون روپیه در ۲۰۲۴ به فقط ۰,۹۹ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ کاهش یافته است. در مجموع، ساختار درآمدی دولت اندونزی در سال ۲۰۲۵ به شدت بر مالیات متکی شده، در حالی که درآمدهای غیرمالیاتی و کمک‌های بلاعوض کاهش یافته‌اند و رشد کل درآمد دولت تقریباً متوقف شده است.

۱۶- هزینه های سال ۲۰۲۵

هزینه‌های دولت اندونزی در سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۵ نشان می‌دهد کل هزینه‌های دولت از ۲,۵۹۵,۴۸ تریلیون روپیه در سال ۲۰۲۰ به ۳,۴۲۴,۹۰ تریلیون روپیه در سال ۲۰۲۵ رسیده است که نشان‌دهنده افزایش حدود ۳۲ درصدی در طول این دوره است. پس از جهش شدید هزینه‌ها در دوران همه‌گیری کرونا، روند رشد مخارج دولت ادامه یافته و در سال ۲۰۲۵ نسبت به سال ۲۰۲۴ حدود ۳,۹ درصد افزایش یافته است. از کل هزینه‌های دولت در سال ۲۰۲۵، حدود ۲,۵۷۵,۸۶ تریلیون روپیه یا نزدیک به ۷۵ درصد به هزینه‌های دولت مرکزی و ۸۴۹,۰۴ تریلیون روپیه یا حدود ۲۵ درصد به انتقالات مالی به دولت‌های محلی اختصاص یافته است.

در بخش هزینه‌های دولت مرکزی، هزینه وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی از ۱,۳۲۴,۰۰ تریلیون روپیه در ۲۰۲۴ به ۱,۴۷۳,۲۸ تریلیون روپیه در ۲۰۲۵ افزایش یافته که رشد قابل توجهی معادل حدود ۱۱,۳

درصد را نشان می‌دهد. این امر بیانگر افزایش نقش دستگاه‌های اجرایی در اجرای برنامه‌های دولت پرابوو، از جمله برنامه‌های اجتماعی، زیرساختی و توسعه‌ای است. در مقابل، هزینه‌های غیرمرتبط با وزارتخانه‌ها و نهادها از ۱,۱۷۲,۲۲ **تریلیون روپیه** به ۱,۱۰۲,۵۸ **تریلیون روپیه** کاهش یافته است. بنابراین بخش عمده افزایش مخارج دولت مرکزی در سال ۲۰۲۵ از طریق افزایش بودجه مستقیم وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی صورت گرفته است.

در حوزه انتقالات به مناطق، کل انتقالات از ۸۶۳,۵۴ **تریلیون روپیه** در ۲۰۲۴ به ۸۴۹,۰۴ **تریلیون روپیه** در ۲۰۲۵ کاهش یافته است. با این حال، اجزای مختلف این انتقالات رفتار متفاوتی داشته‌اند. سهم صندوق تقسیم درآمدها (DBH) از ۱۵۳,۱۸ **تریلیون روپیه** به ۱۶۸,۸۹ **تریلیون روپیه** افزایش یافته که نشان‌دهنده رشد درآمدهای قابل تقسیم میان دولت مرکزی و مناطق است. صندوق تخصیص عمومی (DAU) نیز از ۴۲۹,۲۱ **تریلیون روپیه** به ۴۳۳,۲۹ **تریلیون روپیه** افزایش یافته و همچنان بزرگ‌ترین جزء انتقالات به مناطق محسوب می‌شود.

در مقابل، صندوق تخصیص ویژه (DAK) از ۱۸۳,۵۴ **تریلیون روپیه** در ۲۰۲۴ به ۱۶۲,۹۳ **تریلیون روپیه** در ۲۰۲۵ کاهش یافته است. کاهش اصلی در بخش DAK فیزیکی رخ داده که از ۵۰,۸۹ **تریلیون روپیه** به ۱۷,۶۱ **تریلیون روپیه**؛ یعنی بیش از ۶۵ درصد کاهش سقوط کرده است. این کاهش نشان می‌دهد دولت در سال ۲۰۲۵ از حجم پروژه‌های فیزیکی و عمرانی که از طریق این صندوق به مناطق تأمین مالی می‌شد کاسته است. در مقابل، DAK غیر فیزیکی از ۱۳۰,۴۴ **تریلیون روپیه** به ۱۴۵,۰۷ **تریلیون روپیه** افزایش یافته که نشان می‌دهد تمرکز بیشتری بر آموزش، بهداشت، خدمات اجتماعی و برنامه‌های غیرعمرانی قرار گرفته است.

همچنین صندوق روستا (Dana Desa) که یکی از مهم‌ترین برنامه‌های توسعه روستایی اندونزی محسوب می‌شود، از ۷۰,۹۳ **تریلیون روپیه** در ۲۰۲۴ به ۶۱,۶۵ **تریلیون روپیه** در ۲۰۲۵ کاهش یافته است. صندوق خودمختاری ویژه (Otsus) نیز اندکی کاهش یافته و از ۱۸,۲۷ **تریلیون روپیه** به ۱۷,۰۱ **تریلیون روپیه** رسیده است. علاوه بر این، مشوق‌های مالی مناطق از ۸,۴۲ **تریلیون روپیه** به ۴,۲۸ **تریلیون روپیه** کاهش یافته که نشان‌دهنده محدود شدن سیاست‌های تشویقی دولت برای عملکرد مالی دولت‌های محلی است.

در مجموع، دولت اندونزی در سال ۲۰۲۵ ضمن افزایش کل هزینه‌ها، اولویت بیشتری به مخارج مستقیم وزارتخانه‌ها و برنامه‌های اجرایی دولت مرکزی داده و همزمان بخشی از هزینه‌های عمرانی و انتقالات توسعه‌ای به مناطق، به‌ویژه صندوق‌های تخصیص ویژه فیزیکی و صندوق روستا را کاهش داده است. این الگو

نشان‌دهنده تمرکز بیشتر دولت بر اجرای برنامه‌های ملی از طریق دستگاه‌های مرکزی و مدیریت متمرکزتر منابع مالی در مقایسه با سال‌های گذشته است.

۱۷- وضعیت پولی، اعتباری و بانکی اندونزی ۲۰۲۶

در بخش پولی، حجم پول در گردش (M1) از ۲,۶۷۵ تریلیون روپیه در پایان ۲۰۲۳ به ۲,۸۳۹ تریلیون روپیه در پایان ۲۰۲۴ رسید که رشد حدود ۶,۱ درصدی را نشان می‌دهد. اما در سال ۲۰۲۵ این روند شتاب گرفت و حجم پول تا پایان دسامبر به ۳,۳۸۷ تریلیون روپیه افزایش یافت؛ یعنی در طول یک سال حدود ۵۴۷ تریلیون روپیه به حجم پول افزوده شد که معادل ۱۹,۳ درصد رشد سالانه است. این نرخ رشد تقریباً سه برابر رشد سال ۲۰۲۴ است و نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی در سال ۲۰۲۵ وارد مرحله‌ای از انبساط پولی قابل توجه شده است.

نکته مهم‌تر آن است که رشد نقدینگی عمدتاً از محل سپرده‌های دیداری^۲ (Giral) بوده است. سپرده‌های دیداری از ۱,۷۷۷ تریلیون روپیه در پایان ۲۰۲۴ به ۲,۱۷۲ تریلیون روپیه در پایان ۲۰۲۵ افزایش یافته‌اند که معادل رشد ۲۲,۲ درصدی است. در مقابل، اسکناس و مسکوک در گردش از ۱,۰۶۳ تریلیون روپیه به ۱,۲۱۵ تریلیون روپیه رسیده که رشد آن حدود ۱۴,۳ درصد بوده است. بنابراین رشد پول عمدتاً ناشی از گسترش سپرده‌های بانکی و خلق اعتبار در شبکه بانکی و نه صرفاً افزایش پول نقد در دست مردم بوده است.

ترکیب نقدینگی نیز دستخوش تغییر شده است. در سال ۲۰۱۹ سهم پول نقد ۴۲ درصد و سهم سپرده‌های دیداری ۵۸ درصد بود، اما در سال‌های اخیر سهم سپرده‌های دیداری به حدود ۶۴ تا ۶۶ درصد رسیده است. این تحول نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی به سمت استفاده بیشتر از نظام بانکی، پرداخت‌های دیجیتال و ابزارهای غیرنقدی حرکت کرده است. گسترش QRIS و سیاست‌های بانک مرکزی برای دیجیتالی‌سازی پرداخت‌ها در این روند نقش مهمی داشته‌اند. در سه‌ماهه نخست ۲۰۲۶ نیز رشد نقدینگی ادامه یافته است. حجم پول از ۳,۳۸۷ تریلیون روپیه در دسامبر ۲۰۲۵ به ۳,۴۲۴ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۶ رسیده است. اگرچه آهنگ رشد نسبت به جهش‌های سال ۲۰۲۵ کندتر شده، اما همچنان نشان می‌دهد

^۲ سپرده‌های دیداری (Giral / Demand Deposits) به پولی گفته می‌شود که در حساب‌های بانکی نگهداری می‌شود و صاحب حساب می‌تواند در هر زمان و بدون اطلاع قبلی آن را برداشت یا منتقل کند. در اندونزی، وقتی بانک مرکزی (Bank Indonesia) در آمار «Uang Giral» صحبت می‌کند، منظور عمدتاً حساب جاری شرکت‌ها (Current Account / Giro) حساب‌های چک و موجودی‌هایی که از طریق انتقال بانکی، کارت بانکی، اینترنت‌بانک و QRIS قابل استفاده هستند.

فشار نقدینگی در اقتصاد پابرجاست. این موضوع یکی از دلایلی است که بانک اندونزی را مجبور کرد در سال ۲۰۲۶ نرخ بهره را افزایش دهد.

۱۸- مجموع اعتبارات بانکی اعطایی به بخش‌های اقتصادی (۲۰۲۵-۲۰۲۶)

در حوزه اعتبارات بانکی، روند توسعه اعتبار حتی چشمگیرتر است. مجموع اعتبارات بانکی اعطایی به بخش‌های اقتصادی در مارس ۲۰۲۵ حدود ۶,۸۳۲ تریلیون روپیه بود و تا دسامبر ۲۰۲۵ به ۷,۴۳۴ تریلیون روپیه رسید. بنابراین فقط در طول سال ۲۰۲۵ حدود ۶۰۲ تریلیون روپیه اعتبار جدید وارد اقتصاد شده که رشد نزدیک به ۸,۸ درصدی را نشان می‌دهد. تا مارس ۲۰۲۶ این رقم به ۷,۵۰۵ تریلیون روپیه رسیده است.

بیشترین حجم اعتبارات همچنان به بخش تجارت عمده و خرده‌فروشی و تعمیر خودرو و موتورسیکلت اختصاص دارد. این بخش از ۱,۱۶۲ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۵ به ۱,۱۸۰ تریلیون روپیه در دسامبر ۲۰۲۵ و سپس به ۱,۱۶۸ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۶ رسیده است. این نشان می‌دهد مصرف داخلی همچنان موتور اصلی اقتصاد اندونزی است.

اما مهم‌ترین تحول در بخش تولیدی رخ داده است. اعتبارات بخش صنعت تولیدی از ۸۰۷ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۵ به ۸۵۱ تریلیون روپیه در دسامبر ۲۰۲۵ و سپس به ۸۸۰ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۶ افزایش یافته است. این رشد حدود ۹ درصدی در یک سال بیانگر ادامه سیاست صنعتی‌سازی، توسعه صنایع معدنی پایین‌دستی و حمایت دولت از صنایع فرآوری مواد معدنی است.

بخش استخراج معادن و معدنکاری نیز رشد قابل توجهی را تجربه کرده است. اعتبارات این بخش از ۱۸۱ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۵ به ۲۲۵ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۶ رسیده است. این افزایش بیش از ۲۴ درصدی احتمالاً بازتاب سرمایه‌گذاری در پروژه‌های نیکل، بوکسیت، مس و صنایع معدنی مرتبط با زنجیره خودروهای برقی است. در بخش اطلاعات و ارتباطات نیز اعتبارات از ۱۷۱ تریلیون روپیه به ۱۹۲ تریلیون روپیه افزایش یافته است. این رشد نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری در اقتصاد دیجیتال، مراکز داده، مخابرات و فناوری همچنان ادامه دارد.

بخش املاک و مستغلات نیز از ۲۳۲ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۵ به ۲۶۳ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۶ رسیده است. این رشد حدود ۱۳ درصدی نشان می‌دهد بازار املاک هنوز در حال جذب منابع مالی است؛ موضوعی که با پروژه‌های مسکن دولت پرابوو نیز همخوانی دارد. در مقابل، بخش مالی و بیمه رشد بسیار محدودی داشته است. اعتبارات این بخش از ۳۶۱ تریلیون روپیه به ۳۹۶ تریلیون روپیه رسیده

که نسبت به رشد بخش معدن یا صنعت کمتر است. این امر نشان می‌دهد بانک‌ها ترجیح داده‌اند منابع را بیشتر به اقتصاد واقعی و بخش‌های تولیدی هدایت کنند.

یکی از مهم‌ترین شاخص‌های جدول، اعتبارات مصرفی خانوارهاست. وام‌های خانوار از ۲,۲۳۴ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۵ به ۲,۳۵۰ تریلیون روپیه در دسامبر ۲۰۲۵ و ۲,۳۶۴ تریلیون روپیه در مارس ۲۰۲۶ رسیده است. این یعنی حدود ۱۳۰ تریلیون روپیه افزایش در یک سال. بنابراین مصرف خانوارها همچنان نقش محوری در رشد اقتصادی اندونزی دارد؛ موضوعی که با سهم بیش از ۵۴ درصدی مصرف خانوار در GDP نیز سازگار است. از منظر ارزی نیز نکته مهمی دیده می‌شود. اعتبارات ارزی شبکه بانکی از حدود ۹۸۷ تریلیون روپیه معادل ارزی در مارس ۲۰۲۵ به بیش از ۱,۰۱۵ تریلیون روپیه در پایان ۲۰۲۵ رسیده است. اگرچه رشد آن محدودتر از اعتبارات ریالی است، اما نشان می‌دهد بنگاه‌های بزرگ همچنان برای تجارت خارجی و سرمایه‌گذاری به تأمین مالی ارزی وابسته‌اند. با توجه به سقوط روپیه در سال ۲۰۲۶، این بخش می‌تواند یکی از نقاط آسیب‌پذیر اقتصاد باشد.

در مجموع، داده‌های سال ۲۰۲۵ نسبت به ۲۰۲۴ نشان می‌دهد اقتصاد اندونزی وارد مرحله‌ای از گسترش هم‌زمان نقدینگی، اعتبارات بانکی و هزینه‌های دولت شده است. بیشترین بهره‌مندی از این روند نصیب بخش‌های صنعت، معدن، املاک، تجارت و مصرف خانوار شده است. این وضعیت از یک سو به رشد اقتصادی بالای ۵ درصد کمک کرده، اما از سوی دیگر بخشی از فشارهای تورمی، افزایش واردات، کاهش مازاد تجاری و تضعیف روپیه در سال ۲۰۲۶ را نیز می‌توان نتیجه همین انبساط پولی و اعتباری دانست. بنابراین داده‌ها نشان می‌دهد که سال ۲۰۲۵ نقطه گذار از دوره ثبات نسبی پساکرونا به دوره‌ای از رشد مبتنی بر اعتبار و مخارج دولتی بوده که آثار آن در بازار ارز و سیاست پولی سال ۲۰۲۶ آشکار شده است.

۱۹- مجموع اعتبارات موسسات ملی خرد ۲۰۲۵

از سال ۲۰۱۸ تا پایان ۲۰۲۵، کل اعتبارات این بخش از ۴۱,۶۶ تریلیون روپیه به ۱۲۲,۱۱ تریلیون روپیه رسیده است؛ یعنی طی هفت سال تقریباً سه برابر شده و رشد تجمعی حدود ۱۹۳ درصدی را تجربه کرده است. این روند نشان می‌دهد دسترسی اقشار کم‌درآمد و کسب‌وکارهای خرد به منابع مالی در سال‌های اخیر به طور مستمر گسترش یافته است.

بخش عمده این رشد مربوط به **PT Pegadaian** است که بزرگ‌ترین نهاد تأمین مالی خرد اندونزی محسوب می‌شود. حجم اعتبارات این شرکت از ۴۱,۱۹ تریلیون روپیه در سال ۲۰۱۸ به ۸۵,۳۸ تریلیون روپیه در پایان ۲۰۲۴ و سپس به ۱۲۱,۱۶ تریلیون روپیه در پایان ۲۰۲۵ رسیده است. فقط در سال ۲۰۲۵ حجم اعتبارات پگادایان حدود ۳۵,۸ تریلیون روپیه افزایش یافته که معادل رشد نزدیک به ۴۲ درصدی است. چنین رشدی در نظام مالی اندونزی بسیار قابل توجه محسوب می‌شود.

در مقابل، مؤسسات مالی خرد (LKM) سهم بسیار کوچکی از بازار دارند. اعتبارات این مؤسسات در پایان ۲۰۲۴ حدود ۱,۰۳۹ تریلیون روپیه بوده و در پایان ۲۰۲۵ به ۰,۹۵۶ تریلیون روپیه رسیده است. بنابراین نه تنها رشد نکرده‌اند، بلکه حدود ۸ درصد کاهش را نیز تجربه کرده‌اند. این موضوع نشان می‌دهد رشد تأمین مالی خرد در اندونزی تقریباً به طور کامل توسط پگادایان هدایت شده است.

نگاهی به روند ماهانه سال ۲۰۲۵ نیز نکات مهمی را آشکار می‌کند. در ژانویه ۲۰۲۵ حجم کل اعتبارات این بخش ۸۷,۶۵ تریلیون روپیه بود، اما در پایان سال به ۱۲۲,۱۱ تریلیون روپیه رسید. یعنی در طول یک سال بیش از ۳۴ تریلیون روپیه اعتبار جدید به این بازار تزریق شده است. روند رشد تقریباً در تمام ماه‌های سال صعودی بوده و تنها در برخی ماه‌ها آهنگ آن کند شده است.

در ماه مارس ۲۰۲۵ حجم اعتبارات پگادایان به ۹۲,۹۶ تریلیون روپیه رسید و برای نخستین بار از مرز ۹۰ تریلیون عبور کرد. در ژوئن از ۱۰۱,۵ تریلیون روپیه گذشت و در اکتبر به ۱۱۶,۲ تریلیون روپیه رسید. این روند نشان می‌دهد تقاضا برای وام‌های خرد و وام‌های مبتنی بر وثیقه در سال ۲۰۲۵ به طور محسوسی افزایش یافته است. از منظر ساختار بازار نیز نکته مهمی دیده می‌شود. در پایان ۲۰۲۵ حدود ۹۹,۲ درصد کل اعتبارات این بخش در اختیار PT Pegadaian قرار دارد و سهم مؤسسات مالی خرد کمتر از یک درصد است. این تمرکز بالا نشان می‌دهد که برخلاف بسیاری از کشورها که شبکه گسترده‌ای از مؤسسات مالی خرد فعالیت می‌کنند، در اندونزی بخش عمده تأمین مالی خرد عملاً از طریق پگادایان انجام می‌شود.

این روند را می‌توان با شرایط اقتصادی سال ۲۰۲۵ نیز مرتبط دانست. در این سال دولت پرابوو برنامه‌های گسترده‌ای برای تحریک مصرف، حمایت از کسب‌وکارهای خرد و اجرای برنامه‌های رفاهی آغاز کرد. همزمان رشد اعتبارات بانکی خانوار نیز افزایش یافت. در چنین شرایطی خانوارها و بنگاه‌های کوچک برای تأمین نقدینگی کوتاه‌مدت بیشتر به پگادایان مراجعه کرده‌اند. افزایش سریع اعتبارات این شرکت می‌تواند نشانه رشد فعالیت اقتصادی در بخش غیررسمی و خرد باشد، اما از سوی دیگر می‌تواند بیانگر افزایش نیاز خانوارها به منابع نقدی در شرایط افزایش هزینه‌های زندگی و فشارهای تورمی نیز باشد.

در مجموع، در سال ۲۰۲۵ تأمین مالی خرد در اندونزی با سرعتی بسیار بیشتر از سال‌های قبل رشد کرده و تقریباً تمام این رشد توسط PT Pegadaian ایجاد شده است. این موضوع نشان می‌دهد پگادایان به یکی از مهم‌ترین ابزارهای دولت برای گسترش شمول مالی، حمایت از خانوارها و تأمین نقدینگی کسب‌وکارهای خرد تبدیل شده و نقش آن در اقتصاد مردمی اندونزی بیش از هر زمان دیگری افزایش یافته است.

۲۰- آمار نرخ بهره ۲۰۲۵-۲۰۲۶

نرخ بهره تسهیلات به روپیه اندونزی را بر اساس گروه‌های بانکی در دوره ۲۰۱۹ تا مارس ۲۰۲۶ نشان می‌دهد. در کل شبکه بانک‌های تجاری، نرخ بهره تسهیلات سرمایه در گردش از ۱۰,۰۳ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۸,۶۲ درصد در سال ۲۰۲۴ کاهش یافت و در سال ۲۰۲۵ نیز روند نزولی ادامه پیدا کرد؛ به‌طوری‌که این نرخ از ۸,۶۶ درصد در مارس ۲۰۲۵ به ۸,۸ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ رسید و در مارس ۲۰۲۶ به ۸,۰۰ درصد کاهش یافت. نرخ بهره تسهیلات سرمایه‌گذاری نیز در کل بانک‌های تجاری از ۹,۹۰ درصد در ۲۰۱۹ به ۸,۷۱ درصد در ۲۰۲۴ رسید و سپس از ۸,۵۸ درصد در مارس ۲۰۲۵ به ۸,۰۶ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ و ۷,۹۰ درصد در مارس ۲۰۲۶ کاهش پیدا کرد. بنابراین داده‌ها نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۵، هزینه دریافت وام به روپیه برای بنگاه‌ها در اندونزی به‌تدریج کاهش یافته است.

در بانک‌های دولتی، نرخ بهره سرمایه در گردش از ۸,۶۷ درصد در ۲۰۲۴ به ۸,۱۲ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ و ۸,۰۳ درصد در مارس ۲۰۲۶ کاهش یافت. نرخ بهره سرمایه‌گذاری این بانک‌ها نیز از ۹,۲۱ درصد در ۲۰۲۴ به ۸,۴۴ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ و ۸,۲۱ درصد در مارس ۲۰۲۶ رسید. این کاهش نشان می‌دهد بانک‌های دولتی در سال ۲۰۲۵ نقش فعالی در پایین آوردن هزینه تأمین مالی به روپیه داشته‌اند، به‌ویژه در بخش سرمایه‌گذاری.

در بانک‌های دولتی منطقه‌ای، نرخ بهره همچنان نسبتاً بالاتر از بسیاری از گروه‌های بانکی دیگر باقی مانده است. نرخ سرمایه در گردش این بانک‌ها از ۸,۹۰ درصد در ۲۰۲۴ به ۸,۳۲ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ و ۸,۱۴ درصد در مارس ۲۰۲۶ کاهش یافت. نرخ سرمایه‌گذاری نیز از ۸,۸۹ درصد در ۲۰۲۴ به ۸,۷۵ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ و ۸,۸۱ درصد در مارس ۲۰۲۶ رسید. در این گروه، کاهش نرخ سرمایه‌گذاری کمتر از سایر گروه‌ها بوده و حتی در مارس ۲۰۲۶ نسبت به پایان ۲۰۲۵ کمی افزایش دیده می‌شود.

در بانک‌های خصوصی ملی، نرخ بهره سرمایه در گردش از ۸,۷۷ درصد در ۲۰۲۴ به ۸,۱۶ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ و ۸,۰۸ درصد در مارس ۲۰۲۶ کاهش یافت. نرخ سرمایه‌گذاری نیز از ۸,۲۲ درصد در ۲۰۲۴ به ۷,۵۲ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ و ۷,۴۱ درصد در مارس ۲۰۲۶ رسید. این بخش یکی از بیشترین کاهش‌ها را در نرخ تسهیلات سرمایه‌گذاری ثبت کرده و نشان می‌دهد بانک‌های خصوصی برای جذب مشتریان سرمایه‌گذاری رقابت بیشتری داشته‌اند.

پایین‌ترین نرخ‌ها مربوط به شعب بانک‌های خارجی فعال در اندونزی است. نرخ سرمایه در گردش آنها از ۶,۷۳ درصد در ۲۰۲۴ به ۵,۵۸ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ و ۵,۶۷ درصد در مارس ۲۰۲۶ رسید. نرخ سرمایه‌گذاری نیز از ۷,۹۴ درصد در ۲۰۲۴ به ۷,۱۱ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ و ۶,۹۷ درصد در مارس

۲۰۲۶ کاهش یافت. این ارقام نشان می‌دهد شرکت‌هایی که به شعب بانک‌های خارجی دسترسی دارند، معمولاً با هزینه مالی پایین‌تری نسبت به میانگین بازار تسهیلات به روپیه دریافت می‌کنند.

در مجموع، از سال ۲۰۱۹ تا مارس ۲۰۲۶ نرخ بهره تسهیلات به روپیه در اندونزی تقریباً در همه گروه‌های بانکی روند کاهشی داشته است. سال ۲۰۲۵ نسبت به ۲۰۲۴ نیز سال ادامه کاهش نرخ‌ها بوده است؛ به‌خصوص در بانک‌های دولتی، بانک‌های خصوصی ملی و شعب بانک‌های خارجی. این کاهش نرخ بهره هم‌زمان با رشد اعتبارات بانکی در سال ۲۰۲۵ رخ داده و نشان می‌دهد شبکه بانکی اندونزی تلاش کرده است تأمین مالی بخش واقعی اقتصاد را با هزینه پایین‌تر ادامه دهد.

۲۱- نرخ سود سپرده‌های مدت‌دار بانک‌های تجاری اندونزی (۲۰۱۹ تا مارس ۲۰۲۶)

نرخ سود سپرده‌های مدت‌دار بانک‌های تجاری اندونزی «یکی از مهم‌ترین شاخص‌های وضعیت نقدینگی، سیاست پولی و رقابت بانکی در اندونزی محسوب می‌شود. داده‌ها نشان می‌دهد پس از دوره نرخ‌های بهره بسیار پایین در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ که هم‌زمان با دوران پساکرونا و سیاست‌های انبساطی بانک مرکزی بود، نرخ سود سپرده‌ها از سال ۲۰۲۲ به بعد روند افزایشی پیدا کرده و در سال ۲۰۲۴ به بالاترین سطح چند سال اخیر رسیده است. با این حال در طول سال ۲۰۲۵ و سه‌ماهه نخست ۲۰۲۶ مجدداً روند نزولی ملایمی مشاهده می‌شود.

در سال ۲۰۲۴ نرخ سود سپرده یک‌ماهه به ۴,۸۷ درصد رسید که نسبت به ۴,۷۱ درصد در سال ۲۰۲۳ افزایش نشان می‌دهد. در همین سال نرخ سود سپرده سه‌ماهه ۵,۵۵ درصد، سپرده شش‌ماهه ۵,۹۷ درصد، سپرده دوازده‌ماهه ۵,۱۷ درصد و سپرده بیست‌و‌چهارماهه ۴,۳۲ درصد بود. این ارقام نشان می‌دهد در سال ۲۰۲۴ بانک‌ها برای جذب منابع مالی رقابت شدیدی داشتند و حاضر بودند سودهای نسبتاً بالایی پرداخت کنند.

در سال ۲۰۲۵ روند نرخ‌های سود در بیشتر ماه‌ها نزولی بود. نرخ سود سپرده یک‌ماهه از ۴,۸۲ درصد در مارس ۲۰۲۵ به ۴,۲۶ درصد در دسامبر ۲۰۲۵ کاهش یافت. نرخ سود سپرده سه‌ماهه نیز از ۵,۶۲ درصد به ۴,۶۸ درصد رسید. در سپرده‌های شش‌ماهه نرخ سود از ۶,۰۸ درصد به ۴,۷۳ درصد کاهش یافت که یکی از شدیدترین افت‌ها در میان سررسیدهای مختلف محسوب می‌شود. سپرده‌های دوازده‌ماهه نیز از ۵,۰۸ درصد به ۴,۶۳ درصد رسیدند. این کاهش‌ها نشان می‌دهد که در نیمه دوم سال ۲۰۲۵ فشار بانک‌ها برای جذب سپرده‌ها کمتر شده و وضعیت نقدینگی نسبتاً بهبود یافته است.

در سه‌ماهه نخست ۲۰۲۶ نیز این روند ادامه یافت. در مارس ۲۰۲۶ نرخ سود سپرده یک‌ماهه ۴,۲۰ درصد، سپرده سه‌ماهه ۴,۶۷ درصد، سپرده شش‌ماهه ۴,۶۱ درصد، سپرده دوازده‌ماهه ۴,۴۶ درصد و سپرده

بسیست و چهار ماهه ۴,۳۴ درصد ثبت شد. در مقایسه با مارس ۲۰۲۵، نرخ سود سپرده‌های کوتاه‌مدت حدود ۰,۶ تا ۱,۵ واحد درصد کاهش یافته است. یکی از نکات این است که در بیشتر سال‌های مورد بررسی، سپرده‌های میان‌مدت به‌ویژه سررسیدهای سه و شش ماهه بیشترین نرخ سود را داشته‌اند. برای مثال در مارس ۲۰۲۵ نرخ سود سپرده شش ماهه ۶,۰۸ درصد بود که از نرخ سود سپرده یک ماهه (۴,۸۲ درصد) و حتی سپرده دوازده ماهه (۵,۰۸ درصد) بیشتر بود. این موضوع نشان می‌دهد بانک‌ها ترجیح می‌دادند منابع مالی را برای دوره‌های میان‌مدت جذب کنند تا بتوانند از آنها در اعطای اعتبارات استفاده کنند.

در مارس ۲۰۲۶ متوسط نرخ سود سپرده یک ماهه حدود ۴,۲ درصد بود، در حالی که متوسط نرخ سود تسهیلات سرمایه در گردش شبکه بانکی حدود ۸ درصد و تسهیلات سرمایه‌گذاری حدود ۷,۹ درصد بود. بنابراین فاصله‌ای نزدیک به ۳,۵ تا ۴ واحد درصد میان هزینه جذب منابع و نرخ وام‌دهی بانک‌ها وجود داشته است که حاشیه سود نسبتاً مناسبی را برای شبکه بانکی فراهم می‌کند. بررسی روند بلندمدت نیز نشان می‌دهد که نرخ سود سپرده‌ها پس از سقوط شدید در دوران همه‌گیری کرونا به تدریج افزایش یافت. نرخ سود سپرده یک ماهه از فقط ۲,۹۶ درصد در سال ۲۰۲۱ به ۴,۸۷ درصد در سال ۲۰۲۴ رسید. اما از نیمه دوم ۲۰۲۵ مجدداً کاهش یافته است. این وضعیت بیانگر آن است که بانک‌ها در سال ۲۰۲۴ برای جذب سپرده رقابت بیشتری داشتند، اما در سال ۲۰۲۵ با رشد سریع سپرده‌های بانکی و افزایش نقدینگی، نیاز کمتری به پرداخت نرخ‌های بالاتر احساس کردند.

در مجموع، جدول نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۵ و اوایل ۲۰۲۶ با وجود افزایش نرخ بهره سیاستی بانک اندونزی برای مقابله با فشارهای ارزی و تورمی، نرخ سود سپرده‌های بانکی روندی نزولی داشته است. این موضوع نشان می‌دهد نقدینگی در شبکه بانکی همچنان فراوان بوده و بانک‌ها برای جذب منابع جدید ناچار به افزایش نرخ‌های سود نشده‌اند. همزمان کاهش نرخ سود سپرده و کاهش نرخ سود تسهیلات، همراه با رشد سریع اعتبارات بانکی، حاکی از آن است که نظام بانکی اندونزی در این دوره همچنان رویکردی حمایتی نسبت به رشد اقتصادی و سرمایه‌گذاری حفظ کرده است.

احسانه نژاد محمد نامقی

کارشناس اقتصادی نمایندگی ج.ا. ایران - جاکارتا (خرداد ۱۴۰۵ - ژوئن ۲۰۲۶)

پیوست :

جدول شماره ۱- ارزش اعتبارات بانکی به روپیه و ارز خارجی بر اساس بخش اقتصادی (2022-2024)

Value of Bank Credits¹ in Rupiahs and Foreign Exchange by Economic Sector (billion rupiahs), 2022-2024

Sektor Ekonomi/Economic Sector	2022	2023	2024
(1)	(2)	(3)	(4)
Pinjaman Berdasarkan Lapangan Usaha/Loans by Industrial Origin	4.651.232	5.156.588	5.688.423
Dalam rupiah/In rupiahs	3.706.868	4.152.439	4.549.072
Dalam valuta asing/In foreign exchange	944.364	1.004.149	1.139.351
Pertanian, Perburuan, dan Kehutanan/Agricultures, Hunting, and Forestry	458.325	497.658	523.784
Dalam rupiah/In rupiahs	413.793	457.875	479.469
Dalam valuta asing/In foreign exchange	44.531	39.783	44.314
Perikanan/Fishery	19.726	20.797	19.784
Dalam rupiah/In rupiahs	19.276	20.383	19.562
Dalam valuta asing/In foreign exchange	450	413	222
Pertambangan dan Penggalian/Mining and Quarrying	237.390	290.468	373.508
Dalam rupiah/In rupiahs	64.839	107.526	175.437
Dalam valuta asing/In foreign exchange	172.552	182.942	198.071
Industri Pengolahan/Processing Industry	1.067.006	1.117.340	1.224.136
Dalam rupiah/In rupiahs	687.557	737.441	813.207
Dalam valuta asing/In foreign exchange	379.449	379.899	410.929
Listrik, Gas, dan Air/Electricity, Gas, and Water	162.327	183.959	220.290
Dalam rupiah/In rupiahs	66.628	87.659	104.214
Dalam valuta asing/In foreign exchange	95.699	96.300	116.076
Konstruksi/Construction	396.583	395.097	395.178
Dalam rupiah/In rupiahs	385.888	385.303	388.964
Dalam valuta asing/In foreign exchange	10.695	9.794	6.214
Perdagangan Besar dan Eceran/Wholesale and Retail Trade	1.043.912	1.139.157	1.186.854
Dalam rupiah/In rupiahs	982.002	1.075.254	1.115.765
Dalam valuta asing/In foreign exchange	61.910	63.903	71.089
Penyediaan Akomodasi dan Makan Minum/Provision of Accommodation and the Provision of Eating and Drinking	123.620	130.793	137.352
Dalam rupiah/In rupiahs	112.038	120.344	128.428
Dalam valuta asing/In foreign exchange	11.582	10.449	8.924
Transportasi, Pergudangan, dan Komunikasi Transportation, Warehousing, and Communications	313.052	373.419	444.980
Dalam rupiah/In rupiahs	267.559	310.492	369.091
Dalam valuta asing/In foreign exchange	45.494	62.927	75.889
Perantara Keuangan/Financial intermediaries	305.787	369.668	448.980
Dalam rupiah/In rupiahs	254.915	300.114	368.212
Dalam valuta asing/In foreign exchange	50.872	69.554	80.768
Real Estat, Usaha Persewaan, dan Jasa Perusahaan/Real Estate, Business, Ownership, and Business Services	314.584	356.071	371.748
Dalam rupiah/In rupiahs	276.890	323.528	339.404
Dalam valuta asing/In foreign exchange	37.693	32.543	32.345

ادامه جدول شماره ۱- ارزش اعتبارات بانکی به روپیه و ارز خارجی بر اساس بخش اقتصادی (2022-2024)

Sektor Ekonomi/Economic Sector	2022	2023	2024
(1)	(2)	(3)	(4)
Administrasi Pemerintahan, Pertahanan, dan Jaminan Sosial Wajib <i>Government Administration, Defense, and Compulsory Social Security</i>	43.829	65.292	96.690
Dalam rupiah/ <i>In rupiahs</i>	16.767	22.363	19.743
Dalam valuta asing/ <i>In foreign exchange</i>	27.062	42.930	76.947
Jasa Pendidikan/ <i>Education Services</i>	14.893	16.877	17.914
Dalam rupiah/ <i>In rupiahs</i>	14.849	16.836	17.884
Dalam valuta asing/ <i>In foreign exchange</i>	44	41	30
Jasa Kesehatan dan Kegiatan Sosial/ <i>Health Services and Social Activities</i>	31.522	37.410	46.675
Dalam rupiah/ <i>In rupiahs</i>	30.401	36.289	45.945
Dalam valuta asing/ <i>In foreign exchange</i>	1.121	1.121	730
Jasa Kemasyarakatan, Sosial Budaya, Hiburan, dan Perorangan lainnya <i>Community, Sociocultural, Entertainment, and Other Individual Services</i>	114.669	158.563	176.906
Dalam rupiah/ <i>In rupiahs</i>	109.470	147.019	160.109
Dalam valuta asing/ <i>In foreign exchange</i>	5.199	11.544	16.797
Jasa Perorangan yang Melayani Rumah Tangga <i>Individual Services which Serve Households</i>	3.985	4.002	3.633
Dalam rupiah/ <i>In rupiahs</i>	3.976	3.995	3.628
Dalam valuta asing/ <i>In foreign exchange</i>	9	7	5
Badan Internasional dan Badan Ekstra Internasional Lainnya <i>International Agency and Other Extra Agency International</i>	22	18	11
Dalam rupiah/ <i>In rupiahs</i>	21	17	11
Dalam valuta asing/ <i>In foreign exchange</i>	1	1	–
Kegiatan yang belum jelas batasannya/ <i>Business Activities which are not clearly defined</i>	–	–	–
Dalam rupiah/ <i>In rupiahs</i>	–	–	–
Dalam valuta asing/ <i>In foreign exchange</i>	–	–	–
Pinjaman Kepada Bukan Lapangan Usaha/ <i>Loans to Non Industrial Origin</i>	1.772.331	1.933.656	2.138.725
Dalam rupiah/ <i>In rupiahs</i>	1.768.540	1.930.201	2.134.612
Dalam valuta asing/ <i>In foreign exchange</i>	3.791	3.455	4.113
Jumlah/Total	6.423.564	7.090.243	7.827.148
Dalam rupiah/ <i>In rupiahs</i>	5.475.409	6.082.640	6.683.684
Dalam valuta asing/ <i>In foreign exchange</i>	948.155	1.007.604	1.143.464

Catatan/Note: ¹Data mencakup Bank Umum Konvensional dan Bank Umum Syariah/Data cover Conventional and Sharia-based Commercial Banks
Sumber/Source: Otoritas Jasa Keuangan/Indonesia Financial Services Authority

جدول شماره ۲- اعتبارات بانکی به بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط اندونزی

**Outstanding of Micro, Small, and Medium Enterprises (MSMEs) Credits
of Commercial Banks¹ (billion rupiahs), 2022–2024**

Rincian/Description	2022	2023	2024
(1)	(2)	(3)	(4)
UMKM/MSMEs	1.348.813	1.457.132	1.506.291
Lapangan Usaha/Industrial Origin	1.348.813	1.457.132	1.506.291
Pertanian, Perburuan, dan Kehutanan/ <i>Agricultures, Hunting, and Forestry</i>	214.198	244.970	261.883
Perikanan/ <i>Fishery</i>	16.021	17.332	17.259
Pertambangan dan Penggalian/ <i>Mining and Quarrying</i>	7.080	8.146	9.690
Industri Pengolahan/ <i>Processing Industry</i>	135.619	145.212	149.504
Listrik, Gas, dan Air/ <i>Electricity, Gas, and Water</i>	3.565	4.400	4.323
Konstruksi/ <i>Construction</i>	52.264	54.476	54.404
Perdagangan Besar dan Eceran/ <i>Wholesale and Retail Trade</i>	656.418	686.499	692.440
Penyediaan Akomodasi dan Makan Minum/ <i>Provision of Accommodation and the Provision of Eating and Drinking</i>	61.393	67.097	71.642
Transportasi, Pergudangan, dan Komunikasi/ <i>Transportation, Warehousing, and Communications</i>	45.268	52.194	58.328
Perantara Keuangan/ <i>Financial Intermediaries</i>	10.835	13.669	11.636
Real Estat, Usaha Persewaan, dan Jasa Perusahaan/ <i>Real Estate, Business, Ownership, and Business Services</i>	51.024	54.500	58.401
Administrasi Pemerintahan, Pertahanan, dan Jaminan Sosial Wajib/ <i>Government Administration, Defense, and Compulsory Social Security</i>	387	238	133
Jasa Pendidikan/ <i>Education Services</i>	8.554	9.391	9.792
Jasa Kesehatan dan Kegiatan Sosial/ <i>Health Services and Social Activities</i>	12.537	13.922	15.572
Jasa Kemasyarakatan, Sosial Budaya, Hiburan, dan Perorangan lainnya/ <i>Community, Sociocultural, Entertainment, and Other Individual Services</i>	69.711	81.231	87.755
Jasa Perorangan yang Melayani Rumah Tangga/ <i>Individual Services which Serve Households</i>	3.926	3.844	3.518
Badan Internasional dan Badan Ekstra Internasional Lainnya/ <i>International Agency and Other Extra Agency International</i>	15	11	11
Kegiatan yang belum jelas batasannya/ <i>Business Activities which are not clearly defined</i>	–	–	–
Bukan Lapangan Usaha Lainnya/Non-Industrial Origin Others	–	–	–
Jenis Penggunaan/Type of Credit	1.348.813	1.457.132	1.506.292
Modal Kerja/ <i>Working Capital</i>	1.013.459	1.053.972	1.056.018
Investasi/ <i>Investment</i>	335.355	403.160	450.274
Tidak Teridentifikasi/ <i>Not Identified</i>	–	–	–
Skala Usaha/Business Criteria	1.348.813	1.457.132	1.506.293
Mikro/ <i>Micro</i>	532.698	662.293	669.005
Kecil/ <i>Small</i>	466.542	460.773	494.578
Menengah/ <i>Medium</i>	349.573	334.066	342.710

Catatan/Note: ¹Data mencakup Bank Umum Konvensional dan Bank Umum Syariah/Data cover Conventional and Sharia-based Commercial Banks

Sumber/Source: Otoritas Jasa Keuangan/Indonesia Financial Services Authority

جدول شماره ۳-آمار بدهی خارجی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ بر مبنای گروههای قرض کننده

EXTERNAL DEBT AND RESERVE ASSETS

Tabel 11.3.1 **Posisi Utang Luar Negeri Indonesia Menurut Kelompok Peminjam (juta US\$), 2020–2024**
Table **External Debt Position of Indonesia by Group of Borrower (million US\$), 2020–2024**

Kelompok Peminjam Group of Borrower	2020	2021	2022	2023	2024*
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Pemerintah dan Bank Sentral Government and Central Bank	209.246	209.205	195.673	210.070	230.741
Pemerintah/Government	206.375	200.175	186.474	196.636	203.144
Bank Sentral/Central Bank	2.871	9.030	9.198	13.434	27.597
Swasta/Private	207.689	204.767	200.857	197.036	194.108
Lembaga Keuangan/Financial Corporation	43.227	41.360	40.153	39.187	37.977
Bank/Bank	33.600	32.898	33.856	33.077	33.162
Lembaga Keuangan Bukan Bank Non-Bank Financial Corporation	9.627	8.461	6.297	6.111	4.815
Bukan Lembaga Keuangan Non-Financial Corporation	164.462	163.408	160.704	157.849	156.130
Jumlah/Total	416.935	413.972	396.529	407.107	424.849

Sumber/Source: Bank Indonesia, Statistik Utang Luar Negeri Indonesia Vol. XLIX Februari 2025/Bank Indonesia, External Debt Statistics of Indonesia Vol. XLIX February 2025

جدول شماره ۴-آمار بدهی خارجی اندونزی بر اساس بستانکاران در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

Tabel 11.3.2 **Posisi Utang Luar Negeri Indonesia Menurut Kreditor (juta US\$), 2020–2024**
Table **External Debt Position of Indonesia by Creditor (million US\$), 2020–2024**

Kreditor/Creditor	2020	2021	2022	2023	2024*
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Negara Pemberi Pinjaman/Creditor's Country	216.520	211.290	205.533	202.211	202.500
Amerika Serikat/United States of America	29.914	31.908	32.667	29.094	27.025
Australia	2.245	2.012	2.002	1.909	2.057
Austria	415	431	553	631	494
Belanda/Netherland	5.908	5.534	4.893	4.713	4.366
Belgia/Belgium	62	99	111	125	365
Hong Kong/Hong Kong Special Administrative Region	13.330	17.192	18.566	17.725	18.500
Inggris/United Kingdom	3.889	3.687	2.835	3.898	4.158
Jepang/Japan	28.205	26.970	24.336	23.177	21.016
Jerman/Germany	5.547	5.295	5.276	5.432	5.072
Korea Selatan/Republic of Korea	6.031	5.914	6.322	8.634	8.370
Perancis/France	4.293	3.949	3.997	5.185	6.302
Singapura/Singapore	68.857	61.153	59.305	56.556	57.109
Spanyol/Spain	266	246	149	149	162
Swiss/Switzerland	1.932	1.779	1.659	1.758	2.051
Tiongkok/China	20.652	20.894	20.118	20.979	22.872
Amerika Lainnya/Other America	4.822	4.765	4.092	5.184	5.315
Eropa Lainnya/Other Europe	3.029	2.994	2.837	3.380	3.138
Asia Lainnya/Other Asia	10.451	10.270	10.723	10.354	10.917
Afrika/Africa	796	494	666	224	217
Oceania	29	44	58	158	152
Sindikasi Negara-Negara Countries-Syndication	5.846	5.660	4.367	2.944	2.844
Organisasi International International Organization	35.763	41.733	42.557	45.351	45.396
ADB	10.947	10.548	10.195	11.272	11.183
IBRD	18.453	18.604	19.800	21.636	21.174
IDA	833	655	441	256	73
IDB	1.306	1.354	1.361	1.313	1.361
IFAD	196	215	252	283	289
IMF	2.852	9.007	8.565	8.635	8.393
NIB	9	8	7	6	5
EIB	–	–	–	–	–
Organisasi Internasional Lainnya Other International Organizations	1.168	1.342	1.935	1.951	2.918
Lainnya/Others	164.652	160.949	148.440	161.963	176.953
Jumlah/Total	416.935	413.972	396.529	408.525	424.849

Sumber/Source: Bank Indonesia, Statistik Utang Luar Negeri Indonesia Vol. XLIX Februari 2025/Bank Indonesia, External Debt Statistics of Indonesia Vol. XLIX February 2025

جدول شماره ۵- آمار بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی اندونزی بر اساس نوع بدهی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

External Debt Position of Government and Central Bank by Type of Debt (million US\$), 2020–2024

Uraian/Item	2020	2021	2022	2023	2024*
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Pemerintah/Government	206.375	200.175	186.474	196.636	203.144
a. Pinjaman/Loan	59.620	56.464	55.634	60.233	63.541
Bilateral	23.663	20.764	18.134	17.802	16.627
Komersial/Commercial	3.047	2.975	3.508	5.714	9.911
Multilateral	32.911	32.726	33.992	36.716	37.003
Pemasok/Supplier	–	–	–	–	–
b. Surat Utang/Debt Securities	146.755	143.710	130.840	136.403	139.602
Surat Berharga Negara Internasional International Government Securities	77.708	81.283	81.957	81.781	85.345
Surat Berharga Negara Domestik Domestic Government Securities	69.047	62.428	48.883	54.622	54.258
Bank Sentral/Central Bank	2.871	9.030	9.198	13.434	20.507
a. Pinjaman/Loan	–	–	–	–	–
Bilateral	–	–	–	–	–
Multilateral (IMF)	–	–	–	–	–
Komersial/Commercial	–	–	–	–	–
b. Surat Utang/Debt Securities	–	–	–	4.027	13.874
Obligasi/Bonds	–	–	–	–	–
Surat Utang Lainnya/Other Debt Securities	–	–	–	4.027	13.874
c. Kas dan Simpanan/Currency and Deposits	18	23	633	773	5.330
d. Alokasi SDR ¹ /SDR Allocation ¹	2.852	9.007	8.565	8.635	8.393
e. Kewajiban Lain/Other Liabilities	–	–	–	–	–
Jumlah/Total	209.246	209.205	195.673	210.070	230.650

Catatan/Note: ¹ Sejak publikasi Oktober 2021, pencatatan Alokasi SDR-IMF direklasifikasi dari semula kategori Pinjaman/Loans-Multilateral menjadi Alokasi SDR/mengacu pada *International Statistical Guideline* oleh IMF. Pada September 2009 terdapat pencatatan Alokasi SDR-IMF sebesar SDR1,98 miliar (ekuivalen USD3,1 miliar) dan pada Agustus 2021 terdapat tambahan pencatatan Alokasi SDR-IMF sebesar SDR4,46 miliar (ekuivalen USD6,3 miliar)/Since October 2021, SDR-IMF Allocation were reclassified from loan Multilateral to SDR Allocation, referring to IMF *International Statistical Guideline*. On September 2009, the SDR-IMF allocation were recorded in the amount of SDR1.98 billion (equivalent to USD3.1 billion) and on August 2021 there was addition on the SDR-IMF Allocation of SDR4.46 billion (equivalent to USD6.3 billion)

Sumber/Source: Bank Indonesia, Statistik Utang Luar Negeri Indonesia Vol. XLIX Februari 2025/Bank Indonesia, *External Debt Statistics of Indonesia* Vol. XLIX February 2025

جدول شماره ۶- آمار بازپرداخت بدهی خارجی دولت و بانک مرکزی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

**Debt Repayment of Government and Central Bank (million US\$),
2020–2024**

Uraian/Item	2020	2021	2022	2023*	2024**
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Pemerintah/Government	13.320	15.412	14.860	16.097	17.107
Pokok/Principal	9.219	11.581	10.973	11.091	11.448
Bunga/Interest	4.101	3.832	3.887	5.006	5.659
Bank Sentral/Central Bank	296	3	41	302	8.418
Pokok/Principal	278	–	–	129	8.223
Bunga/Interest	19	3	41	174	196
Jumlah/Total	13.616	15.415	14.901	16.400	25.525
Pokok/Principal	9.496	11.581	10.973	11.220	19.671
Bunga/Interest	4.120	3.834	3.928	5.180	5.854

Sumber/Source: Bank Indonesia, Statistik Utang Luar Negeri Indonesia Vol. XLIX Februari 2025/Bank Indonesia, External Debt Statistics of Indonesia Vol. XLIX February 2025

جدول شماره ۷- آمار ذخایر ارزی اندونزی در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴

Table 11.3.3 Reserve Assets Position (million US\$), 2020–2024

Uraian/Item	2020	2021	2022	2023	2024
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Emas Moneter/Monetary Gold	4.758	4.595	4.589	5.234	6.602
Special Drawing Rights (SDRs)	1.605	7.795	7.411	7.464	7.236
Reserve Position in the Fund (RPF)	1.135	1.110	1.055	1.064	1.034
Cadangan Devisa Lainnya/Other Reserve Assets	128.398	131.405	124.178	132.621	140.848
Uang Kertas Asing (UKA) dan Simpanan Currency and Deposits	10.385	12.392	16.412	35.791	42.246
Surat Berharga/Securities	117.324	118.342	107.162	96.192	97.927
Tagihan lainnya/Other Claims	689	672	604	639	674
Jumlah/Total	135.897	144.905	137.233	146.384	155.719

Sumber/Source: Bank Indonesia, Statistik Ekonomi dan Keuangan Indonesia Desember 2024/Bank Indonesia, Indonesian Economic and Financial Statistics December 2024

جدول شماره ۸- آمار تورم سالانه اندونزی بر اساس گروه‌های هزینه‌ای در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴

Year-on-Year Inflation Rate by Expenditure Groups, 2023¹ and 2024²

Kelompok Group	2023	2024
(1)	(2)	(3)
Umum/General	2,61	1,57
I. Makanan, Minuman, dan Tembakau/ <i>Food, Beverages, and Tobacco</i>	6,18	1,90
II. Pakaian dan Alas Kaki/ <i>Clothing and Footwear</i>	0,78	1,16
III. Perumahan, Air, Listrik, dan Bahan Bakar Rumah Tangga/ <i>Housing, Water, Electricity, and Other Fuels</i>	0,50	0,59
IV. Perlengkapan, Peralatan, dan Pemeliharaan Rutin Rumah Tangga/ <i>Furnishings, Household Equipment, and Routine Household Maintenance</i>	1,57	1,04
V. Kesehatan/ <i>Health</i>	1,94	1,93
VI. Transportasi/ <i>Transport</i>	1,27	-0,30
VII. Informasi, Komunikasi, dan Jasa Keuangan/ <i>Information, Communication, and Financial Services</i>	0,20	-0,27
VIII. Rekreasi, Olahraga, dan Budaya/ <i>Recreation, Sport, and Culture</i>	1,69	1,17
IX. Pendidikan/ <i>Education</i>	1,97	1,94
X. Penyediaan Makanan dan Minuman/ <i>Restoran Food and Beverage Services/Restaurant</i>	2,07	2,48
XI. Perawatan Pribadi dan Jasa Lainnya/ <i>Personal Care and Other Services</i>	3,55	7,02

Catatan/Note: ¹Berdasarkan pola konsumsi hasil SBH di 90 kota tahun 2018 (2018=100)/Based on a consumption pattern obtained from 2018 Cost of Living Survey in 90 cities (2018=100)
²Berdasarkan pola konsumsi hasil SBH di 150 kabupaten/kota tahun 2022 (2022=100)/Based on a consumption pattern obtained from 2022 Cost of Living Survey in 150 regencies/municipalities (2022=100)
Sumber/Source: Badan Pusat Statistik, Survei Harga Konsumen/BPS-Statistics Indonesia, Consumer Price Survey

جدول شماره ۹- آمار تورم ماهانه اندونزی در فاصله ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴

Table 12.6 Month-to-Month Inflation Rate, 2021–2024

Bulan Month (1)	2021 (2)	2022 (3)	2023 (4)	2024 (5)
Januari/January	0,26	0,56	0,34	0,04
Februari/February	0,10	-0,02	0,16	0,37
Maret/March	0,08	0,66	0,18	0,52
April/April	0,13	0,95	0,33	0,25
Mei/May	0,32	0,40	0,09	-0,03
Juni/June	-0,16	0,61	0,14	-0,08
Juli/July	0,08	0,64	0,21	-0,18
Agustus/August	0,03	-0,21	-0,02	-0,03
September/September	-0,04	1,17	0,19	-0,12
Oktober/October	0,12	-0,11	0,17	0,08
November/November	0,37	0,09	0,38	0,30
Desember/December	0,57	0,66	0,41	0,44

Catatan/Note: Inflasi tahun 2021–2023 dihitung menggunakan tahun dasar 2018=100 dengan cakupan 90 kota/*Inflation in 2021–2023 were calculated using 2018=100 base year with 90 cities coverage*
Inflasi tahun 2024 dihitung menggunakan tahun dasar 2022=100 dengan cakupan 150 kabupaten/kota/*Inflation in 2024 were calculated using 2022=100 base year with 150 regencies/municipalities coverage*

Sumber/Source: Badan Pusat Statistik, Survei Harga Konsumen/BPS-Statistics Indonesia, Consumer Price Survey

جدول شماره ۱۰-آمار تورم سال تقویمی اندونزی در فاصله ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴

Tabel 12.7 **Inflasi Tahun Kalender Nasional, 2021–2024**
Table 12.7 **Year-to-Date Inflation Rate, 2021–2024**

Bulan Month	2021	2022	2023	2024
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Januari/January	0,26	0,56	0,34	0,04
Februari/February	0,36	0,54	0,50	0,41
Maret/March	0,44	1,20	0,68	0,93
April/April	0,58	2,15	1,01	1,19
Mei/May	0,90	2,56	1,10	1,16
Juni/June	0,74	3,19	1,24	1,07
Juli/July	0,81	3,85	1,45	0,89
Agustus/August	0,84	3,63	1,43	0,87
September/September	0,80	4,84	1,63	0,74
Oktober/October	0,93	4,73	1,80	0,82
November/November	1,30	4,82	2,19	1,12
Desember/December	1,87	5,51	2,61	1,57

Catatan/Note: Inflasi tahun 2021–2023 dihitung menggunakan tahun dasar 2018=100 dengan cakupan 90 kota/*Inflation in 2021–2023 were calculated using 2018=100 base year with 90 cities coverage*
Inflasi tahun 2024 dihitung menggunakan tahun dasar 2022=100 dengan cakupan 150 kabupaten/kota/*Inflation in 2024 were calculated using 2022=100 base year with 150 regencies/municipalities coverage*

Sumber/Source: Badan Pusat Statistik, Survei Harga Konsumen/BPS-Statistics Indonesia, Consumer Price Survey

جدول شماره ۱۱- نرخ رشد تولید ناخالص داخلی برخی کشورها بر اساس قیمت‌های ثابت (2020-2024)

Tabel 16.6 Laju Pertumbuhan Produk Domestik Bruto Beberapa Negara Menurut Harga Konstan (persen), 2020-2024
Table Growth Rate of Gross Domestic Product of Selected Countries at Constant Market Prices (percent), 2020-2024

Negara Country	2020	2021	2022	2023	2024
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Amerika Serikat/United States of America	-2,2 ^a	6,1 ^a	2,5 ^a	2,9	2,8 ^a
Arab Saudi/Saudi Arabia	-3,6 ^a	5,1 ^a	7,5 ^a	0,8	1,5 ^a
Australia	-2,1 ^a	5,5 ^a	3,9 ^a	2,0	1,2 ^a
Bangladesh	3,4 ^a	6,9	7,1	5,8	5,4 ^a
Belanda/Netherlands	-3,9	6,3 ^a	5,0 ^a	0,0	0,6 ^a
Belgia/Belgium	-5,3 ^a	6,9 ^a	3,0 ^a	1,4	1,1 ^a
Brasil/Brazil	-3,3	4,8 ^a	3,0 ^a	2,9	3,0 ^a
Denmark	-1,8 ^a	7,4 ^a	1,5 ^a	2,5	1,9 ^a
Federasi Rusia/Russian Federation	-2,7	5,9 ^a	-1,2 ^a	3,6 ^a	3,6 ^a
Filipina/Philippines	-9,5	5,7	7,6	5,5	5,8 ^a
Finlandia/Finland	-2,5 ^a	2,7 ^a	1,5 ^a	-1,2	-0,2 ^a
Hong Kong/Hong Kong Special Administrative Region	-6,5	6,5 ^a	-3,7 ^a	3,3	3,2 ^a
India	-5,8	9,7 ^a	7,0 ^a	8,2 ^a	7,0
Indonesia ¹	-2,1	3,7	5,1	5,0 ^a	5,0 ^{**}
Inggris/United Kingdom	-10,3 ^a	8,6	4,8 ^a	0,3	1,1 ^a
Italia/Italy	-8,9 ^a	8,9 ^a	4,7 ^a	0,7	0,7 ^a
Jepang/Japan	-4,2	2,7 ^a	1,2 ^a	1,7	0,3 ^a
Jerman/Germany	-4,1 ^a	3,7 ^a	1,4 ^a	-0,3	0,0 ^a
Kamboja/Cambodia	-3,6 ^a	3,1	5,1 ^a	5,0 ^a	5,5 ^a
Kanada/Canada	-5,0 ^a	5,3 ^a	3,8 ^a	1,2	1,3 ^a
Kazakhstan	-2,6	4,1	3,3	5,1	3,5 ^a
Korea Selatan/Republic of Korea	-0,7	4,6 ^a	2,7 ^a	1,4	2,5 ^a
Kuwait	-4,8 ^a	2,3	5,9	-3,6	-2,7 ^a
Malaysia	-5,5	3,3	8,9 ^a	3,6	4,8 ^a
Meksiko/Mexico	-8,4 ^a	6,0 ^a	3,7 ^a	3,2	1,5 ^a
Mesir/Egypt	3,6	3,3	6,7 ^a	3,8	2,7 ^a
Myanmar	-1,2 ^a	-10,5	-4,0 ^a	2,5 ^a	1,0 ^a
Nigeria	-1,8	3,6	3,3 ^a	2,9	2,9 ^a
Norwegia/Norway	-1,3	3,9	3,0 ^a	0,4	1,5 ^a
Pakistan	-0,9	5,8	6,2 ^a	-0,2	2,4
Perancis/France	-7,6 ^a	6,8 ^a	2,6 ^a	1,1	1,1 ^a
Singapura/Singapore	-3,9	9,7 ^a	3,8 ^a	1,1	2,6 ^a
Sri Lanka	-4,6	4,2 ^a	-7,3 ^a	NA	NA
Swedia/Sweden	-2,0 ^a	5,9 ^a	1,5 ^a	-0,2	0,9 ^a
Thailand	-6,1	1,6 ^a	2,5 ^a	1,9	2,8 ^a
Tiongkok/China	2,2	8,4	3,0	5,3	4,8 ^a
Venezuela	-30,0 ^a	1,0 ^a	8,0 ^a	4,0 ^a	3,0 ^a
Viet Nam	2,9	2,6	8,1 ^a	5,0	6,1 ^a

Catatan/Note: ¹Data bersumber dari Badan Pusat Statistik/Data taken from BPS-Statistics Indonesia

Sumber/Source: International Monetary Fund, World Economic Outlook Database, October 2024

جدول شماره ۱۲- نرخ رشد تولید ناخالص داخلی سرانه برخی کشورها بر اساس قیمت‌های ثابت (2020-2024)

Tabel
Table 16.7

Laju Pertumbuhan Produk Domestik Bruto per Kapita¹ Beberapa Negara Menurut Harga Konstan (persen), 2020–2024
Growth Rate of per Capita Gross Domestic Product¹ of Selected Countries at Constant Market Prices (percent), 2020–2024

Negara Country	2020	2021	2022	2023	2024
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Amerika Serikat/United States of America	-3,0 ^r	5,7 ^r	2,2 ^r	2,4	2,3 ^a
Arab Saudi/Saudi Arabia	-8,1 ^r	7,7 ^r	2,8 ^r	-2,7 ^{u,r}	-0,5 ^a
Australia	-2,5 ^r	4,9 ^r	1,8	-0,5 ^{u,r}	-0,1 ^a
Bangladesh	2,4	5,7 ^a	5,9 ^a	4,7 ^{u,r}	4,3 ^a
Belanda/Netherlands	-4,6	5,9 ^r	4,3 ^r	0,3	0,4 ^a
Belgia/Belgium	-5,9	6,6 ^r	2,5 ^r	0,3	0,7 ^a
Brasil/Brazil	-3,9	4,3 ^r	2,6 ^r	2,5	2,6 ^a
Denmark	-2,1	7,1 ^r	1,0 ^r	1,5 ^{u,r}	1,6 ^a
Federasi Rusia/Russian Federation	-2,5 ^r	6,2 ^r	-0,9 ^r	3,9	3,8 ^a
Filipina/Philippines	-11,1 ^r	4,9 ^r	6,7 ^r	4,6	4,6 ^a
Finlandia/Finland	-2,6 ^r	2,6 ^r	1,2 ^r	-1,4	-0,6 ^a
Hong Kong/Hong Kong Special Administrative Region	-5,4	6,8	-4,6	2,5	2,8 ^a
India	-6,7 ^a	8,8 ^{u,r}	6,3 ^{u,r}	7,3 ^{u,r}	6,0
Indonesia ²	-3,3 ³	2,8 ⁴	4,2 ⁴	3,9 ^{a,4}	4,0 ^{a,4}
Inggris/United Kingdom	-10,7 ^r	8,3 ^{u,r}	4,0 ^{u,r}	-0,1 ^{u,r}	0,6 ^a
Italia/Italy	-8,6 ^r	9,7 ^r	5,0 ^r	0,8	0,7 ^a
Jepang/Japan	-3,9 ^r	3,0 ^r	1,5 ^r	2,2	0,8 ^a
Jerman/Germany	-4,3 ^r	3,6 ^r	0,6 ^r	-1,1	0,4 ^a
Kamboja/Cambodia	-5,1 ^r	1,5 ^r	3,5	4,0 ^{u,r}	4,4 ^a
Kanada/Canada	-6,1 ^r	4,7 ^r	2,1 ^r	-1,5	-1,5 ^a
Kazakhstan	-3,9	2,8	0,0	3,9	2,4 ^a
Korea Selatan/Republic of Korea	-0,8	4,7 ^r	2,9	1,3	2,4 ^a
Kuwait	-2,0 ^r	5,1	-6,9	-6,0 ^{u,r}	-4,6 ^a
Malaysia	-5,2	2,9	8,6 ^r	2,3	3,5 ^a
Meksiko/Mexico	-9,1 ^r	5,4 ^{u,r}	2,9 ^{u,r}	2,3 ^a	0,6 ^a
Mesir/Egypt	1,8 ^r	1,7	5,1	2,2	0,7 ^a
Myanmar	-1,9	-11,1	4,6 ^{u,r}	1,9 ^{u,r}	0,5 ^a
Nigeria	-4,3 ^a	1,1 ^a	0,7 ^a	0,3 ^{u,r}	0,4 ^a
Norwegia/Norway	-1,8	3,3	1,9 ^r	-0,6	0,9 ^a
Pakistan	-2,9	3,7	4,1	-2,1	0,4
Perancis/France	-7,8 ^r	6,4 ^r	2,3 ^r	0,8	0,8 ^a
Singapura/Singapore	-3,6	14,4 ^r	0,5 ^r	-3,7	2,2 ^a
Sri Lanka	-5,1	3,1 ^{u,r}	-8,3 ^{u,r}	...	...
Swedia/Sweden	-2,5 ^r	5,2 ^r	0,8 ^r	-0,5	~0 ^a
Thailand	-6,3	1,3 ^r	2,3	1,7	2,7 ^a
Tiongkok/China	2,1	8,4	3,0	5,4	4,9 ^a
Viet Nam	1,7	1,6	7,1	4,2	5,6 ^a

Catatan/Note: ¹Produk domestik bruto per kapita, harga konstan (paritas daya beli; perubahan persen)/Gross domestic product per capita, constant prices (purchasing power parity; percent change)

²Data bersumber dari Badan Pusat Statistik/Data taken from BPS-Statistics Indonesia

³Hasil Sensus Penduduk (SP) 2020 (September)/The Result of Population Census 2020 (September)

⁴Hasil Proyeksi Penduduk Indonesia 2020–2050 Hasil Sensus Penduduk 2020 (pertengahan tahun/Juni)/The Results of Indonesia Population Projection 2020–2050 results of Population Census 2020 (mid year/June)

Sumber/Source: International Monetary Fund, World Economic Outlook Database, October 2024

جدول شماره ۱۳- بودجه درآمد و هزینه دولت اندونزی (2023–2025)

2.4 KEUANGAN PEMERINTAH GOVERNMENT FINANCE

Tabel 2.4.1 Anggaran Pendapatan dan Belanja Negara (miliar rupiah), 2023–2025
Table State Budget (billion rupiahs), 2023–2025

Rincian/Description	2023	2024	2025
(1)	(2)	(3)	(4)
Pendapatan dan Hibah/Revenue and Grant	2.463.025	2.802.294	3.005.128
Penerimaan Dalam Negeri/Domestic Revenue	2.462.616	2.801.863	3.004.547
Penerimaan pajak/Tax revenue	2.021.224	2.309.860	2.490.912
Pajak dalam negeri/Domestic taxes	1.963.483	2.234.959	2.433.506
Pajak perdagangan internasional/International trade taxes	57.741	74.901	57.406
Penerimaan bukan pajak/Non-tax revenue	441.392	492.003	513.635
Penerimaan sumber daya alam/Natural resources revenue	195.975	207.670	217.964
Penerimaan dari Kekayaan Negara yang Dipisahkan/Restricted State Assets Revenue	49.100	85.846	90.000
Penerimaan bukan pajak lainnya/Other non-tax revenue	113.300	115.136	127.741
Pendapatan Badan Layanan Umum (BLU)/Revenue from Public Service Institution	83.016	83.352	77.930
Hibah/Grants	409	431	581
Pengeluaran/Expenditure	3.061.176	3.325.119	3.621.314
Pengeluaran Pemerintah Pusat/Central Government Expenditure	2.246.458	2.467.527	2.701.442
Belanja Kementerian dan Lembaga/Ministries and Officials expenditure	1.000.845	1.090.831	1.160.085
Belanja Non-kementerian dan Lembaga/Other expenditure	1.245.613	1.376.696	1.541.357
Pengeluaran untuk Daerah/Expenditure for Regions	814.719	857.592	919.872
Transfer ke Daerah/Transfer to Regions	744.719	786.592	848.872
Dana perimbangan/Balance funds	718.057	758.900	824.156
Dana bagi hasil/Revenue sharing funds	136.260	143.100	192.281
Dana alokasi umum/General allocation funds	396.000	427.699	446.634
Dana alokasi khusus fisik/Special allocation funds for physical	53.423	53.823	36.954
Dana alokasi khusus nonfisik/Special allocation funds for non physical	130.297	133.765	146.678
Hibah kepada Daerah ¹ /Regional grants ¹	2.078	514	1.609
Insentif Fiskal ² /Fiscal funds ²	8.000	8.000	6.000
Dana otonomi khusus dan dana keistimewaan DIY/Special autonomy funds and DIY privilege funds	18.661	19.692	18.716
Dana desa/Village funds	70.000	71.000	71.000
Keseimbangan Primer/Primary Balance	-156.751	-25.505	-63.332
Surplus/Defisit Anggaran/Overall Balance	-598.151	-522.825	-616.186
Pembiayaan Bersih/Net Financing	598.151	522.825	616.186
Pembiayaan Utang/Debt Financing	696.318	648.086	775.867
Pembiayaan Investasi/Investment Financing	-175.955	-176.216	-154.501
Pemberian Pinjaman/Loan	5.285	-251	-5.442
Kewajiban Penjaminan/Guarantee Liabilities	-331	-824	–
Pembiayaan Lainnya/Other Financing	72.835	52.030	262

Catatan/Note: ¹Mulai tahun 2023 menjadi bagian dari transfer ke Daerah sesuai UU Nomor 1 Tahun 2022 tentang Hubungan Keuangan Antara Pemerintah Pusat dan Pemerintah Daerah/Starting in 2023, it will become part of transfers to the Regions in accordance with Law Number 1 of 2022 on Financial Relations Between Central Government and Local Government

²Sebelum tahun 2023 adalah Dana Insentif Daerah/Before 2023 it was called the Regional Incentive Funds

Sumber/Source: Kementerian Keuangan, Buku II Nota Keuangan Beserta APBN TA 2025/Ministry of Finance, Book II Financial Notes and State Budget for 2025

جدول شماره ۱۴- بودجه درآمدهای دولت اندونزی (2023–2025)

Tabel 2.4.2 Anggaran Pendapatan Negara (miliar rupiah), 2023–2025
Table Budget of Government Revenues (billion rupiahs), 2023–2025

Sumber Penerimaan/Source of Revenue	2023	2024	2025
(1)	(2)	(3)	(4)
Penerimaan Dalam Negeri/Domestic Revenue	2.462.616	2.801.863	3.004.547
Penerimaan Pajak/Tax Revenue	2.021.224	2.309.860	2.490.912
Pajak dalam negeri/Domestic tax	1.963.483	2.234.959	2.433.506
Pajak penghasilan/Income tax	935.069	1.139.784	1.209.279
Nonmigas/Non-oil and gas	873.628	1.063.410	62.843
Migas/Oil and gas	61.441	76.374	1.146.436
Pajak pertambahan nilai barang dan jasa, dan pajak penjualan atas barang mewah/Value added tax on goods and services, and tax on sale of luxury goods	742.954	811.365	945.121
Pajak bumi dan bangunan/Land and building tax	31.311	27.182	27.112
Cukai/Excise duties	245.450	246.079	244.198
Pajak lainnya/Other taxes	8.700	10.549	7.796
Pajak perdagangan internasional/International trade taxes	57.741	74.901	57.406
Bea masuk/Import duties	47.529	57.373	52.935
Pajak ekspor/Export tax	10.213	17.528	4.471
Penerimaan Negara Bukan Pajak/Non-Tax State Revenue	441.392	492.003	513.635
Penerimaan sumber daya alam/Natural resources revenue	195.975	207.670	217.964
Penerimaan minyak bumi/Oil revenues	96.137	80.535	89.031
Penerimaan gas alam/Natural gas revenues	35.032	29.619	31.961
Penerimaan pertambangan umum/General mining revenues	54.030	85.840	87.482
Penerimaan kehutanan/Forestry revenues	5.162	6.000	5.672
Penerimaan perikanan/Fishery revenues	3.500	3.500	1.628
Penerimaan pertambangan panas bumi/Geothermal mining revenues	2.114	2.175	2.190
Penerimaan dari Kekayaan Negara yang Dipisahkan/Restricted State Assets Revenue	49.100	85.846	90.000
Penerimaan negara bukan pajak lainnya/Other non-tax state revenue	113.300	115.136	127.741
Pendapatan Badan Layanan Umum (BLU)/Revenue from Public Service Institution	83.016	83.352	77.930
Hibah/Grant	409	431	581
Jumlah/Total	2.463.025	2.802.294	3.005.128

Sumber/Source: Kementerian Keuangan, Buku II Nota Keuangan Beserta APBN TA 2025/Ministry of Finance, Book II Financial Notes and State Budget for 2025

Indikator Ekonomi Maret 2026
Economic Indicators March 2026

Tabel 2.1 Realisasi Penerimaan¹ Negara (miliar rupiah), 2020–2025
Table Actual Government Revenues¹ (billion rupiahs), 2020–2025

Sumber penerimaan Source revenues	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ²
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]
Pendapatan Negara dan Hibah/State Revenues and Grants	1.647.783	2.011.347	2.635.843	2.783.930	2.850.605	2.865.502
I. Pendapatan Dalam Negeri/Domestic Revenue	1.628.951	2.006.334	2.630.147	2.766.746	2.816.218	2.864.510
1. Penerimaan Perpajakan/Tax Revenue	1.285.136	1.547.841	2.034.553	2.154.208	2.231.840	2.387.282
a. Pendapatan Pajak Dalam Negeri/Domestic Taxes Revenue	1.248.415	1.474.146	1.943.655	2.089.718	2.157.982	2.305.624
(1) Pajak Penghasilan/Income Tax	594.033	696.677	998.214	1.061.234	1.061.941	1.051.659
i. Migas/Oil and Gas	33.027	52.839	77.843	68.773	65.106	54.136
ii. Non Migas/Non Oil and Gas	561.007	643.838	920.371	992.461	996.834	997.523
(2) Pajak Pertambahan Nilai dan Pajak Penjualan atas Barang Mewah Value-Added Tax and Sales Tax on Luxury Goods	450.328	551.900	687.610	763.633	828.436	890.948
(3) Pajak Bumi dan Bangunan/Land and Building Tax	20.954	18.925	23.265	33.271	32.491	30.083
(4) Cukai/Excises Duties	176.309	195.518	226.881	221.851	226.372	228.703
(5) Pajak Lainnya/Other Domestic Taxes	6.791	11.126	7.686	9.730	8.743	104.230
b. Pendapatan Pajak Perdagangan Internasional/International Trade Taxes Revenue	36.721	73.695	90.898	64.490	73.858	81.658
(1) Bea Masuk/Import Duties	32.443	39.123	51.078	50.892	52.965	53.766
(2) Bea Keluar/Export Duties	4.278	34.573	39.820	13.598	20.892	27.893
2. Penerimaan Negara Bukan Pajak/Non-Tax State Revenue	343.814	458.493	595.595	612.537	584.378	477.228
a. Pendapatan Sumber Daya Alam/Natural Resources Revenue	97.225	149.489	268.771	254.203	228.929	230.087
b. Pendapatan dari Kekayaan Negara yang Dipisahkan/Restricted State Assets Revenue	66.081	30.497	40.597	82.059	86.385	11.831
c. Penerimaan Negara Bukan Pajak lainnya/Other Non-Tax State Revenue	111.200	152.504	196.324	180.415	164.348	136.003
d. Pendapatan Badan Layanan Umum/Public Service Agency Revenue	69.308	126.003	89.902	95.860	104.717	99.308
II. Penerimaan Hibah/Grants	18.833	5.013	5.696	17.184	34.387	992

Catatan/Note: ¹Angka LKPP/LKPP figures

²Angka Outlook/Outlook figures

³Angka RAPBN/RAPBN figures

Sumber/Source: Kementerian Keuangan/Ministry of Finance

جدول شماره ۱۶- هزینه های سال ۲۰۲۵

135

Keuangan
Finance

Tabel 2.2 Realisasi Pengeluaran¹ Negara (miliar rupiah), 2020–2025
Table Actual Government Expenditures¹ (billion rupiahs), 2020–2025

Jenis pengeluaran Kind of expenditures	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ²
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]
Belanja Negara/Government Expenditures	2.595.481	2.786.411	3.096.263	3.121.217	3.359.767	3.424.895
I. Belanja Pemerintah Pusat/Central Government Expenditures	1.832.951	2.000.704	2.280.028	2.239.787	2.496.224	2.575.855
1. Belanja Kementerian/Lembaga/Ministries/Government Agencies Expenditures	1.059.617	1.190.813	1.084.675	1.152.229	1.324.004	1.473.281
2. Belanja Non-Kementerian dan Lembaga/Other Expenditures	773.334	809.891	1.195.353	1.087.557	1.172.220	1.102.575
II. Transfer ke Daerah/Transfer to Local Government	762.530	785.708	816.235	881.431	863.543	849.040
1. Dana Bagi Hasil/Revenue Sharing Fund	93.906	117.157	168.414	205.667	153.175	168.890
2. Dana Alokasi Umum/General Allocation Fund	381.613	377.791	378.000	398.030	429.211	433.292
3. Dana Alokasi Khusus/Special Allocation Fund	176.579	184.638	173.165	181.358	183.538	162.932
a. Dana Alokasi Khusus Fisik/Physical Special Allocation Fund	50.176	57.070	54.784	50.335	50.890	17.611
b. Dana Alokasi Khusus Non-Fisik/Non-Physical Special Allocation Fund	126.403	127.569	118.381	128.082	130.441	145.070
c. Hibah kepada Daerah ³ /Grants to Local Government ⁴	—	—	—	2.941	2.207	251
4. Dana Otonomi Khusus/Special autonomy funds/grants	19.557	19.483	20.436	17.241	18.271	17.006
5. Dana Keistimewaan DI, Yogyakarta/DIY Privilege Fund	1.320	1.320	1.320	1.373	1.420	1.000
6. Dana Desa/Village Fund	71.101	71.854	67.906	69.857	70.926	61.645
7. Dana Insentif Fisik/Fiscal Incentive Fund ⁵	18.455	13.464	6.994	7.906	8.422	4.275

Catatan/Note: ¹Angka LKPP/LKPP figures

²Angka per 31 Desember 2025 (belum diaudit) dan data diperoleh tanggal 20 Februari 2026/Data as at December 31, 2025 (unaudited) obtained on February 20, 2026

³Angka RAPBN/RAPBN figures

⁴Mulai tahun 2023 menjadi bagian dari Transfer ke Daerah sesuai UU Nomor 1 Tahun 2022 tentang Hubungan Keuangan Antara Pemerintah Pusat dan Pemerintahan Daerah/Starting in 2023, it will be part of the Transfer to Local Government in accordance with Law Number 1 of 2022 concerning Financial Relations between the Central Government and Regional Governments

⁵Sebelum tahun 2023 adalah Dana Insentif Daerah/Before 2023 is the Local Incentive Fund

Sumber/Source: Kementerian Keuangan/Ministry of Finance

جدول شماره ۱۷- وضعیت پولی، اعتباری و بانکی اندونزی ۲۰۲۶

Akhir Periode End of Period	Uang Kartal Currency	Uang Giral Demand deposits	Jumlah Total	Komposisi/Composition (%)	
				Kartal Currency	Giral Demand deposits
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2019	654.683	910.675	1.565.358	42	58
2020	760.112	1.095.580	1.855.693	41	59
2021	831.234	1.450.967	2.282.200	36	64
2022	897.799	1.710.998	2.608.797	34	66
2023	975.928	1.699.406	2.675.333	36	64
2024	1.062.795	1.776.745	2.839.541	36	64
2025					
Maret/March	1.088.916	1.753.788	2.842.705	36	64
April/April	1.025.259	1.777.229	2.802.488	37	63
Mei/May	1.033.653	1.802.365	2.836.018	36	64
Jun/June	1.039.227	1.915.886	2.955.113	35	65
Juli/July	1.042.743	1.897.512	2.940.256	35	65
Agustus/August	1.082.405	1.972.249	3.054.654	35	65
September/September	1.095.877	1.991.273	3.087.150	35	65
Oktober/October	1.108.931	1.996.300	3.105.230	36	64
November/November	1.148.382	2.089.302	3.237.684	35	65
Desember/December	1.214.763	2.172.153	3.386.917	36	64
2026					
Januari/January	1.156.847	2.222.816	3.379.663	34	66
Februari/February	1.159.800	2.180.872	3.340.672	35	65
Maret*/March*	1.206.254	2.217.416	3.423.670	35	65

Sumber/Source: Bank Indonesia

Activat

جدول شماره ۱۸ - مجموع اعتبارات بانکی اعطایی به بخش‌های اقتصادی (۲۰۲۵-۲۰۲۶)

Perbankan
Banking

Tabel
Table

3.2

Posisi Kredit Perbankan dalam Rupiah dan Valuta Asing Menurut Sektor Ekonomi, Maret 2025–
Maret 2026
Outstanding Bank Credits in Rupiah and Foreign Exchange by Economic Sector, March 2025–
March 2026

Sektor Ekonomi Economic Sector	2025													
	Maret March		April April		Mei May		Juni June		Juli July		Agustus August		September September	
	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]	[11]	[12]	[13]	[14]	[15]
Pinjaman Berdasarkan Lapangan Usaha Loans by Industry	4.597.528	983.834	4.622.223	1.003.131	4.862.581	986.945	4.712.565	972.107	4.691.135	963.284	4.698.865	967.304	4.749.877	992.707
Pertanian, Kehutanan dan Perikanan <i>Agriculture, Forestry, and Fishing</i>	514.095	44.635	526.738	42.683	530.697	39.442	532.599	37.268	538.560	34.200	540.762	34.342	533.091	34.314
Pertambangan dan Penggalian <i>Mining and Quarrying</i>	181.463	179.005	175.737	181.067	185.675	173.328	193.946	172.899	197.532	169.920	200.801	168.478	204.459	176.239
Industri Pengolahan/Manufacturing	807.466	377.122	816.234	380.456	821.780	377.228	823.779	378.595	824.044	376.855	826.830	377.514	835.356	383.546
Pengadaan Listrik dan Gas/Electricity and Gas	95.233	105.419	99.667	105.728	106.364	103.473	101.544	99.213	100.737	101.385	105.549	101.433	115.778	107.149
Pengadaan Air, Pengelolaan Sampah, Limbah dan Daur Ulang/Water Supply, Sewerage, Waste Management, and Remediation Activities	12.596	489	12.303	490	12.674	428	12.722	426	12.725	432	12.659	379	13.399	385
Konstruksi/Construction	395.848	4.188	397.350	4.920	402.198	4.776	403.714	4.410	399.290	3.573	399.694	3.481	401.542	3.251
Perdagangan Besar dan Eceran, Reparasi Mobil dan Motor/Wholesale and Retail Trade and Repair of Motor Vehicles and Motorcycles	1.161.288	56.471	1.153.630	61.440	1.149.827	59.267	1.166.480	63.224	1.155.381	58.850	1.153.420	56.098	1.161.902	63.468
Transportasi dan Pergudangan <i>Transportation and Storage</i>	215.428	66.064	219.004	76.581	222.825	74.070	226.334	73.271	226.933	74.391	229.065	73.523	231.376	73.618
Penyediaan Akomodasi dan Makan Minum <i>Accommodation and Food Service Activities</i>	132.900	8.556	132.562	8.958	132.595	8.777	132.051	8.596	133.031	8.533	133.373	8.438	135.508	8.448
Informasi dan Komunikasi <i>Information and Communication</i>	170.719	15.624	180.301	13.984	188.589	13.726	196.826	13.546	191.164	12.932	185.002	14.319	186.423	14.128
Jasa Keuangan dan Asuransi <i>Financial and Insurance Activities</i>	360.681	83.579	355.707	85.300	354.292	84.349	357.942	82.216	351.032	82.703	350.624	85.105	354.070	83.947
Real Estate/Real Estate Activities	232.268	10.518	235.470	10.145	236.527	9.951	243.524	9.446	239.313	9.660	240.786	9.833	243.636	10.087
Jasa Perusahaan/Business Activities	111.790	14.128	112.081	13.697	112.162	13.605	112.614	13.004	110.363	12.474	110.444	12.637	117.397	12.767
Administrasi Pemerintahan, Pertahanan dan Jaminan Sosial Wajib/Public Administration and Defence, Compulsory Social Security	1.539	9	1.443	9	1.596	9	1.562	9	1.490	9	1.395	9	5.106	6
Jasa Pendidikan/Education	19.304	30	19.348	30	19.768	29	19.785	30	19.821	30	19.911	30	20.345	28
Jasa Kesehatan dan Kegiatan Sosial <i>Human Health and Social Work Activities</i>	47.162	541	47.870	542	48.060	533	48.399	526	48.178	541	48.922	540	49.706	521
Jasa Lainnya/Other Services Activities	137.747	17.256	136.780	17.097	137.153	23.953	138.743	15.626	141.541	16.796	139.629	21.145	140.781	20.806
Pinjaman Kepada Bukan Lapangan Usaha (Konsumsi Rumah Tangga)/Loans to Non-Industry (Household Consumption)	2.234.144	2.931	2.235.257	2.949	2.250.657	2.922	2.265.188	2.912	2.280.405	2.967	2.292.358	3.163	2.306.267	3.051
Jumlah/Total	6.831.670	986.565	6.857.480	1.006.071	6.913.238	989.867	6.977.753	975.019	6.971.540	966.251	6.991.223	970.466	7.056.144	995.758

Arifin

Indikator Ekonomi Maret 2026
Economic Indicators March 2026

Lanjutan Tabel/Continued Table 3.2

Sektor Ekonomi Economic Sector	2025						2026					
	Oktober October		November November		Desember December		Januari January		Februari February		Maret* March*	
	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange	Dalam rupiah In rupiah	Valuta asing In Foreign exchange
[1]	[16]	[17]	[18]	[19]	[20]	[21]	[22]	[23]	[24]	[25]	[26]	[27]
Pinjaman Berdasarkan Lapangan Usaha Loans by Industry	4.780.134	1.002.195	4.846.047	1.013.423	5.083.411	1.011.652	5.058.716	998.623	5.063.694	992.247	5.140.404	1.008.447
Pertanian, Kehutanan dan Perikanan <i>Agriculture, Forestry, and Fishing</i>	536.790	32.942	557.148	35.129	591.634	37.229	598.419	33.067	598.651	32.875	542.739	33.425
Pertambangan dan Penggalian <i>Mining and Quarrying</i>	203.985	174.537	200.480	175.177	212.133	163.502	220.666	161.747	221.295	165.329	224.579	167.970
Industri Pengolahan/Manufacturing	842.103	393.414	852.441	401.525	851.073	404.564	851.588	404.794	857.596	402.074	880.013	406.865
Pengadaan Listrik dan Gas/Electricity and Gas	125.800	109.739	123.487	114.675	159.761	113.201	166.889	115.170	131.023	113.945	132.376	115.024
Pengadaan Air, Pengelolaan Sampah, Limbah dan Daur Ulang/Water Supply, Sewerage, Waste Management, and Remediation Activities	13.483	384	13.527	330	14.003	332	14.050	333	14.198	292	14.488	293
Konstruksi/Construction	405.001	1.912	440.336	3.322	513.150	4.228	521.638	5.402	524.058	5.036	579.627	3.951
Perdagangan Besar dan Eceran, Reparasi Mobil dan Motor/Wholesale and Retail Trade and Repair of Motor Vehicles and Motorcycles	1.161.647	62.859	1.166.823	60.418	1.179.908	65.991	1.154.041	64.391	1.154.959	62.666	1.168.052	66.498
Transportasi dan Pergudangan <i>Transportation and Storage</i>	232.828	73.067	236.906	73.288	242.080	74.125	240.959	70.056	241.830	69.967	249.992	68.739
Penyediaan Akomodasi dan Makan Minum <i>Accommodation and Food Service Activities</i>	135.183	9.315	134.000	9.931	136.089	7.932	135.805	8.011	136.597	7.744	139.959	8.085
Informasi dan Komunikasi <i>Information and Communication</i>	187.867	14.680	186.733	14.237	196.078	13.157	188.106	13.764	190.814	12.084	192.167	12.361
Jasa Keuangan dan Asuransi <i>Financial and Insurance Activities</i>	358.608	84.890	350.028	80.362	385.160	87.540	363.962	85.227	383.833	84.187	396.178	83.495
Real Estate/Real Estate Activities	245.455	10.584	247.573	9.472	252.411	9.306	254.129	9.287	257.283	9.258	263.050	9.531
Jasa Perusahaan/Business Activities	118.441	13.037	122.368	13.733	132.330	13.602	131.858	11.664	133.500	11.502	136.563	13.197
Administrasi Pemerintahan, Pertahanan dan Jaminan Sosial Wajib/Public Administration and Defence, Compulsory Social Security	1.313	8	1.274	7	2.168	6	2.144	5	2.102	5	3.114	5
Jasa Pendidikan/Education	20.473	25	20.599	18	21.028	21	20.930	19	21.128	18	21.219	18
Jasa Kesehatan dan Kegiatan Sosial <i>Human Health and Social Work Activities</i>	49.971	520	50.364	691	51.936	927	52.623	530	53.099	534	53.229	535
Jasa Lainnya/Other Services Activities	141.187	20.284	141.959	21.106	142.468	15.990	140.907	15.157	141.727	14.731	143.058	18.455
Pinjaman Kepada Bukan Lapangan Usaha (Konsumsi Rumah Tangga)/Loans to Non-Industry (Household Consumption)	2.320.844	4.550	2.333.783	3.281	2.350.284	3.307	2.355.131	3.371	2.361.137	3.436	2.364.177	3.449
Jumlah/Total	7.100.978	1.006.745	7.179.830	1.016.703	7.433.695	1.014.959	7.413.847	1.001.994	7.424.832	995.683	7.504.581	1.011.896

Sumber/Source: Bank Indonesia

جدول شماره ۱۹ - مجموع اعتبارات موسسات ملی خرد ۲۰۲۵

Tabel 3.3 Posisi Pemberian Kredit oleh Lembaga Keuangan Mikro dan PT Pegadaian (miliar rupiah), 2018–
Desember 2025
Outstanding Credits by Microfinance Institution and PT Pegadaian (billion rupiahs), 2018–
December 2025

Akhir Periode End of Period	Posisi Pemberian Kredit/Outstanding Credits		Jumlah Besar dengan Uang Grand Total in Money Terms
	Lembaga Keuangan Mikro/Microfinance Institutions	PT Pegadaian PT Pegadaian	
[1]	[2]	[3]	[4]
2018	466	41.190	41.657
2019	616	50.760	51.376
2020	749	57.475	58.224
2021	836	52.420	53.256
2022	946	59.053	59.999
2023	1.008	67.574	68.581
2024			
Desember/December	1.039	85.379	86.417
2025			
Januari/January	1.030	86.619	87.649
Februari/February	1.030	87.261	88.291
Maret/March	1.063	92.955	94.018
April/April	1.063	96.735	97.798
Mei/May	1.063	99.842	100.905
Junijune	1.050	101.518	102.568
Juli/July	1.050	102.792	103.841
Agustus/August	1.050	104.422	105.472
September/September	952	107.384	108.337
Oktober/October	952	116.175	117.128
November/November	952	121.157	122.110
Desember*/December*	956	121.157	122.113

Sumber/Source : Otoritas Jasa Keuangan/Indonesia Financial Services Authority

جدول شماره ۲۰- آمار نرخ بهره ۲۰۲۵-۲۰۲۶

Tabel 3.4 Suku Bunga Kredit Rupiah Menurut Kelompok Bank (persen per tahun), 2019–Maret 2026
Rupiah Credit Interest Rates by Group of Banks (percent per annum), 2019–March 2026

Akhir Periode End of Period	Bank Persero State Banks		Bank Pemerintah Daerah Regional Government Banks		Bank Swasta Nasional Private National Banks		Kantor Cabang dari Bank yang Berkedudukan di Luar Negeri Branch Offices of Foreign Banks		Bank Umum Commercial Banks	
	Modal kerja Working capital	Investasi Investment	Modal kerja Working capital	Investasi Investment	Modal kerja Working capital	Investasi Investment	Modal kerja Working capital	Investasi Investment	Modal kerja Working capital	Investasi Investment
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]	[11]
2019	9,72	9,75	10,80	11,04	10,54	10,02	7,83	8,83	10,03	9,90
2020	8,77	8,87	10,22	10,40	9,70	8,81	6,76	7,24	9,15	8,88
2021	8,34	8,49	9,45	9,35	9,13	8,22	5,69	6,20	8,59	8,35
2022	8,29	8,72	8,85	9,16	9,17	8,28	6,55	7,91	8,60	8,51
2023	8,93	9,41	9,02	9,06	9,01	8,23	6,92	8,51	8,86	8,81
2024	8,67	9,21	8,90	8,89	8,77	8,22	6,73	7,94	8,62	8,71
2025										
Maret/March	8,82	9,09	8,81	8,93	8,60	8,06	6,67	8,38	8,66	8,58
April/April	8,83	9,02	8,85	8,88	8,58	8,06	6,58	8,38	8,66	8,56
Mei/May	8,83	9,02	8,86	8,89	8,55	8,02	6,41	8,38	8,64	8,54
Junijune	8,81	8,96	8,84	8,88	8,52	7,97	6,74	8,08	8,62	8,49
Juli/July	8,78	8,92	8,78	8,86	8,53	7,93	6,85	8,07	8,61	8,46
Agustus/August	8,72	8,89	8,82	8,84	8,48	7,88	6,45	7,89	8,55	8,42
September/September	8,60	8,67	8,84	8,83	8,40	7,74	6,07	7,44	8,46	8,25
Oktober/October	8,39	8,84	8,66	8,78	8,31	7,67	5,84	7,35	8,30	8,32
November/November	8,30	8,69	8,66	8,79	8,29	7,62	5,69	7,35	8,24	8,22
Desember/December	8,12	8,44	8,32	8,75	8,16	7,52	5,58	7,11	8,08	8,06
2026										
Januari/January	8,08	8,32	8,27	8,73	8,18	7,45	5,57	7,10	8,06	7,97
Februari/February	8,09	8,28	8,21	8,72	8,15	7,41	5,59	7,09	8,05	7,93
Maret*/March*	8,03	8,21	8,14	8,81	8,08	7,41	5,67	6,97	8,00	7,90

Catatan/Note : Suku bunga rata-rata tertimbang untuk kredit non prioritas/Weighted average interest rates on credits to non-priority sector
Sumber/Source : Bank Indonesia

جدول شماره ۲۱- «نرخ سود سپرده‌های مدت‌دار بانک‌های تجاری اندونزی» را در دوره ۲۰۱۹ تا مارس

۲۰۲۶

Indikator Ekonomi Maret 2026
Economic Indicators March 2026

Tabel 3.6
Table

Suku Bunga Deposito Berjangka Bank Umum (persen per tahun), 2019–Maret 2026
 Commercial Banks Interest Rates On Time Deposit (percent per annum), 2019–March 2026

Akhir Periode End of Period	Bank Umum/Commercial Banks				
	1 Bulan 1 Month	3 Bulan 3 Month	6 Bulan 6 Month	12 Bulan 12 Month	24 Bulan 24 Month
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]
2019	6,05	6,30	6,81	6,83	7,30
2020	4,25	4,38	5,11	5,69	6,41
2021	2,96	3,19	3,52	3,83	4,73
2022	3,96	4,19	4,17	4,71	5,11
2023	4,71	5,26	5,52	5,74	4,16
2024	4,87	5,55	5,97	5,17	4,32
2025					
Maret/ March	4,82	5,62	6,08	5,08	4,45
April/April	4,85	5,69	6,10	5,08	4,47
Mei/May	4,84	5,71	6,07	5,07	4,50
Juni/June	4,87	5,75	6,03	5,07	4,62
Juli/July	4,78	5,72	6,07	5,01	4,56
Agustus/August	4,68	5,60	5,97	4,98	4,53
September/September	4,55	5,28	5,24	4,85	4,55
Oktober/October	4,28	4,98	5,15	4,82	4,65
November/November	4,17	4,71	5,03	4,82	4,56
Desember/December	4,26	4,68	4,73	4,63	4,55
2026					
Januari/January	4,14	4,66	4,62	4,52	4,59
Februari/February	4,18	4,67	4,56	4,50	4,50
Maret*/March*	4,20	4,67	4,61	4,46	4,34

Sumber/Source : Bank Indonesia